T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

ANONİM ŞİRKET GENEL KURUL KARARININ İPTALİ DAVASININ USUL HUKUKU BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Yücel ŞENTÜRK

İSTANBUL, 2025

T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

ANONİM ŞİRKET GENEL KURUL KARARININ İPTALİ DAVASININ USUL HUKUKU BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Yücel ŞENTÜRK
100043003

Danışman: Prof. Dr. Ali Cem BUDAK

İSTANBUL, 2025

ETİK BEYANI

Hazırlamış olduğum tez özgün bir çalışma olup YÖK ve İTİCÜ Lisansüstü Yönetmeliklerine uygun olarak hazırlanmıştır. Ayrıca, bu çalışmayı yaparken bilimsel etik kurallarına tamamıyla uyduğumu; yararlandığım tüm kaynakları gösterdiğimi ve hiçbir kaynaktan yaptığım ayrıntılı alıntı olmadığını beyan ederim. Bu tezin ihtiva ettiği tüm hususlar şahsi görüşüm olup İstanbul Ticaret Üniversitesinin resmi görüşünü yansıtmamaktadır.

Öğrenci Adı-Soyadı: Yücel ŞENTÜRK

ÖZET

Bu çalışmada, anonim şirket genel kurul kararlarının iptali davası, usul hukuku perspektifiyle ele alınmıştır. Türk Ticaret Kanunu'nun 445 ve devamı maddeleri ile düzenlenen anonim şirket genel kurul kararlarının iptali davası pay sahiplerinin haklarının korunması ve şirket içi denge ile yönetimsel meşruiyetin sağlanması bakımından önem taşımaktadır. Uygulamada sıklıkla karşılaşılan bu dava her ne kadar Türk Ticaret Kanunu'nda özel hükümlerle düzenlenmişse de yapılan düzenleme birçok tartışmalı alanı ve kanuni boşluğu içinde barındırmaktadır. Davanın taraflarının belirlenmesi, dava konusunun devri, ıslah, davayı kabul, ispat yükü, yargılama usulü, harç ve giderlerin belirlenmesi gibi konular bunlar arasındadır. Çalışmamızda, tespit edebildiğimiz bu usulî problemlere dikkat çekilmiş, bu hususlara ilişkin kanaatlerimiz sunulmuş ve çözüme ilişkin öneriler geliştirilmiştir. Ortaya konan tespitler, doktrin ve yargı kararları ile desteklenmiş; kanaat bildirilen bölümlerde ise hem mevcut uygulamanın eksik ve sorunlu yönlerine hem de olması gereken hukuk açısından önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Anonim şirket, genel kurul, genel kurul kararlarının geçersizlik halleri, iptal edilebilirlik, iptal davası.*

ABSTRACT

In this study, the annulment of resolutions adopted by the general assembly of joint stock companies is examined from a procedural law perspective. Although the action for annulment of general assembly resolutions, as regulated under Articles 445 et seq. of the Turkish Commercial Code, plays a crucial role in protecting shareholder rights and ensuring internal corporate balance and managerial legitimacy, the relevant provisions still encompass numerous controversial areas and legal gaps. Issues such as the determination of the parties to the lawsuit, the transferability of the subject matter of the dispute, amendment of claims, acceptance of the action, burden of proof, procedural rules, and the assessment of court fees and costs are among the procedural concerns addressed. This study draws attention to these procedural shortcomings, presents evaluations regarding these matters, and proposes potential solutions. The findings are supported by doctrinal opinions and judicial decisions; in the sections where evaluations are provided, suggestions are made both regarding deficiencies in current practice and with reference to what the law ought to be.

Key Words: *Joint-stock company, General Assembly, invalidity of general assembly resolutions, annulability, annulment lawsuit.*

ÖNSÖZ

Öncelikle bu çalışmayı, çalışmanın hazırlanması aşamasında aramızdan ayrılan kendime her zaman örnek aldığım ve çok sevdiğim merhum dayım Mehmet Ali Mehmet'e ithaf ediyorum. Kendisinin aziz hatırası hayatım boyunca benimle beraber olacaktır.

Desteklerini her zaman hissettiğim ve bugüne gelmemde emekleri olan annem Şermin Şentürk'e ve babam Hayrettin Şentürk'e en içten sevgi, saygı ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Hukuki düşünme yeteneğini ve avukatlık mesleğini bana öğreten, kendisinden çok şey öğrendiğim ve halen öğrenmekte olduğum üstadım, abim Av. Ufuk Yıldızlı'ya teşekkürü bir borç bilirim. Kendisi aynı zamanda bu tezin yazımı aşamasında doğrudan kendi eşsiz bilgi birikimiyle yanımda olmuş ve beni desteklemiştir. Bu sebeple de kendisine ayrıca teşekkür ediyorum.

Çalışmanın yazım aşamasında ofisimizin iş yükünü üstlenerek bana bilimsel alanda çalışmak için uygun ortam yaratan, genç yaşımızda kader birliği yaparak serbest avukatlık mesleğini beraber ifa ettiğimiz, üstadın deyimiyle ne zaman biteceği bilinmeyen bir kasırga gibi olan ve bu haliyle de bizi heyecanlandıran esaslı dava dosyalarını beraber üstlendiğimiz ortağım kardeşim Av. Talha Ağaç'a teşekkür ederim.

Engin bilgi ve tecrübesiyle tez danışmanlığımı yapan, kendisinden çok şey öğrendiğim ve öğrencisi olmaktan her zaman onur duyacağım Hocam Prof. Dr. Ali Cem Budak'a, tez jürimde yer alarak değerli yorumlarda bulunan Hocam Prof. Dr. Şaban Kayıhan'a ve tez jürimde yer alarak tez konusunu farklı perspektiflerden değerlendirmemi sağlayıp hukuki düşünme yeteneğimin gelişmesinde katkısı olan Hocam Dr. Öğr. Üyesi Dilek Karademir Aydemir'e teşekkürlerimi sunarım.

Yücel ŞENTÜRK

İstanbul, 2025.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

Etik Beyanı……
Özet……
Abstract…….....
Önsöz…….....
İçindekiler.....……...
Kısaltmalar Cetveli…….....

GİRİŞ 1

1.ANONİM ŞİRKETLER GENEL KURUL KARARLARI 2

1.1. G.K. 2

1.1.1. G.K. ve G.K. Kararlarının Tanımı 2

1.1.2. G.K. Kararlarının Hukuki Niteliği 5

1.1.3. G.K. Görev ve Yetkileri 6

1.2. G.K. Toplantıları 9

1.2.1. G.K. Toplantılarına Çağrı ve Toplantıya Hazırlık 10

1.2.2. G.K. Toplantı ve Karar Nisapları 16

1.2.3. G.K. Kararlarının Sınıflandırılması 23

2.GENEL KURUL KARARLARININ GEÇERSİZLİK HALLERİ 28

2.1. Kararların Geçersizlik Halleri 28

2.1.1. Yokluk 28

2.1.2. Butlan 34

2.1.3. Askıda Hükümsüzlük 41

2.1.4. İptal Edilebilirlik 42

2.2. G.K. Kararı ile İptal Sebebi Arasında İlliyet Bağı 50

2.3. İptal Edilebilirlik ile Diğer Geçersizlik Hallerinin Karşılaştırılması 52

3.ANONİM ŞİRKET GENEL KURUL KARARININ İPTALİ DAVASININ MEDENİ USUL HUKUKU YÖNÜNDEN İNCELENMESİ 54

3.1. Davanın Amacı, Hukuki Niteliği ve Davada Hukuki Yarar 54

3.1.1.Davanın Amacı 54

3.1.2. Dava Açma Hakkının Hukuki Niteliği 55

3.1.3.Davada Hukuki Yarar 57

3.1.4.Davanın Konusu 59

3.2.Davanın Tarafları 59

3.2.1. Genel Olarak 59

3.2.2. Davacılar 60

3.2.3. Davalı 68

3.3.Davada Görev ve Yetki 69

3.3.1. Görevli Mahkeme 69

3.3.2. Yetkili Mahkeme 70

3.4.Dava Açma Süresi 71

3.5. Yargılama Usulü 72

3.6. Fer'i Müdahale 76

3.7. Davanın Islahı 80

3.7.1. Genel Olarak 80

3.7.2. Islaha Gerek Duyulmayan Durumlar 81

3.7.3. Islahın Yapılabileceği Durumlar 82

3.8. Yargılama Harç ve Giderleri 83

3.8.1. Yargılama Harçları 83

3.8.2. Yargılama Giderleri 84

3.9. Davada Teminat Verilmesi 84

3.10.Davanın İlanı 87

3.11. Duruşmaya Üç Aylık Sürenin Ardından Başlanabilmesi 88

3.12. Davaların Birleştirilmesi 88

3.13. Genel Kurul Kararlarının Yürütmesinin Geri Bırakılması ve İcranın İadesi Sorunu 92

3.13.1. Genel Kurul Kararlarının Yürütmesinin Geri Bırakılması 92

3.13.2. Davada İcranın İadesi Sorunu 95

3.14. Davada İspat Yükü ve Deliller 98

3.15.Davanın Sonuçları 100

3.15.1. Davanın Reddedilmesinin Sonuçları 100

3.15.2. Davanın Kabul Edilmesinin Sonuçları 101

3.16. Kanun Yolları 104

3.17. Kötüniyetli Dava Açanların Sorumluluğu 105

3.18. Genel Kurul Kararlarının İptali Davasına İlişkin Özel Durumlar 106

3.18.1. Genel Kurul Kararlarının İptalinde Arabuluculuk 106

3.18.2. Genel Kurul Kararlarının İptalinde Tahkim 107

3.18.3. Davada Sulh ve Davalı Tarafından Davanın Kabulü Sorunu 109

3.18.4. İptali Mümkün Olan Genel Kurul Kararının Teyidi veya Geri Alınması Sorunu 110

3.18.5. İptal Kararı ile Beraber Genel Kurul Kararının Düzeltilip Düzeltilemeyeceği Sorunu 112

SONUÇ 113

KAYNAKÇA 123

KISALTMALAR CETVELİ

a.g.e.	Adı Geçen Eser
Anonim Şirketler Genel Kurul Yönetmeliği:	Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Bakanlık Temsilcileri Hakkında Yönetmelik
Bkz.:	Bakınız
C.:	Cilt
DEÜHF:	Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Dn.:	Dipnot
E.:	Esas Numarası
ETTK:	Eski Türk Ticaret Kanunu
ETMK:	Eski Türk Kanunu Medenîsi
GÜHFD:	Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
HD.:	Hukuk Dairesi
HMK:	Hukuk Muhakemeleri Kanunu
HUMK:	Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu
İİK:	İcra ve İflas Kanunu
İÜHFM:	İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
K.:	Karar Numarası
m.:	Madde
S.:	Sayı
s.:	Sayfa
TTK:	Türk Ticaret Kanunu
TBK:	Türk Borçlar Kanunu
TMK:	Türk Medeni Kanunu
vb.:	Ve benzeri
vd.:	Ve devamı

GİRİŞ

Anonim şirketlerde şirketin en üst karar alma organı G.K. ve şirketin icra organı yönetim kuruludur. Bu organlar, anonim şirketin kurumsal ve profesyonel bir yapıda yönetilmesine olanak tanır. Yönetim kurulu şirketin günlük işlerini yönetirken, G.K. ise stratejik kararların alındığı üst karar organıdır.

G.K'da alınan kararlar, bütün pay sahipleri için bağlayıcıdır. Ancak, bazı durumlarda pay sahipleri, bu kararların hukuka veya şirket esas sözleşmesine aykırı olduğunu düşünerek kararların iptali için dava açabilirler. Bu, pay sahiplerinin haklarını korumak adına getirilen bir hukuki yoldur.

Çalışmamızda da G.K. kararının iptali davası irdelenmiştir. İncelemiş olduğumuz anonim şirket G.K. kararının iptali davası, yalnızca 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu kapsamında düzenlenen anonim şirketler bakımındandır. Anonim şirket türleri, kamuya ait iştirakler, özel kanunla kurulan şirketler veya kamu gücü kullanan tüzel yapılar gibi farklı yapı ve statülere sahip olabilmektedir. Bu bağlamda esasen genel kurul kararlarının iptal davasının kapsamının çok geniş olduğunu belirtmekle, kamu payı bulunan ya da özel düzenlemelere tabi anonim şirketler açısından farklı hukuki rejimlerin uygulanması söz konusu olabileceğinden, konunun sınırlandırılması ihtiyacından hareketle, bu tür şirketler çalışmanın kapsamı dışında bırakılmış; yalnızca Türk Ticaret Kanunu'na tabi klasik anonim şirket modeli temel alınmıştır.

Anlamsal bir bütünlük sağlaması bakımından ise çalışmamızın birinci bölümünde öncelikle anonim şirketler genel kurul kararları üzerinde durulmuş, genel kurul hazırlık işlemleri, çağrının yapılması ile çağrıyı yapacak kişilerden bahsedildikten sonra da G.K. nisaplarına ve G.K. kararlarının sınıflandırılmasına temas edilmiştir. İkinci bölümde de genel kurul kararların geçersizlik halleri irdelenmiş, geçersizlik türlerinden olan yokluk ile butlan hakkında bilgi verildikten sonra çalışmamızın ana konusu olan iptal edilebilirlik kurumu ile bu kurumlar karşılaştırılmıştır. Nihayet son olarak da anonim şirketler genel kurul kararlarının iptali davasının usul hukuku yönünden incelemesi yapılmıştır.

1.ANONİM ŞİRKETLER GENEL KURUL KARARLARI

1.1. G.K.

1.1.1. G.K. ve G.K. Kararlarının Tanımı

Türk Medeni Kanunu'nun[1] 50. maddesinde, bir tüzel kişinin iradesini ancak ve ancak organları vasıtası ile açıklayabileceği belirtilmiştir.

Türk Ticaret Kanunu'nda [2] düzenlenen ve bir tüzel kişi niteliği taşıyan anonim şirketler de aynı şekilde iradelerini organları vasıtasıyla beyan ederler. Bir tüzel kişi olması bakımından TMK'deki tüzel kişilere ilişkin hükümlerin de anonim şirketlere tatbik edilmesi mümkün olmakla[3] beraber, hak ve borçların tarafı olan, sözleşmeler akdeden anonim şirketlere TBK[4] hükümleri ile sınırlı sayıda saymamızın mümkün olmadığı tüm diğer mevzuat hükümlerinin uygulanması mümkündür.

Tüzel kişiliği bulunan anonim şirketler, adil ve sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesini amaçlayan şeffaflık, adillik, hesap verebilirlik olarak sayabileceğimiz kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanması bakımından geliştirilen bir sisteme sahiptir[5] .

Anonim şirketler, iki zorunlu organı bulunan bir yapıya sahip olup, bu organlar TTK m. 407-451 aralığında düzenlenen G.K. ve TTK m. 359-396 aralığında düzenlenen Y.K'dır[6]. G.K. ile Y.K. arasında görev ve yetki bölüşümünün olduğu TTK'da açıkça düzenlenmiştir[7] . Bu organlardan herhangi birinin eksikliği, TTK m. 530 uyarınca anonim şirketin feshi sebebini oluşturmaktadır.

---

[1] 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu (TMK) (RG, 8/12/2001, S. 24607)
[2] 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) (RG, 14/02/2011, S. 27846)
[3] Selma Çetiner ve Armağan Ebru Bozkurt Yüksel, **Ticari İşletme ve Şirketler Hukuku,** 6.b., y.y., Seçkin Yayıncılık, 2023, s. 236.
[4] 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu (TBK) (RG, 04/02/2011, S. 27836)
[5] Hasan Pulaşlı, **Şirketler Hukuku Şerhi,** (Şerh) 2.b. Ankara: Adalet Yayınevi, 2014, s. 693.
[6] Oruç Hami Şener, **Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku,** 5.b. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022, s.461; Şaban Kayıhan**, Şirketler Hukuku,** 6.b. İstanbul: Seçkin Yayıncılık, 2023, s. 187.
[7] Reha Poroy, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku I,** 15.b. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2021, s. 529.

Yargıtay tarafından da bir kararda[8] anonim şirketlerdeki organ yapısının önemi vurgulanmış ve TTK 435. maddesi uyarınca şirketin zorunlu nitelikteki organlarından yalnızca bir tanesinin bulunmaması veya G.K.'un toplanamaması durumunda, bu eksiklikler uygun bir süre içinde düzeltilmezse şirketin feshedilmesi mümkün hale geleceği tekrar edildikten sonra, somut olayda, mahkeme tarafından bu madde kapsamında inceleme yapılmış ve genel kurulun toplanamaması nedeniyle şirketin organlarının oluşturulamadığına kanaat getirerek şirketin feshine karar verilmiştir.

Başka bir Yargıtay kararında[9] ise, aynı şekilde zorunlu organ eksikliği, bir fesih sebebi olarak değerlendirilmiştir. Nitekim somut olayda, dinlenen yönetim kurulu üyeleri tarafından, yüzde ellişer hisseye sahip ortaklar arasında görüş farklılıklarının bulunduğu ve genel kurul yapılmasının mümkün olmadığı belirtilmiş olup, mahkeme tarafından şirketin kanuni gerekliliklerinin yerine getirilemeyeceği anlaşıldığından, şirketin tasfiyesine karar verilmiştir.

Zorunlu organ bakımından, eTTK[10]'dan farklı olarak, TTK'nin yürürlüğe girmesiyle de denetim kurulu zorunlu organ olmaktan çıkarılmış olup iradi olarak böyle bir organın oluşturulmamış olması şirketin feshini gerektirmez[11].

En yetkili organ olan G.K.[12] , toplantıya katılma hakkına haiz tüm pay şeriklerinin veya bunların usulüne uygun bir şekilde yetkilendirilmiş olan temsilcilerinin iştirakiyle oluşan, çağrıya ve gündeme bağlılık ilkelerine uygun olarak yılda bir defa toplanan, toplanmak ve karar almak için belirlenen nisaplara sahip olunması aranan

[8] Yargıtay 11. HD., 12.02.2001 Tarihli, 2000/10084 Esas, 2001/1146 K. (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 12/05/2025); Aynı şekilde Bkz. Yargıtay 11. H.D., 2022/6738 E.,2024/822 K.; (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi:12/05/2025) Yargıtay 11. H.D., 2019/17 E.,2021/4936 K.; (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi:12/05/2025) Yargıtay 11. H.D., 2018/4141 E.,2020/1354 K.; (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi:12/05/2025) Yargıtay 6. H.D., 2023/3158 E.,2024/1124 K. (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi:12/05/2025).

[9] Yargıtay 11. HD. 20.05.2014 T., 2014/1077 E., 2014/9318 K. (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi:12/05/2025).

[10] 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu (eTTK) (RG, 09/07/1956, S. 9353, M. 01/07/2012)

[11] TTK kanun gerekçesinin 129. Paragrafında, denetim kurulunun zorunlu organ olmaktan çıkarıldığı hususu her ne kadar ifade edilmişse de TTK m. 339, 437 ve 530'un gerekçesindeki ifadeler bu konuyu ihtilaflı hale getirmiştir. Doktrinde ise, denetim kurulunun zorunlu organ olmadığı kabul edilmektedir. (Bkz. mesela Mehmet Bahtiyar, **Ortaklıklar Hukuku,** 16.b. İstanbul: Beta Yayınevi, 2022, s.128.)

[12] Poroy, **a.g.e.,** s.529.

bir organdır[13] . G.K., anonim şirketin iradesini belirtmekte ve karar almaktadır[14]. Pay şeriklerinin sorumluluğu, yalnızca şirkete koymayı taahhüt ettikleri sermaye[15] kadarıyla sınırlıdır; şirketin borçlarından şahsi olarak sorumlu olmazlar[16].

G.K., pay sahiplerine kendi düşünce ve iradelerini açıklama imkânı sunarken, aynı zamanda kurallara uygun olarak hareket edilmesi koşuluyla pay sahiplerini belirli bir düzen altına alır. Bu bağlamda, tezimizin odak noktasını da oluşturan kanuna, esas sözleşmeye, dürüstlük kurallarına aykırı G.K. toplantıları ile G.K. toplantılarında alınan kararlar, her zaman uyuşmazlık konusu olma ihtimali taşıyan kararlardır.

G.K., icra organı niteliğinde olmayıp, yılda bir defa toplanması, kanuni olarak gerekli ve yeterlidir[17] . G.K.'un, şirket içinde alınan kararlardan dolayı herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır. Sorumluluk, alınan kararları hayata geçiren Y.K'na aittir[18].

G.K. kararı, G.K. olarak toplanan şirket paydaşları ve/veya usulüne uygun olarak temsil yetkisi bulunan temsilcilerinin oyları ile oluşan, kural olarak şirket içi ilişkide ve istisnai olarak da dış ilişkide hukuki sonuç meydana getirme amacına yönelik olan

[13] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, **a.g.e.,** s. 529; Bahtiyar, **a.g.e.,** s.130; Erdoğan Moroğlu, **Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü**, 7.b. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2014, s. 71; Hasan Pulaşlı, **Şirketler Hukuku Genel Esaslar (Genel Esaslar),** 9.b. Ankara: Adalet Yayınevi, 2024, s. 312; Ömer Korkut, **Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı,** Adana: Karahan Kitabevi, 2012, s. 4; Pulaşlı, Şerh…, s. 709.; Soner Altaş, **TTKya göre Anonim Şirketler,** 13.b. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2024, s. 111; Kayıhan, **a.g.e.,** s. 187; Aytekin Çelik, **Ticaret Hukuku,** 13.b. y.y. Seçkin Yayıncılık, 2023, s. 260; Hakan Çebi, **Şirketler Hukuku**, 1.b. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020 s. 131; Zehra Sanem Yılmaz, **Sermaye Şirketlerinde Geçici Hukuki Korumalar,** 1.b. Ankara: Adalet Kitabevi, 2010, s. 61-62.

[14] Ünal Tekinalp, **Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku,** 4.b. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015, s. 297.; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, **a.g.e.,** s.529.; Pulaşlı, Genel Esaslar…, s. 312; Mevci Ergün, **Anonim Şirketler Hukuku,** 1.b. y.y., Yetkin Yayınları, 2021 s. 515**.**

[15] Cumhurbaşkanı Kararı ile anonim şirketlerde en az sermaye tutarı 50.000-TL'den 250.000-TL'ye yükseltilmiştir. Kayıtlı sermaye sistemini kabul eden halka açık olmayan anonim şirketlerde ise başlangıç sermayesi 500.000-TL'den az olamayacaktır. (RG, 25/11/2023, S.7887)

[16] Pelin Özçelik, **Anonim Şirketlerde Kuruluştan Doğan Hukuki Sorumluluk,** 1.b. y.y. Seçkin Yayıncılık, 2020 s. 19; Mehmet Ak, **Anonim Şirketlerde Genel Kurul Toplantıları ve Ticaret Sicili Uygulamaları,** 4.b. y.y. Seçkin Yayıncılık, 2024 s. 27; Burak Saldıroğlu, **Almanya'da Şirket Türleri ve Girişimci Şirket,** y.y. Seçkin Yayıncılık, 2024 s. 85; Yılmaz, **a.g.e.,** s. 51.

[17] Pulaşlı, Şerh…, s. 711.

[18] Fatih Bilgili ve Ertan Demirkapı, **Şirketler Hukuku Dersleri,** 4.b. Bursa: Dora Yayıncılık, 2015, s. 185.

ortaklık irade beyanıdır[19]. İrade beyanı açıklanmadığı müddetçe, hukuk dünyasında bir etki etmez[20].

G.K. tarafından oluşturulan kararlar, istisna olmaksızın bütün paydaşlar için bağlayıcıdır ve toplantıya katılamamış, toplantıya katılmış ancak olumsuz oy vermiş, kararın iptali talepli dava ikame eden tüm pay sahipleri açısından da geçerlidir[21].

1.1.2. G.K. Kararlarının Hukuki Niteliği

Karar, psikolojik olarak insanın iç iradesinin oluşumudur ve bu haliyle bir hukuki muamele değildir. Tüzel kişiliklerin insan gibi bir iradesi olmadığından, iradeleri, ancak organları tarafından kullanılır. Organların bu irade beyanları, hukuki sonuca yönelmiş ise "hukuki işlem" teşkil eder[22].

G.K. kavramının ve G.K. kararlarının yukarıdaki tanımlarından hareketle, anonim şirketlerin kararlarının hukuki niteliğinin tespit edilmesi de önem arz etmektedir. Nitekim bu kararlar, şirket içi ve şirket dışı ilişkilerde hukuki sonuç meydana getirmesinde tereddüt bulunmayan kararlardır.

G.K. kararları, hukuki niteliği itibariyle birer hukuki işlemdir[23]. Şüphesiz ki böyle kabul edilmesinin nedeni, anonim şirketler G.K. kararlarının belirli bir hukuki netice doğurmaya yönelik irade açıklaması olmasından kaynaklanmaktadır[24]. Hukuki işlemler, bir hakkı yahut hukuki ilişkiyi kurma, değiştirme, devretme ve ortadan kaldırma şekillerinde karşımıza çıkabilir[25].

---

[19] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 9.; Pulaşlı, Şerh…, s.709.
[20] Ahmet M. Kılıçoğlu, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 28.b. Ankara: Turhan Kitabevi, 2024, s. 62.
[21] Bahtiyar, **a.g.e.,** s.130; Abuzer Kendigelen, **Yeni Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler,** 2.b. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2012, s. 323.
[22] Hüseyin Hatemi, **Medeni Hukuk'a Giriş,** 7.b. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013, s. 143.
[23] Moroğlu**, a.g.e.,** s. 9; Pulaşlı, Şerh…, s. 709.
[24] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 9; Korkut, **a.g.e.,** s. 4; Doktrinde Pulaşlı tarafından genel kurul kararlarının hukuki niteliğinin hukuki işlem olduğu yönündeki gerekçesi, hukuki işlemlerin oluşumu, geçerlilik şartları ve etkilerinin TBK m. 27 kapsamında olduğu ve dolayısıyla hukuki işlemlerle ilgili olarak yokluk, butlan ve geçersizlik hallerinin genel kurul kararları açısından da geçerli olmasına dayandırılmıştır. (Bkz. Pulaşlı, Şerh…, s. 709.) Görüleceği üzere yazar, düşüncesini gerekçelendirirken hukuki işlem olmasının sonucunu nazara alarak bir değerlendirmede bulunmuştur.
[25] Mehmet Ayan ve Nurşen Ayan, **Medeni Hukuka Giriş,** 11.b. Konya: Mimoza Yayıncılık, 2015, s. 133.

Kararların ne türden bir hukuki işlem olduğu ise doktrinde tartışmalıdır. Nitekim bazı yazarlara[26] göre G.K. kararları çok taraflı hukuki işlem[27] olarak nitelenmiş olup; bazı yazarlar[28] ise G.K. kararlarının tek taraflı hukuki işlem[29] olduğu kanaatindedir.

Kanaatimizce, G.K. kararları tek taraflı hukuki işlem niteliğindedir. Bu görüşümüzün nedeni ise, tek taraflı hukuki işlemlerde irade açıklamasında bir kişi bulunabilmesinin yanında, daha fazla kişinin de bulunabileceğinden kaynaklanmaktadır[30] . Sayıca çok kişinin iştirak ettiği ve iştirak edenlerin iradelerinin aynı yönde olduğu nazara alındığında genel kurulun irade beyanı, "karar" niteliğindedir ve tüzel kişiliği haiz anonim şirketin iradesini yansıtır. İşlemi yapan tarafta birden fazla kimsenin bulunması, tek taraflı olma niteliğini ortadan kaldırmaz[31] , çünkü burada irade beyanları "karşılıklı" (icap ve kabul beyanı gibi) değil, aynı yöne verilmiştir. Örneğin bir dernek başkanının seçilmesini de aynı şekilde çok taraflı hukuki işlem olarak yorumlamak yerinde olmayacaktır.

1.1.3. G.K. Görev ve Yetkileri

1.1.3.1. G.K'ya Ait Devredilemez Nitelikteki Görevler ile Yetkiler

TTK m. 408/2 uyarınca G.K.'un devredilemez nitelikteli görevleri ile yetkileri düzenlenmiş olup, bunları şu şekilde sıralamamız mümkündür[32];

---

[26] İsmail Kırca, Feyzan Hayal Şehirali Çelik ve Çağlar Manavgat, **Anonim Şirketler Hukuku Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü**, C. 2/2, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2016, s. 1; Doktrinde Moroğlu, çok taraflı hukuki işlem nitelemesinin yapılmasının hukuk hissini daha fazla okşadığı kanaatini bildirmişse de tarafımızca bu görüşe katılmak mümkün değildir (Bkz. Moroğlu, **a.g.e.,** s.10.).

[27] Çok taraflı hukuki işlemler, en az iki şahsın karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanıyla oluşan hukuki muamelelerdir (Kemal Oğuzman ve Nami Barlas, **Medeni Hukuk,** 20.b., İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015, 175; Hatemi, **a.g.e.,** s. 145; Mustafa Dural ve Suat Sarı, **Türk Özel Hukuku Temel Kavramlar ve Medeni Kanunun Başlangıç Hükümleri,** 15.b. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2020, s. 206; Safa Reisoğlu, **Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler,** 7.b. İstanbul: Beta Yayınevi, 2014, s. 52.).

[28] Ali Paslı, "Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Kullanılan "Oy"un Niteliği", **İÜHFM Dergisi**, 2009, s. 172. (Çevrimiçi) https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/97586 (Erişim Tarihi: 14/05/2025)

[29] Tek taraflı hukuki işlemler, istenilen hukuki sonucun doğması için tek bir kişinin irade beyanının yeterli olduğu hukuki muamelelerdir (Oğuzman ve Barlas**, a.g.e.,** 175; Hatemi, **a.g.e.,** s. 144; Dural ve Sarı, **a.g.e.,** s. 205; Reisoğlu, **a.g.e.,**s. 51.).

[30] Ender Ethen Atay, **Hukuk Başlangıcı,** 4.b. Ankara: Gazi Kitabevi, 2017 s. 309.

[31] Özcan Günergök ve Şaban Kayıhan, **Boçlar Hukuku Dersleri Genel Hükümler,** 3.b. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2024, s. 70.

[32] Pulaşlı, Genel Esaslar…, s. 313; Altaş, **a.g.e.,** s. 112; Pulaşlı, Şerh…, s. 713; Kendigelen, **a.g.e.,** s. 307-309; Altaş, **a.g.e.,** s. 82; Kayıhan, **a.g.e.,** s.188-189; Çelik, **a.g.e.,** s. 261.

- Esas sözleşmenin değiştirilmesi,
- Yönetim kurulu üyelerinin seçimi, süreleri, ücretleri ile huzur hakkı, ikramiye ve prim gibi haklarının belirlenmesi, ibraları hakkında karar verilmesi ve görevden alınmaları,
- Kanunda öngörülen istisnalar dışında denetçinin seçimi ile görevden alınması
- Finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, yıllık kâr üzerinde tasarrufa, kâr payları ile kazanç paylarının belirlenmesine, yedek akçenin sermayeye veya dağıtılacak kâra katılması dâhil, kullanılmasına dair kararların alınması,
- Kanunda öngörülen istisnalar dışında şirketin feshi ve
- Önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı.

TTK m. 408/2'de farklı hükümlerde yer alan düzenlemeler saklı tutulmuştur ve devredilemez nitelikteki görevler ile yetkiler sıralanmadan önce, esasen G.K.'un görev ve yetkilerinin burada sayılanlardan ibaret olmadığı da düzenlemiştir. Farklı maddelerde ve farklı konularda G.K.'un devredilemez nitelikteki görevleri ve yetkileri bulunmaktadır ve G.K. bu kararlar bakımından da münhasıran yetkilidir. Bu farklı hükümleri de şu şekilde sıralayarak örneklendirmek mümkündür[33];

- Yapısal değişiklikler,
- Payların itibari değerinin üzerinde bir miktarda bedelle olabilmesi için G.K. kararı alınması zorunludur. (TTK m. 347).
- Y.K'da üyelik boşaldığında, yönetim kurulunca geçici olarak seçilen üyenin genel kurul tarafından onaylanması gerekir. (TTK m. 363).
- Şirketin kendi payını iktisabı için veya rehin hakkı kurmak için Y.K'ye yetki verilmesi, (TTK m. 397),
- Özel denetçi atanmasının onaylanması (TTK m. 438),
- Y.K'ye sermaye arttırma yetkisi verilmesi (TTK m. 461),
- Anonim şirket hakkında feshe yönelik karar verilmesi (TTK m. 529).

[33] Tekinalp, Yeni…, s. 299; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, **a.g.e.,** s. 531; Mehmet Bahtiyar ve Esra Hamamcıoğlu, **Yeni TTK'ya Göre Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları**, 1.b. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2014, s. 6; Pulaşlı, Şerh…, s. 713-714.

Şirketin iradesini yansıtan G.K'un, yasada belirtilen birçok madde ile şirketi bağlayıcı ve önemli nitelikteki kararları verme gerekliliği bulunmaktadır. Örneğin şirketin organlarını seçen genel kurul, diğer organların yetkileri dahilindeki hususlarda karar alamamaktaysa[34] da diğer organların kararlarını dolayı yoldan da olsa etkileyebilmektedir[35].

1.1.3.2. Yetki Devrinin Şartları

G.K'un münhasıran görev ve yetkisi kapsamına giren kararlar konusunda yetki devri yapılması mümkün değildir. Bunların dışında ise, ana sözleşmeye konulacak bir hükümle, G.K. tarafından yetki devri yapılması ve aynı şekilde başka bir organ tarafından G.K'a yetki devri yapılması mümkündür[36]. Ancak önemli olan husus, G.K. tarafından yapılan devirlerde G.K.'un münhasır yetkisi çerçevesine girmemesidir. Aynı şekilde örneğin, bir icra organı olan Y.K'nin münhasır yetkileri de G.K'a devredilemez. Genel kurulun yürütme yetkisi olmadığından, yürütme ile ilgili görevleri üstlenmesi kendisinden beklenemez[37] .

Yargıtay'ın bir kararında[38] , yönetim kurulunu görevden alınma yetkisinin G.K.'a haiz bir yetki olduğu ve yönetim kurulunun şirketi zarara sokan faaliyetleri nedeniyle bu yetkinin kullanılması yerine yönetim kurulunun azlinin mahkemeden talep edilmesinin yerine olmadığını belirtmiştir.

1.1.3.3. G.K.'un Yetki Sınırı

Genel kurulun yetkileri sınırsız olmayıp, öncelikle kanun ve ana sözleşme hükümleri, genel kurulun yetkilerinin sınırını oluşturmaktadır. Burada "Kanun" ifadesi geniş anlamda olup, bu ifade ile, Anayasa dahil tüm mevzuat hükümleri kastedilmektedir[39]. Örneğin G.K., Y.K'nun aldığı bir yatırım kararı veya bir müdürün

[34] Ergün, **a.g.e.,** s. 517.
[35] Ümit Yayla, **Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Uyarınca Anonim Ortaklık Genel Kurulları ve Elektronik Genel Kurullar,** 1.b. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2013, s. 61.
[36] Pulaşlı, Şerh…, s.716-717.
[37] Pulaşlı, Şerh…, s. 717.
[38] Yargıtay 11. H.D., 2016/5607 E.,2017/3245 K. (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi:12/05/2025).
[39] Pulaşlı, Şerh…, 717-718; Kendigelen, **a.g.e.,** s. 308; Pulaşlı, Genel Esaslar…, s. 315; Altaş, **a.g.e.,** s. 82.

görevden alınması gibi konularda doğrudan karar alamaz; çünkü bu yetkiler TTK m.375 kapsamında yönetim kuruluna aittir.

Genel kurulun doğrudan üçüncü kişilerin haklarını etkileyecek kararlar alması mümkün değildir ve üçüncü kişilerin hakları, genel kurulun yetkilerini sınırlandırmaktadır[40]. Örnek olarak, anonim şirketin farklı bir taşeron şirket ile akdettiği geçerli bir hizmet sözleşmesinin, G.K.'un vereceği kararla feshetmesi gösterilebilir. Taşeron şirketin kazanılmış hakkını doğrudan etkileyecek karar alınması genel kurulun yetkisini sınırını oluşturmaktadır. Keza, bir işçinin iş sözleşmesinin genel kurul kararıyla feshedilmesi de örnek gösterilebilir. Genel kurulun "şu işçinin işten çıkarılmasına" yönelik bir karar alması, kanuna aykırıdır zira yetki devri yasağı kapsamında yönetim kurulunun görevi alanına girer.

Benzer biçimde, genel kurulu oluşturan pay sahiplerinin bireysel hak ve menfaatleri, azınlık hakları ve imtiyazlı pay sahiplerinin hakları da genel kurulun yetki sınırlarını belirlemekte olup, bu hakları olumsuz etkileyecek bir genel kurul kararı alınamaz[41]. Paydaşların bilgi alma yahut kayıları inceleme hakkını kısıtlayan genel kurul kararları bu duruma örnek verilebilir.

1.2. G.K. Toplantıları

Genel kurul kararlarının iptalinin incelenebilmesi için öncelikle bir genel kurula ve alınmış bir karara ihtiyaç bulunmaktadır[42]. Bu bağlamda da genel kurulun usulüne uygun bir şekilde teşekkül etmesi gerekmekte olup, genel kurulun toplanıp karar alması, toplantı öncesi ve toplantı esnasında uyulması gereken birçok kurala da riayet edilmesini gerektirmektedir. Nitekim TTK kapsamındaki anonim şirket genel kurulu, kendiliğinden rastgele toplanılıp, rastgele kararların alınabileceği bir yer değildir ve sıkı şekil şartları ile nisaplara tabidir.

İptal edilebilirlik şartlarını açıklamadan evvel, genel kuruldan önceki hazırlık işlemleri ile gündeme bağlılık esaslarına ve karar nisaplarına ayrıca temas edip açıklamada bulunmak anlamsal bütünlük bakımından oldukça önemlidir.

---

[40] Pulaşlı, Şerh…, s. 717; Bahtiyar, **a.g.e.,** s. 135; Pulaşlı, Genel Esaslar…, s. 315.
[41] Pulaşlı, Şerh…, s. 717; Bahtiyar, **a.g.e.,** s. 134-135; Pulaşlı**,** Genel Esaslar…, s. 315.
[42] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 71.

1.2.1. G.K. Toplantılarına Çağrı ve Toplantıya Hazırlık

1.2.1.1. Toplantıya Çağrı

Anonim şirketlerde G.K.'dan bahsedebilmemiz için, öncelikle pay sahiplerinin veya pay sahiplerinin temsilcilerinin toplanmaları gerekmektedir[43]. Toplanma durumu ise gerek TTK m. 410 vd. ve gerekse ana sözleşmede kararlaştırıldığı şekilde toplantı çağrısıyla mümkün olmaktadır[44] .

TTK m. 414'te çağrının ne şekilde olacağı düzenlenmiştir. Bu bağlamda çağrının hem internet sitesinde ve hem de TTSG'de yayımlanacak ilamla yapılması gerekmekte olup[45] , dikkat edilmesi gereken husus ise internet ve gazete ilanının beraber olması gerektiğidir. İlanın içeriği ise, Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Bakanlık Temsilcileri Hakkında Yönetmelik[46]'in 11/1. maddesinde düzenlenmiştir.

G.K.'un çağrı üzerine toplanmasının tek istisnası ise çağrısız genel kuruldur[47]. Nitekim TTK m. 416'ya göre, tüm pay sahiplerinin yahut onların yetkilendirilmiş temsilcilerinin hazır bulunmaları ve pay sahiplerin toplantıya ve karara itiraz etmemiş bulunmaları şartıyla, G.K.'un çağrısız toplanması da mümkündür[48].

Çağrının şekli ise TTK m. 414'te düzenlenmiştir. Bu bağlamda da çağrıyı, kanun ve esas sözleşmeye göre yetkili organ veya kişiler tarafından tüm pay sahiplerine veya temsilcilerine gönderilen ve toplantının yerini, zamanını, gündemini ve katılma

---

[43] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 71; Bahtiyar, **a.g.e.,** s. 130.
[44] Doktrinde bunun geçerlilik şartı olduğu ifade edilmektedir (Bkz. mesela Moroğlu, **a.g.e.,** s.73; Korkut, **a.g.e.,** s. 9.).
[45] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, **a.g.e.,**s. 537;
[46] Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Bakanlık Temsilcileri Hakkında Yönetmelik (Anonim Şirketler Genel Kurul Yönetmeliği) (RG, 28.11.2012, S. 28481)
[47] Ergün, **a.g.e.,** s. 522.
[48] Doktrinde Moroğlu tarafından, genel kurula çağrıdaki esas amacın, pay sahiplerinin toplantıdan ve gündemden haberlerinin olması ve gerekli hazırlıkların yapılması olduğu ifade edilerek, pay sahiplerinin pay sahipliği haklarının kullanılması olanağı mevcut olup alınan karara da itiraz etmemeleri durumunda, çağrıya gerek olmadığı kanaati bildirilmiştir. (Bkz**.** Moroğlu, **a.g.e.,** s. 111); Altaş, **a.g.e.,** s. 93-94; Kayıhan, **a.g.e.,** s. 193.

koşullarını içeren ilan ve/veya mektup şeklinde yazılı bir irade beyanı olarak tanımlamak mümkündür[49].

Genel kurul toplantısına çağrı yapılması bir geçerlilik şartı olmakla birlikte, pay sahiplerine veya onların temsilcilerine ulaştığının ispatlanması gerekmez[50].

1.2.1.1.1 Çağrıya Yetkililer

G.K.'un kimler tarafından çağrılacağı, sınırlı sayı ilkesi uyarınca sayılmıştır. Eski Türk Ticaret Kanunu'na kıyasla en büyük fark, yeni kanun ile beraber artık denetçiye G.K.'u toplantıya çağırma yetkisi verilmemesidir. Bahsettiğimiz fark, denetçinin zorunlu organ olmaktan çıkarılmasından kaynaklanmaktadır[51].

Esas sözleşme ve kanunda açıkça belirtilmeyen durumlar dışında, genel kurul kararı ile herhangi bir kişiye veya organa anonim şirket genel kurulunu toplantıya çağırma yetkisi tanınamaz[52].

G.K.'un, toplantı esnasında sonraki seferde yapılacak G.K.'a doğrudan kendisini çağırması mümkün değildir ve ileriki tarihli herhangi bir günde çağrı olmaksızın genel kurul yapılacağına ilişkin karar da alınamaz[53].

Tüm bu açıklamalar kapsamında, G.K'u çağırmaya yetkili olanları aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür:

1.2.1.1.1.1. Y.K.

Y.K, asli olarak G.K.'u çağırma yetkisi olan organdır[54]. G.K.'un çağrılabilmesi için yönetim kurulunun organ olarak bir karar alması ve bu karara göre çağrıda bulunması gerekir. Tek yönetim kurulu üyesi olarak çağrıda bulunulması mümkün değildir.

---

[49] Moroğlu, **a.g.e.,** s.73; Zafer Saka, **Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul,** 1.b., İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2004, s. 65.
[50] Moroğlu, **a.g.e.,** s.74.
[51] Kendigelen, **a.g.e.,** s. 310; Altaş, **a.g.e.,** s. 90.
[52] Şener, **a.g.e.,** s. 465.
[53] Tekinalp, Yeni…, s. 304; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, **a.g.e.,** s. 539; Doktrinde Pulaşlı tarafından, genel kurul tarafından çağrı yapılmasında ve bunu genel kurul kararında belirtilmesinde bir engel olmadığı yönünde kanaat bildirilmiştir. (Bkz. Pulaşlı, Şerh…, s. 763.).
[54] Poroy,Tekinalp ve Çamoğlu, **a.g.e.,** s. 538; Pulaşlı, Genel Esaslar…, s. 325-326; Şener, **a.g.e.,** s. 465; Altaş, **a.g.e.,** s. 119; Moroğlu, **a.g.e.,**s. 80; Bahtiyar, **a.g.e.,** s. 142; Pulaşlı, Şerh…, s. 758; Kendigelen, **a.g.e.,** s. 310; Altaş, **a.g.e.,** s. 91; Kayıhan, **a.g.e.,** s. 191.

TTK m. 410'de belirtildiği üzere, kural olarak Y.K'nun görev süresi sona ermiş olsa dahi, G.K. toplantısı için çağrıda bulunabileceği düzenlenmiştir[55].

Yönetim kurulunun, çağrıda bulunması aynı zamanda bir görevdir. Doktrinde çağrının yetkisiz kimseler tarafından yapılması durumunda, uğranılan zarar varsa bunun tazmin edilebileceği ifade edilmiştir[56] . Şirketin tasfiyesi durumunda Y.K'nun G.K.'u toplantıya çağırma yetkisi de devam eder[57] .

1.2.1.1.1.2. Tek Pay Sahibi

TTK m. 410/2 hükmüyle esasen bir yenilik getirmiştir. Buna göre kanunun lafzından açıkça görülmektedir ki, tek pay sahibinin hakkının zedelenmemesi ve çeşitli sebeplerle G.K.'un toplanamaması halinde mahkeme muvafakati ile tek pay şeriğinin G.K.'u toplayabileceği düzenlenmiştir[58].

Bu durum TTK Adalet Komisyonu Raporu'nda özellikle şirket yönetiminin sekteye uğramaması için bir güvence olarak belirtilmiştir. Raporda, yönetim kurulunun gruplar arasında yaşanan anlaşmazlıklar ve çekişmeler nedeniyle toplanamaması, üye noksanlığından yahut birtakım azınlık haklarının kötüye kullanılmasından kaynaklı sebeplerle toplantı yeter sayısının sağlanamaması gibi durumlara karşı bir tedbir olarak düzenlendiği ifade edilmiştir. Ayrıca, toplu istifa veya kaza gibi sebeplerle yönetim kurulunun işlevsiz hale gelmesi olasılığına karşı da bir koruma sağlandığı vurgulanmıştır[59].

Mahkeme tarafından karar verilmeden evvel ise;

- yönetim kurulunun devamlı olarak toplanamaması,
- toplantı nisabının oluşmasına imkân bulunmaması,
- toplantı nisabının mevcut olmaması,

[55] Korkut, **a.g.e.,** s. 6.
[56] Yazar tarafından TBK m. 49 vd. hükümlerine atıf yapılarak, bu şekilde kendini tanıtan kişilere karşı, zarara uğranmış olması durumunda, genel hükümlere göre tazminat talep edilebileceği ifade edilmiştir. (Bkz. Moroğlu, **a.g.e.,** s. 84-85.).
[57] Erol Ulusoy ve Mustafa Erdem Can, **Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları, Azınlığın Genel Kurulun Toplantıya Çağırılması ve Gündemin Belirlenmesi Konusundaki Yetkileri,** 1.b. Ankara: Bilge Yayınevi, 2014, s. 77 ; Pulaşlı, Genel Esaslar…, s. 325-326; Altaş, **a.g.e.,** s. 119.
[58] Kayıhan, **a.g.e.,** s. 192.
[59] www.tbmm.gov.tr

hallerinin incelenmesi ve bu durumlardan en az bir tanesi mevcut ise tek şirket ortağına G.K.'u çağırma yetkisi verilmesi gerekmektedir[60].

1.2.1.1.1.3. Azınlık Pay Sahibi

TTK m. 411'de temas edildiği üzere, azınlığın G.K.'u toplantıya çağırma yetkisi vardır[61] . Ancak azınlığın öncelikle, Y.K'ndan gerektirici nedenler ile toplantının gündemini de belirterek G.K.u toplantıya çağırmasını istemesi gerekmektedir[62]. Bu bağlamda azınlığın doğrudan çağrıda bulunma yetkisi olmayıp, çağrıda bulunulmasını, yönetim kuruluna noter vasıtasıyla çekeceği bir ihtarname ile yapmalıdır[63]. Noter kanalıyla istemde bulunulmasının sebebi ise, yönetim kuruluna yapılan istemlerin ne zaman yapıldığına ilişkin çeşitli ihtilafların önüne geçilmesi amacıyladır.

Azınlık durumundaki şirket ortakları G.K. gündemine tartışılacak madde eklenmesini de isteyebilir[64].

Y.K., bu şirket ortaklarının talebini reddeder ya da istemi yedi iş günü içinde cevapsız bırakırsa, bu ortakların TTK m. 412 uyarınca mahkemeye başvurma hakları vardır. Mahkeme tarafından gerekli görüldüğü takdirde de çağrının yapılması için kayyım atanır.

Yönetim kurulunun çağrıda bulunması ile tek pay sahibi ve azınlığın çağrıda bulunması arasındaki en büyük fark, yönetim kurulunun süresi içerisinde genel kurulu toplantıya çağırması, aynı zamanda onun için bir görev olmasından kaynaklanmaktadır. Bu bağlamda da tek pay sahibi ve azınlık tarafından herhangi bir çağrı yapılmamış olması onların sorumluluğunu gerektirmese de yönetim kurulunun görevi olan çağrıyı yapmaması nedeniyle uğranılan zararlardan sorumluluğu vardır.

[60] Pulaşlı, Şerh…, s. 761; Moroğlu, **a.g.e.,** s. 85; Tekinalp, Yeni…, s. 304; Korkut, **a.g.e.,** s. 6.
[61] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, **a.g.e.,** s. 539; Pulaşlı, Genel Esaslar…, s. 325-326; Şener, **a.g.e.,** s. 470; Altaş, **a.g.e.,** s. 119; Kayıhan, **a.g.e.,** s. 192.
[62] **Pulaşlı,** Şerh…, s. 759.
[63] Kendigelen, **a.g.e.,** s. 312; Pulaşlı, Şerh…, s. 759.
[64] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 85; Tekinalp, Yeni…, s. 307.

1.2.1.1.1.4. Tasfiye Memurları

Türk Ticaret Kanunu m. 529 kapsamında anonim şirketlerin genel biçimde hangi sebeplerle sona erebileceği düzenlenmiştir. Maddede belirtilen durumlarda anonim şirket sona erecektir.

Tasfiye, sona erme nedenlerinin meydana gelmesiyle başlayan ve anonim şirket tüzel kişisinin ortadan kalkmasına kadar olan bir süreçtir[65] . Sürecin objektif ve sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için tasfiye memuru atanmakta olup, bu durumda TTK m. 536 vd., anonim şirket ile imzalanan sözleşme hükümleri ve esas sözleşme maddeleri uygulanacaktır[66] . TTK m. 410 uyarınca, tasfiye halindeki anonim ortaklıklarda tasfiye memurları, yalnızca kendilerini ilgilendiren görevleriyle ilgili olarak G.K.'u toplantıya çağırabilirler[67]. Bu kişiler, görevlerine girmeyen konularda G.K.'u toplantıya çağıramaz.

İcra İflas Kanunu[68] m.226'da belirtildiği şekilde, iflas etmiş olan anonim şirketin kanuni temsilcisi sıfatında bulunan iflas idaresi de G.K.'u davet edebilir.

Yönetim kurulu üyelerinin istifası, ölümü, ehliyetinin ortadan kalkması gibi sebeplerle, mahkeme tarafından anonim şirketin temsil ve idaresi için kayyım atanması durumunda ise, kayyım tarafından da çağrının yapılması mümkündür[69].

1.2.1.1.2. Gündeme Bağlılık İlkesi

G.K.'un toplantı öncesinde kararlaştırılan gündeme göre toplanmasını ve gündemde olmayan konular dışında herhangi bir müzakere yapılamamasına "Gündeme bağlılık ilkesi" denmektedir[70] . G.K. kararları, tüm ortaklar için bağlayıcı olduklarından, gündemin belirli ve bilinebilir olması gerekmektedir. Toplantının

[65] Emrullah Kervankıran, **Anonim Şirketlerin Tasfiyesi,** 1.b. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2015, s. 23-24.
[66] **a.g.e.,** s. 111.
[67] Altaş, **a.g.e.** s. 120; Kayıhan, **a.g.e.,** s. 192;
[68] 2004 Sayılı İcra İflas Kanunu (İİK) (RG, 19/6/1932, S. 2128)
[69] Pulaşlı, Şerh…, s. 762; Altaş, **a.g.e.,** s. 121; Şener, **a.g.e.,** s. 467
[70] Tekinalp, Yeni…, s. 306; Kendigelen, **a.g.e.,** s. 313.

yapılacağı yer ise, TTK m. 409 uyarınca aksi belirlenmemiş ise, şirket merkezinin bulunduğu yerdir[71] .

Toplantıya katılıp katılmama noktasında pay sahiplerini bilgilendirici ve katılanlar açısından da gerekli hazırlığın yapılmasını kolaylaştıran gündeme bağlılık ilkesinin istisnaları da mevcut olup, bu istisnaları şu şekilde sıralamak mümkündür[72];

- TTK m. 364 uyarınca, haklı sebeplerin varlığı halinde yönetim kurulu üyelerinin görevden alınması,
- TTK m. 420/1 uyarınca, finansal tabloların müzakeresi ve buna bağlı konuların, azınlık istemi üzerine, genel kurulun bir karar almasına gerek olmaksızın, toplantı başkanının kararıyla bir ay sonraya bırakılması,
- TTK m.438 uyarınca, her pay sahibinin, pay sahipliği haklarını kullanılabilmesi için, gerekli olduğu takdirde ve bilgi alma veya inceleme hakkı daha önce kullanılmış olması şartına bağlı olarak, belirli olayların özel bir denetimle açıklığa kavuşturulmasını, gündemde yer almasa bile genel kuruldan isteyebilme imkânı,
- TTK m. 559 uyarınca, azınlığın, kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, denetçilerin, şirketin kuruluşundan ve sermaye artırımından doğan sorumluluklarının kaldırılmasına ilişkin bir genel kurul toplantısında gündemde madde olmasa da esas sermayenin onda birini, halka açık şirketlerde yirmide birini temsil eden pay sahiplerinin sulh ve ibranın onaylanmasına karşı çıkabilmeleridir.

Tüm bu hususlar haricinde TTK m. 413/2 uyarınca, gündem haricindeki konuların tartışılması veya gündem haricindeki konularda karar verilmesi mümkün değildir.

TTK m. 419 uyarınca G.K. toplantısını G.K. seçilen başkan yönetir. Başkan, genel kurul toplantısı açıldıktan hemen sonra, ilk iş olarak hazirun cetvelinin okunması ve yoklamanın ardından seçilmekte olup, genel kurul toplantı başkanı olarak atanabilecek kimseleri ise yönetim kurulu üyesi, pay sahibi, denetçi, tasfiye memuru, bakanlık temsilcisi ve şirket dışı üçüncü kişiler olarak saymak mümkündür.

[71] Altaş, **a.g.e.,** s. 88.
[72] Pulaşlı, Şerh…, s. 800-801.

1.2.2. G.K. Toplantı ve Karar Nisapları

1.2.2.1. G.K. Toplantısına Katılmaya Yetkili Olan Kişiler

1.2.2.1.1. Pay Sahipleri

Öncelikle paya sahip kişi kavramından, paya yahut çıkarılan pay senedine malik konumundaki gerçek ya da tüzel kişinin anlaşılması gerekmektedir.

TTK m.447'de paya malik olan kişinin G.K.'a katılma hakkının, vazgeçilemez nitelikteki bir hak olduğu düzenlenmiştir[73].

Pay malikleri, ortaklık yönetiminde G.K.'a katılıp oy kullandıklarından, bu hakkın vazgeçilemez nitelikte olması, pay sahibinin bir anonim şirkette pay sahibi olup ticari hayata atılmalarının bir gereğidir.

Vazgeçilemez nitelikte bir hak olması, şüphesiz, bu hakkı sınırlandıran veya ortadan kaldıran her türlü kararın batıl olması anlamına da gelir. Pay malikinin G.K.'a katılıp oy kullanma hakkı, pay sahibinin rızasını içermesi durumu dahil, hiçbir şekilde sınırlandırılamaz veya kaldırılamaz.

Bir hak olması nedeniyle, payın maliki konumundaki kişinin kendisi yahut isterse de yetkili temsilcisi vasıtasıyla katılıp katılmama serbestisi bulunmaktadır[75]. Hakkın vazgeçilemez nitelikte olması, pay sahibi için bu hakkın mutlak suretle kullanılması için bir yükümlülük değildir. Bir pay sahibinin oy kullanmaya zorlanması mümkün olmayıp, oy kullanıp kullanmama durumu tamamen pay sahibinin kendi tasarruf ve takdirindedir. Yargıtay tarafından da pay sahiplerinin genel kurula katılma hakkının vazgeçilmez nitelikte olduğu ifade edilmiştir[76].

Pay sahibinin G.K.'a katılma hakkı, yalnızca katılım ve oy kullanmadan ibaret bir değildir. Bu hakkın içerisinde, pay sahibince öneride bulunma, soru sorma ve bilgi alma hakkı da vardır. Paya malik olan kişinin, sahibi olduğu tüm payların sayısına bakılmaksızın, tüm şirket ortakları bu haktan eşit olarak faydalanmaktadır[77].

---

[73] Pulaşlı, Şerh…, s. 775; Bahtiyar, **a.g.e.,** s. 169.
[75] Şener, **a.g.e.,** s. 499.
[76] Yargıtay 11. H.D., 2019/88 E., 2019/7008 K. (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi:12/05/2025).
[77] Tekinalp, Yeni…, s. 363.

1.2.2.1.2. Temsilciler

TTK m.425 uyarınca pay sahibinin genel kurulda temsilinin mümkün olduğu, pay sahibinin dilerse şahsen veya dilerse de temsilcisi yoluyla genel kurula katılabileceği düzenlenmiştir. Bu bağlamda, pay sahibinin temsilcisinin, aynı zamanda kendisinin de pay maliki durumunda olması mümkündür. Aynı zamanda pay şeriği olmayan şahsın da temsilci sıfatını haiz olması mümkündür[78]. Maddenin açık lafzından da görüleceği üzere, temsilcinin mutlak olarak paydaş olmasını arayan esas sözleşme hükümleri geçersizdir.

Yukarıda ifade ettiğimiz gibi, pay malikinin G.K'a katılma hakkı vazgeçilmez bir hak olduğu gibi, temsilci ile G.K'a iştirak etmesi de vazgeçilmez bir hak olup, bu hakkın sınırlandırılması veya kaldırılması kararları da batıl olacaktır[79].

Yargıtay kararlarında da aynı husus tekrar edilmekte ve temsilcinin haksız olarak genel kurula alınmaması bir iptal sebebi olarak değerlendirilmektedir. Yargıtay tarafından bir kararda[80] İstanbul Bölge Adliye Mahkemesinin davada butlan halinin bulunmadığını, ancak genel kurul kararlarının iptal edilebilir nitelikte olduğunu belirlemesi üzerine yaptığı incelemede, davacı sıfatını haiz pay sahibini temsil eden kişilerin verilen vekaletnamedeki noksanlıklar gerekçe gösterilerek haklı olmaksızın toplantıya alınmamasının davacı pay sahibine G.K. kararlarının iptali davası açma hakkı vereceğini belirterek ederek Bölge Adliye Mahkemesi kararını doğru bulmuştur.

TTK m. 427 uyarınca temsilci, pay malikinin talimatlarına göre hereket ederek buna uyma yükümlülüğü altındadır. Düzenlemeye göre, normal şartlarda, katılım haklarını temsilci sıfatıyla kullanan kişi, temsil ettiği pay sahibinin talimatlarına uymalıdır. Ancak talimatlara aykırı bir şekilde oy kullanması durumunda, oy geçersiz sayılmaz. Hükmün gerekçesinde, talimatların vekâlet sözleşmesinin iç ilişkisine dair olduğu, bu sebeple kullanılan oyun genel kurulu geçersiz hale getirmeyeceği, ancak iç ilişkiden doğan haklar kapsamında bir talepte bulunulabileceği belirtilmiştir.

[78] Bahtiyar, **a.g.e.,** s. 150.
[79] Bkz. birinci bölüm 1.2.2.1.1.
[80] Yargıtay 11.H.D, 16.05.2019 T., 2017/4647 E., 2019/3855 K., (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi:12/05/2025).

Temsil yetkisinin verilme şekline ilişkin olarak, TTK ile AŞ Genel Kurul Yönetmeliği arasında bir uyuşmazlık bulunmaktadır. TTK m.426'da pay sahibinin yazılı olarak yetkilendirdiği bir kişi aracılığıyla pay sahipliği haklarını kullanabileceği belirtilmiş ve sadece yazılılık şartı yeterli sayılmıştır. Ancak, Yönetmeliğin 18/7. maddesinde halka açık olmayan şirketlerde genel kurula katılım için temsil yetkisinin noter onaylı olarak düzenlenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu uyuşmazlık uygulamada ciddi sorunlara yol açmaktadır. Bu nedenle kanımızca kanun koyucu tarafından öncelikle TTK m. 426'da değişiklik yapma yoluna gidilerek noter onaylı temsil yetkisi şartının kanun maddesine eklenmesi gerekmektedir. Aksi takdirde, yönetmelikteki şekil şartı sebep gösterilerek temsilcinin toplantıya alınmaması, normlar hiyerarşisi kapsamında hatalı ve vazgeçilmez nitelikteki toplantıya katılma hakkını sınırlandırmış olacaktır[81].

Yargıtay bir kararında[82], AŞ Genel Kurul Yönetmeliğinin 18. maddesine uygun bir vekâletname mevcut olmadığından, şirket genel kurulunun oluşmadığı kanaati bildirerek, G.K. kararının "yok" olduğuna karar vermiştir. Yukarıda açıkladığımız nedenle Yargıtay'ın temsil yetkisinin kullanımında yönetmelikte belirtilen şekil şartını arama eğiliminin yerine olmadığı kanaatindeyiz.

TTK m. 432 /1, temsilci ile katılımın zorunlu olduğu istisnai durumu düzenlemiştir. Nitekim pay sahipleri, bir payın birden çok kişinin ortak mülkiyetinde bulunması halinde içlerinden birini veya üçüncü bir kişiyi, G.K.'da paydan doğan haklarını kullanması için temsilci olarak atayabileceklerdir[83].

1.2.2.1.3. Y.K. Üyeleri

TTK m.407/2 hükmüyle murahhas üyeler ve en az bir Y.K. üyesinin G.K.'a zorunlu olarak katılması düzenlenmiştir. Anonim şirketlerde "murahhas üye", hem Y.K. üyesi sıfatını taşıyan hem de şirketin temsil ve idare yetkisi kendisine bizzat ve sürekli şekilde devredilmiş kişiyi ifade eder. Türk Ticaret Kanunu'nda doğrudan "murahhas üye" terimi yer almasa da madde 367 ile 370 düzenlemeleri çerçevesinde

[81] Aynı yönde Bkz. Argun Karamanlıoğlu, "Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Genel Kurulda Temsili" , (Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Özel Hukuk Bilim Dalı Doktora Tezi,) İstanbul, 2015, s. 226 vd.
[82] Yargıtay 11. HD., 2023/4992 E., 2024/7426 K. (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi:12/05/2025).
[83] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, **a.g.e.,** s. 548.

belirtilen sıfat uygulamada yerleşik hale gelmiştir. Y.K, temsil yetkisini üyeleri arasından bir kişiye verebileceği gibi veya birden fazla kişiye de devredebilir; bu kişilere uygulamada "murahhas üye" denilmektedir.

Madde lafzından anlaşıldığı üzere, genel kurul toplantısına bir tane yönetim kurulu üyesinin katılımı yeterli olup, diğer yönetim kurulu üyelerinin toplantıya katılıp katılmamaları ise kendi isteklerine bırakılmıştır. Bu zorunluluğun sebebi olarak, TTK madde 437 kapsamında düzenlenmiş olan bilgi alma hakkını göstermemiz mümkündür. Nitekim paydaşların şirket yönetimine ve şirket denetimine ilişkin olası sorularının cevaplanması ve paydaşların bilgilendirilmesi gerekmektedir. Böylece yönetim kurulu üyelerine ve murahhas üyelere kendilerini savunabilme ve açıklayabilme olanağı verilmiştir.

Y.K. üyelerinin ve murahhas üyelerin genel kurula katılmamasının yaptırımının ne olacağı ise belirtilmiş değildir. Bu belirsizlik ise doktrinde eleştirilmiş olup Moroğlu, herhangi bir yaptırımın öngörülmemesinin doğru olmadığını ifade ederken[86] , Pulaşlı ise, murahhas üyelerle yönetim kurulu üyelerinden en az birinin genel kurul toplantısında bulunmamasının genel kurul kararlarının oluşmasını ve geçerliliğini etkilemeyeceği ancak, toplantı başkanlığı seçiminden sonra, gündem maddelerinin müzakeresinden önce pay sahiplerinden birinin duruma itiraz etmesi halinde ve bu itirazın toplantı başkanlığı ve genel kurul kararı ile ret edilmiş olması halinde, itirazın da tutanağa geçmesi kaydı ile genel kurul kararlarının tümünün iptalinin gerektiğini ifade etmiştir[87].

1.2.2.1.4. Denetçiler

TTK madde 407/2 hükmüne göre, denetçiler de G.K. toplantısında hazır bulunmalıdır[88].

Denetçilerin G.K. toplantısına katılımı da bilgi edinme hakkıyla ilişkilidir. Zira pay sahipleri tarafından yönetim kurulu üyelerine soru sorulabileceği gibi, denetçiye de soru sorulup bilgi verilmesi istenebilir.

[86] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 123.
[87] Pulaşlı, Şerh…, s. 779.
[88] Pulaşlı, Şerh…, s. 780.

1.2.2.1.5. Bakanlık Temsilcisi

AŞ Genel Kurul Yönetmeliği m.32'de belirtilen durumlarda bakanlık temsilcisinin genel kurula katılması zorunluluk arz etmektedir.

Yargıtay tarafından bir kararda[89] TTK m. 378. ve 297. maddelerine dayanarak, genel kurul toplantılarında hükümet komiserinin bulunmasının zorunlu olduğuna dikkat çekilmiştir. Karara konu olan olayda, görevli hükümet komiseri toplantıda kanunda öngörülen şartlara uyulmadığını tespit etmiş, bu durumu tutanağa geçirerek toplantıya devam edenlere bildirmiş ve ardından toplantıyı terk etmiştir. Mahkeme, hükümet komiserinin toplantının kanuni koşullara uymadığını zabıtlara geçirmesi ve ayrılmasını hukuksal neden olarak değerlendirerek alınan kararların geçersiz sayılması sonucuna varmıştır.

Yargıtay farklı bir kararında[90] ise, TTK 422.maddesindeki toplantı tutanağında Bakanlık temsilcisinin imzasının bulunmaması hâlinde genel kurul tutanağının geçersiz olacağına ilişkin hükmün, TTK 407/3. maddesi dikkate alınmadan bütün anonim şirket G.K. toplantılarında Bakanlığın temsilcisinin bulanmasının zorunlu olduğu şeklinde yorumlanamayacağını belirterek, yerel mahkemenin genel kurul kararının yokluğunun tespitine dair kararını bozmuştur.

1.2.2.1.6. İntifa Hakkı Sahipleri

TTK madde 432/2'de oy hakkının intifa hakkı sahibine ait olduğu düzenlenmiştir[91] .

Oyun pay sahibinin menfaatleri doğrultusunda kullanması zorunlu olup, kanun lafzında açıkça tersi durumda intifa hakkı sahibinin pay malikine sorumlu olacağı belirtilmiştir.

[89] Yargıtay 11.H.D. , 05.04.1982 T. , 1982/1512 E. , 1982/1507 K. (Kazancı İçtihat Bankası, Erişim Tarihi 08/05/2024).
[90] Yargıtay 11. Hukuk. Dairesi., 2015/1952 Esas, 2016/2082 K. (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi:12/05/2025).
[91] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, **a.g.e.,** s. 608.

1.2.2.2. Yeter Sayılar

Anonim şirketlerde cari olan ilkelerden bir tanesi de çoğunluk ilkesi olup bu ilkenin en önemli uygulama yeri ise G.K'dur.

Genel kurul toplantısında pay sahipleri veya temsilcileri, şirket hakkında karar alınırken iradelerini oy kullanmak suretiyle açıklamakta olup kararlar oylama ile alınır[92] .

TTK m. 434'ye göre şirket paydaşları oy hakkını yalnızca G.K. toplantılarında kullanırlar. Bu bağlamda genel kurul toplantılarında nisaplar, pay sahibi sayısına göre değil, esas sermayeye göre belirlenmiş olup, TTK madde 434/1'de bu husus düzenlenmiştir. TTK madde 434/2'de belirtildiği üzere her paydaşın en az bir adet oy hakkı mevcuttur.

G.K yeter sayıları basit yeter sayı ve ağırlaştırılmış yeter sayı olarak ikiye ayrılmaktadır. Bu iki yeter sayı için de esas sözleşmeye konulacak bir hüküm ile daha ağır yeter sayı düzenlenmesi imkânı vardır, ancak yeter sayıların esas sözleşme ye konulacak bir hüküm ile daha hafif olarak düzenlenmesine izin verilmemiştir.

Toplantı yeter sayısına uygun olarak toplanmış ve akabinde ise karar yeter sayısına uygun olarak, gündem maddelerine olumlu oy verilmiş olduğu durumda, geçerli bir genel kurulu kararının mevcudiyetinden bahsedilebilir[93].

1.2.2.2.1. Basit (Olağan) Yeter Sayılar

TTK m.418 uyarınca, maddede belirtilen istisnai durumlar haricinde G.K. sermayenin en az dörtte biri ile toplanmakta ve genel kurulda hazır olanların oy çoğunluğu ile karar almaktadır[94]. Yeter sayının genel kurul süresince korunması bir zorunluluktur.

[92] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 139.
[93] Pulaşlı, Şerh…, s. 833.
[94] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, **a.g.e.,** s. 574; Altaş, **a.g.e.,** s. 102.

Bölge Adliye Mahkemesinin bir kararında[95] da nisapların toplantı sonuna kadar bulundurulması gerektiği, aksi takdirde kararın yokluk yaptırımına tabi olacağı hususu tekrar edilmiştir. Kararda, dosyadaki genel kurul toplantı tutanağı, hazirun cetveli ve tanık beyanlarına göre, tüm pay sahiplerinin temsilcilerinin toplantıya katıldığı ifade olunmaktadır. Ancak, davacı temsilcisi toplantıya muhalefet şerhiyle katılmış, hazirun cetvelini imzaladıktan sonra genel kuruldan ayrılmıştır. Toplantı sonunda davacı temsilcisinin muhalefet şerhi eklenmiş olsa da nisaplara toplantı süresinde riayet edilmediği nazara alınmış ve mahkeme tarafından, toplantıya katılan sermayenin en az dörtte birini karşılayan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin toplantı boyunca hazır bulunmasının zorunlu olduğu, bu durumun sağlanmaması nedeniyle toplantının usule uygun yapılmadığı ve yoklukla malul olduğu değerlendirmiştir. Bu sebeple de genel kurul toplantısında alınan kararların yok hükmünde sayılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

1.2.2.2.2. Ağırlaştırılmış Yeter Sayılar

TTK 421. maddede belirtildiği üzere, duruma göre birtakım esas sözleşme değişikliklerinde karar alınmasında ağırlaştırılmış yeter sayılar öngörülmektedir. Ancak, örneğin TTK m. 151, 173, 189, 473/3, 529 gibi farklı ağırlaştırılmış yeter sayılara da yer verilmiştir.

Esas sözleşme değişikliklerine ilişkin yeter sayılar, değiştirilen hükümlerin şirket ortaklarının menfaatlerini etkileme olasılığı ile doğru orantılıdır ve bu nedenle TTK m. 421'de farklı yeter sayılar öngörülmüştür. Buna göre, TTK'da veya esas sözleşmede aksine hüküm bulunmadığı takdirde, esas sözleşmeyi değiştiren kararlar, şirket sermayesinin en az yarısının temsil edildiği genel kurulda, toplantıda mevcut bulunan oyların çoğunluğu ile alınır. İlk toplantıda öngörülen toplantı nisabı elde edilemediği takdirde, en geç bir ay içinde ikinci bir toplantı yapılabilir. İkinci toplantı için toplantı nisabı, şirket sermayesinin en az üçte birinin toplantıda temsil edilmesidir.

[95] İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 13.H.D., 15.05.2019 T., 2018/800 E., 2019/742 K. (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi:12/05/2025).

1.2.3. G.K. Kararlarının Sınıflandırılması

G.K. kararlarını çeşitli şekillerde sınıflandırmak mümkün olmakla beraber, bu çalışmamızın konusu olan genel kurul kararlarının iptali davası ile ilintili olacak şekilde tarafımızca iki ana başlık altında sınıflandırma yolu tercih edilmiştir. Genel Kurul kararını alan kurulun ve genel kurulda alınan kararın niteliğine göre bir sınıflandırma yapmak, konuyu izah etmede en işlevsel yol olacaktır.

1.2.3.1. G.K. Kararını Alan Kurulun Niteliğine Göre Sınıflandırma

1.2.3.1.1. Olağan G.K. Kararı

TTK madde 409/1 anonim şirketler genel kurulunun, olağan ve olağanüstü olacak şekilde iki halde toplanabildiğini düzenlemiştir.

Olağan genel kurul toplantısı, farklı şekillerde tanımlamak mümkün olmakla beraber, hesap dönemi sonundan başlamak üzere 3 ay içerisinde yapılan, şirket organlarının seçimi, kârın ne şekilde kullanılacağı, finansal tabloların görüşülmesi, yönetim kurulu üyelerinin ibrası gibi konuların görüşülüp karar alındığı toplantıyı ifade etmektedir[96] .

Olağan G.K. toplantılarında gündeme bağlılık esastır. Gündemdeki konular haricinde bir karar alınamaz[97]. Bu bağlamda AŞ Genel Kurul Yönetmeliği'nin "Gündem" başlıklı 13/1 maddesi uyarınca toplantıda hangi hususların bulunacağı belirtilmiştir[98].

1.2.3.1.2. Olağanüstü G.K Kararı

Olağan G.K. toplantılarının aksine, olağanüstü G.K. toplantıları ise, gerektiğinde yapılır ve kurul gerektiğinde toplanır[99]. Gereklilik kavramının tam olarak ne anlama

[96] Pulaşlı, Genel Esaslar…, s. 316; Altaş, **a.g.e.,** s. 115; Ergün, **a.g.e.,** s. 519; Pulaşlı, Şerh…, s. 722; Kayıhan, **a.g.e.,** s. 189; Çelik, **a.g.e.,** s. 262.
[97] Gündeme bağlılık ilkesinin istisnaları için Bkz. birinci bölüm 1.2.1.1.2.
[98] Toplantıların yeri ve zamanı gibi konularda bilgi edinmek için Bkz. Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük Ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik (RG, 28.11.2012, S. 28481) m. 7 vd.
[99] Pulaşlı, Genel Esaslar…, s. 317; Altaş, **a.g.e.,** s. 115; Ergün, **a.g.e.,** s. 520; Pulaşlı, Şerh…, s. 724; Kayıhan, **a.g.e.,** s. 190.

geldiği önemli olmakla beraber, yeni bir gelişmenin vuku bulması, çağrıyı yapan organın mevcut durumu, mali durumda yaşanan bir gelişme durumu gereklilik kavramına örnek gösterilebilir. Dolayısıyla olağan toplantıların aksine, olağanüstü genel kurul toplantılarında zaman ve gündem öngörülmüş değildir. Gündemin belirlenmesinin çağrıyı yapan organa, ortağa veya mahkemeye bağlı olması mümkündür.

Bir başka deyişle de olağanüstü G.K. toplantılarının, olağan G.K. toplantıları haricindeki tüm toplantılar olduğu kabul edilmektedir[100].

Tüm bu açıklamalardan da görüldüğü üzere, olağanüstü genel kurulu olağan genel kuruldan ayıran en önemli farkı, toplanmasında zorunlu ve ivedi bir durumun var olmasıdır[101]. Zaten toplantı gündemini de ilgili toplantının yapılmasını gerekli kılan sebep oluşturmaktadır.

1.2.3.1.3. Diğer G.K. Kararları

1.2.3.1.3.1. İmtiyazlı Pay Sahipleri G.K'u

TTK madde 478, imtiyazlı pay sahipliğinin nasıl oluştuğunu ve hangi tür haklarda tanınabileceğini hüküm altına almıştır. Bu bağlamda, esas sözleşme ile kararlaştırılan imtiyazlı pay maliklerinden veya onların usulüne uygun bir şekilde yetkilendirilmiş temsilcilerinden oluşan kurula, imtiyaz pay sahipleri genel kurulu denir.

Bu kurulun ortaya çıkma amacının ise, imtiyazlı pay sahiplerinin şirkette azınlıkta olabileceklerinden, çoğunluğa karşı korunması ve keyfi kararların önüne geçerek imtiyazlı pay sahibinin hakkını korumak olduğunu söylemek mümkündür.

Bu kurulun önemi TTK m. 454 ile de kendini göstermektedir. Nitekim kanun koyucu, imtiyazlı paylara sahip olanlara karşı eşitliğin bozulmaması için, imtiyazlı pay maliklerinin haklarına halel getirecek nitelikte ise TTK m. 454'de sayılan kararların

[100] Şükrü Yıldız, "Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali", (Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi) 1989, s. 21.
[101] Altaş, **a.g.e.,** s. 86; Çelik, **a.g.e.,** s. 262-263.

özel bir toplantıda onanmasını, kararların uygulanmasında bir ön şart olarak kabul etmiştir[102].

Önemle ifade etmek gerekir ki, imtiyazlı pay malikleri G.K. kararları da G.K. kararı niteliğinde olan kararlardandır. Diğer genel kurul kararları gibi bu kararların da şartları oluştuğu takdirde, yokluk, butlan ve iptaline karar verilmesi mümkündür.

1.2.3.1.3.2. Katılma İntifa Senedi Sahipleri Özel Kurulu Kararları

Katılma intifa senedini, ortaklık hakkına sahip olmadan bazı haklardan yararlanmaya imkân sağlayan bir senet türü olarak tanımlamak mümkündür[103] .

Sermaye Piyasası Kurulu tarafından çıkarılmakta olan, VII-128.1 sayılı Pay Tebliği[104] 39/2. madde uyarınca, şirket ana sözleşmesinde kararlaştırılması şartıyla, katılma intifa senedi özel kurulu oluşturulabilir.

TTK m. 454 uyarınca alınan genel kurul kararlarının, katılma intifa senedi sahiplerinin haklarına ilişkin olmaları kaydıyla, bu özel kurul tarafından onanmadıkça hüküm ifade etmeleri mümkün değildir. Toplantı tarihinden evvel en geç bir ay içerisinde özel kurul tarafından bu kararların onanması gerekmektedir. TTK m. 454 hükmü, toplantı ve karar yeter sayıları bakımından da uygulanacaktır.

İşbu kurul kararlarının ana sözleşmeye, dürüstlük kurallarına ve kanuna aykırı olması durumunda da iptal edilmesi mümkündür.

1.2.3.1.3.3. Azınlık Kararları

Anonim şirketlere oy çokluğu ilkesi hâkim olmakla beraber, TTK azınlık kararları gibi salt oy çokluğundan düşük oy oranlarıyla da karar alınabilmesine izin

[102] Neşe Kirtil, "İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu Toplantısının Yapılması" DEÜHF Dergisi Özel Sayı 2005, s.79 vd.
[103] Pulaşlı, Şerh…, s. 778.
[104] www.spk.gov.tr

vermektedir. Bu hususlar TTK'nın 360, 411, 412, 420, 439, 440, 486/3, 531, 559 maddelerinde düzenlenmiştir.

Genel Kurulda şirket esas sermayesinin en az onda birini temsil etmekte olan pay maliklerinin aynı yöndeki iradeleri ile azınlık kararlarının alınması mümkündür. Bu kararlar, tüm pay sahiplerini ve şirketi bağlayıcı nitelikte olup, genel kurul kararı niteliğindedir[105].

TTK m. 411'de de ifade edildiği üzere, HAAO'da azınlık hakları ödenmiş sermayenin en az yirmide birini temsil eden pay sahipleri tarafından kullanılabilecek olup azınlık kararlarının da yokluğu, butlanı ve iptali söz konusu olabilir.

1.2.3.2. G.K.' da Alınan Kararın Niteliğine Göre Sınıflandırma

1.2.3.2.1. Olumlu ve Olumsuz Kararlar

G.K. kararların nitelikleri dikkate alınarak olumlu ve olumsuz kararlar olarak ayrılması mümkündür. İsminden de anlaşıldığı üzere olumlu karar G.K.'da yapılan bir önerinin kabulüne, olumsuz karar ise böyle bir önerinin reddine karar verildiği anlaşılmaktadır.

Bu açıklamalar zımnında, olumlu veya olumsuz genel kurul kararları hakkında yokluk, butlan ve iptal davalarının ikame edilmesi mümkündür.

1.2.3.2.2. Esas ve Usule İlişkin Kararlar

Esasa ilişkin G.K. kararlarını, şirketin iç ilişkilerinde kural olarak, ancak istisnai olarak da üçüncü kişilerle olan dış ilişkide iradesini açıklayan kararlar olarak tanımlamak mümkündür[106] . Örneğin genel kurulun, yılsonu olağan toplantısında şirketin kârını dağıtıp dağıtmayacağı hakkında vereceği karar, doğrudan şirket ile ortaklar arasındaki ilişkiyi (iç ilişkiyi) ilgilendirir ve şirket dışındaki üçüncü kişilere doğrudan bir etkisi yoktur. Genel kurulun şirketin feshedilmesine dair kararı ise sadece iç ilişkide değil, şirketin tüm üçüncü kişilerle olan ilişkisinde de sonuç doğurur.

[105] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 17.
[106] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 12.

Nitekim fesih kararıyla şirketin tüzel kişiliği sona erecek ve borçlar ödenerek alacaklar tahsil edilecektir.

Usule ilişkin kararlar ise, genel kurul görüşmelerinin düzenlenmesi amacıyla, genel kurulca alınan kararlardır. Örneğin bilanço, kâr ve zarar hesabı ile ilgili müzakerelerde konuşma süresinin tespiti ya da oy verme düzenine ilişkin kararlar bu şekildedir. Usule dair kararların, kanuna, anasözeşmeye veya dürüstlük kurallarına aykırı olduğu durumda ilgili bulunduğu esas kararın iptali yoluna gidilebilir. Usule ilişkin kararların yalnız başlarına iptallerinin dava edilebilmesi mümkün değildir zira burada hukuki bir yarar yoktur[107] .

1.2.3.2.3. Talimat ve Tavsiye Kararları

G.K. tarafından verilmiş önemli bir gayrimenkulün satılmamasına dair karar, yönetim kurulu tarafından uyulması gereken bir karar olacak ve yönetim kurulu tarafından taşınmazın satılması istense dahi satış işlemi yapılamayacaktır. Bu örnekten hareketle talimat kararlarını, G.K tarafından alınan kararların Y.K. tarafından uyulması ve uygulanması zorunlu olan kararlar şeklinde tanımlamak mümkündür.

Örneğin G.K. tarafından bir hukuki işlemin yapılması yönünde alınacak bir karar, tavsiye kararı olarak örnek gösterilebilir. Bu kararlar Y.K için bağlayıcı değildir ve sadece tavsiye içerir.

[107] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 13.

2.GENEL KURUL KARARLARININ GEÇERSİZLİK HALLERİ

2.1. Kararların Geçersizlik Halleri

G.K. kararlarının geçersizliği, ihlal edilen kuralların niteliklerine göre dört şekilde meydana gelir: yokluk, butlan, askıda hükümsüzlük ve iptal edilebilirlik. Tarafımızca da geçersizlik halleri bu dört başlık altında incelenecektir.

2.1.1. Yokluk

Kanunda G.K. kararlarının yokluğu hakkında bir düzenleme yer almamakla birlikte, doktrinde G.K. kararlarının yokluğu ile karşılaşılabilecek olduğunu ifade eden yazarlar vardır[109].

Kurucu unsuru eksik olan bir hukuki işlem, yok hükmündedir[110]. Türk Medeni Hukuk doktrini, hukuki işlemlerin geçersizliğini değerlendirirken "yokluk" kavramını da geçersizlik sebeplerinden biri olarak saymaktadır[111] . Tarafımızca da bu sebeple "yokluk" kavramı ayrı bir başlık altında incelenmektedir.

Tespit edebildiğimiz kadarıyla Türk Hukuku'nda yokluk teriminin kullanıldığı yalnızca üç kanuni düzenleme bulunmaktadır. Bunlardan ilki TMK'nın "Dernekler" başlıklı ikinci bölümündeki derneklerin genel kurul kararlarının iptalini düzenleyen TMK m. 83/3 düzenlemesidir.

---

[109] Pulaşlı, Şerh…, s. 856 vd.; Moroğlu, **a.g.e.,** s. 28 vd.; Korkut, **a.g.e.,** s. 35 vd.; Bahtiyar, **a.g.e.,** s. 167 vd.; Bilgili ve Demirkapı, **a.g.e.,** s. 250 vd; Ali Osman Özdilek, **Anonim Şirketlerde Genel Kurula Elektronik Ortamda Katılım Genel Kurul Kararlarının Yokluk ve Butlan Açısından Değerlendirilmesi,** 1.b. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2017, s. 61 vd; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, **a.g.e.,** s. 722 vd.; Pulaşlı, Genel Esaslar…, s. 352; Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 4.

[110] Fikren Eren, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 23.b. Ankara:Yetkin Yayınları, 2018 s. 348; Bahtiyar, **a.g.e.,** s. 167; Pulaşlı, Şerh…, s. 856; Ergün, **a.g.e.,** s. 608; Şener, **a.g.e.,** s. 532; Pulaşlı, Genel Esaslar…, s. 352; Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 4; Atay, **a.g.e.,** s. 294; İlyas Doğan, **Hukuka Giriş**, 2.b. Ankara: Astana Yayınları, 2020, s. 112; Ayan ve Ayan, **a.g.e.,** s. 139; Mustafa Alper Gümüş, **Borçlar Hukukunun Genel Hükümleri,** 1.b. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021, s. 233; Günergök ve Kayıhan, **a.g.e.,** s. 139; Mustafa Ünlütepe**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler,** 1.b. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021, s. 97.

[111] Şahin Akıncı, **Borçlar Hukuku Bilgisi Genel Hükümler,** 14.b. Konya: Sayram Yayınları, 2024, s. 192-199; Oğuzman ve Barlas, **a.g.e.,** s. 208 vd; Hatemi, **a.g.e.,** s. 163.; Dural ve Sarı, **a.g.e.,** s.223 vd.; Aytekin Ataay, **Medeni Hukukun Genel Teorisi,** 3.b. İstanbul: İÜHF, 1980, s. 330 vd; Hüseyin Hatemi ve K. Emre Gökyayla, **Borçlar Hukuku,** 4.b. İstanbul:Vedat Kitapçılık, 2017, s. 83 vd.

İkinci düzenleme ise, "İhraççıların hukuka aykırı işlemleri ile sermayeyi veya mal varlığını azaltıcı işlemlerinde uygulanacak tedbirler" başlıklı Sermaye Piyasası Kanunu[112] m. 92/1-b'dir.

Üçüncü olarak da ticari işlerde faize ilişkin olarak düzenlenen TTK m. 8/4 hükmünde, bileşik faize yönelik TTK m. 8/2 ile tüketicinin korunmasına yönelik saklı tutulan hükümler hakkındaki m. 8/3'e aykırı olarak işletilen faizin "yok hükmünde" olacağı düzenlenmiş olup, bunun dışında yoklukla ilgili herhangi bir düzenleme mevcut değildir.

Bu noktada yazılmamış sayılma kavramına da temas etmek gerekmektedir. Yazılmamış sayılma, sözleşmenin zayıf tarafını korumak maksadıyla benimsenen genel işlem koşullarının denetimi neticesinde uygulanan bir yaptırımdır[113]. TBK m. 21/1 ila m. 25 kapsamında yapılacak kapsam denetimi, şaşırtıcı olmama denetimi, yorum denetimi, değiştirme ve yeni düzenleme yapma yasağı denetimi ve içerik denetimi ile genel işlem koşullarının denetimi yapılmaktadır[114]. Kapsam denetimi ve şaşırtıcı olmama denetimi ile değiştirme ve yeni düzenleme yapma yasağı denetiminin yaptırımı yazılmamış sayılmadır[115].

Doktrinde Şeker tarafından, yazılmamış sayılma yaptırımından kesin olarak anlaşılması gerekenin yokluk veya kesin hükümsüzlük olduğunun ifade etmenin oldukça güç olduğu ve bu konuda yorum yapmanın zor olduğu belirtilerek, kanun koyucunun yazılmamış sayılma ile genel işlem koşullarını düzenleyen/kullanan tarafın iradesinde tasarrufta bulunarak, kanuni bir varsayım ile bu irade beyanının meydana gelmediğini kabul ettiği gerekçesiyle, yazılmamış sayılmanın hukuki niteliğinin kısmi yokluk olduğu ifade edilmiştir[116]. Kanımızca da yazılmamış sayılma kavramı hukumuzda yeni bir kavram olmakla beraber, yokluğa çok benzemektedir. Doktrinde

[112] 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu (SerPK) (RG, 30/12/2012, S. 28513)
[113] İbrahim Gül, **İrade Bozukluluğunun Sonucu Olarak İptal Edilebilirlik,** 1.b. İstanbul: Yetkin Yayınları, 2020, s. 87-88; Muzaffer Şeker, **Yazılmamış Sayılma**, 1.b. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2015, s. 31.
[114] Gül, **a.g.e.,** s. 89.
[115] Gül, **a.g.e.,** s. 89; Şeker, **a.g.e.,** s. 233 vd.
[116] Şeker, **a.g.e.,** s. 238-239.

de yazılmamış sayılmanın hukuki niteliğinin yokluk olduğu yönünde görüş bildiren farklı yazarlar[117] mevcuttur.

G.K. kararlarının meydana gelmesi için iki kurucu unsurun kümülatif olarak bir araya gelmesi gerekir:

a) Genel kurul toplantısının yapılması

b) Toplantıda karar alınması

Belirtilen unsurlardan birinde eksiklik olması durumunda, karar hiç doğmamış sayılacaktır. Yargıtay tarafından da ifade edildiği üzere yok sayılan bir karar, şeklen dahi meydana gelmemiştir[119].

Anonim şirketler genel kurul kararları bakımından yokluğa ilişkin olarak ilmi ve kazai içtihatlarda aşağıdaki örnekler verilmiştir:

- pay sahiplerinin veya temsilcilerinin G.K. dışında aldıkları kararlar[120]
- pay sahiplerinin veya temsilcilerinin, bir araya gelmeksizin yazılı katılımıyla aldıkları kararlar[121]
- çağrının yetkili kişi veya organlar dışındaki kişiler tarafından yapılmış olması,
- çağrısız G.K. hariç, çağrı olmaksızın G.K. yapılması[122]
- bakanlık temsilcisinin katılması gereken G.K. toplantısına katılmaması[123]
- asgari toplantı ve karar yeter sayılarına aykırılık teşkil eden G.K. kararları[124]

Kanımızca yukarıda ilmi ve kazai içtihatlardaki "yokluğa" ilişkin örnekleri incelerken de ikili ayrıma giderek inceleme yapılması gerektmektedir. Bunlardan pay

[117] Oğuzman ve Barlas, **a.g.e.,** s. 217; Oğuzman ve Öz, **a.g.e.,** s. 164.
[119] HGK 02.04.2014 e. 2013/11-1048, K. 2014/430 (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi:12/05/2025)
[120] Pulaşlı, Şerh…, s. 856.
[121] Yıldız, **a.g.e.,** s.18; Şener, **a.g.e.,** s. 532; Doktrinde bu tip kararlar için "elden dolaştırma usulü" ile alınan kararlar ifadesi de kullanılmaktadır. (Bkz. mesela Pulaşlı, Şerh…, s. 856.)
[122] Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 9.
[123] Şener, **a.g.e.,** s. 532; Korkut, **a.g.e.,** s. 37; Pulaşlı, Şerh…, s. 856-857.
[124] **Pulaşlı,** (Şerh) s. 857.

sahiplerinin veya temsilcilerinin G.K. dışında aldıkları kararlar ve çağrının yetkili kişi veya organlar tarafından yapılmamış olması örneklerinde, esasen bir "irade beyanı" mevcut değildir. İrade beyanı bulunmadığından, yokluk yaptırımına tabi olduğu için değil, ortada bir genel kurul kararı zaten "yok olduğundan" dolayı yoktur. Diğer örneklerde ise, elden dolaştırma usulü ile alınan kararlar, çağrı bulunmadan toplanılması, bakanlık temsilcisinin katılımının bulunmaması gibi durumlar esasen şekli noksanlıklardır ve kesin hükümsüzlükle batıldır. Bu bağlamda davacının "yokluk" iddiası ile sağlamak istediği hukuki koruma, bu örnekler bakımından butlanın tespiti davası ile mahkemeden talep edilerek esasen sağlanabileceği kanaatindeyiz.

Genel kurul kararlarının yok hükmünde olduğu iddiası, tespit davası şeklinde ikame edilen bir davadır[125] . Tespit davaları, bir hukuki ilişkinin mevcut olup olmadığı veya bir senedin sahte olup olmadığının tespitini sağlar[126]. Tespit davası ile davalı, bir şeyi yapmaya veyahut yapmaktan kaçınmaya mahkûm edilmez; yalnızca taraflar arasındaki hukuki ilişkinin varlığı veya yokluğu tespit edilir. Dolayısıyla tespit davası sonucunda verilen hükmün etkisi, eda davasında verilen hükme kıyasen daha dardır[127].

Türk Ticaret Kanunu m. 446'da G.K. kararlarının iptali davasını ikame açabilecek kişiler sayılmış ise de yokluğun tespiti davası bakımından böyle bir sınırlama söz konusu olmaksızın güncel ve hukuken korunmaya değer yararı olan herkes tarafından yokluğun tespiti davası açılabilir[128].

---

[125] Pulaşlı, Şerh…, s. 857; Bahtiyar, **a.g.e.,** s. 167; Moroğlu, **a.g.e.,** s. 145.

[126] İsmail Ercan, **Uygulamacılar İçin Medeni Usul Hukuku El Kitabı,** 5.b. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020, s. 428; Ali Cem Budak ve Varol Karaaslan, **Medeni Usul Hukuku,** 8.b. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2024, s. 154; Timuçin Muşul, **Medeni Usul Hukuku Temel Bilgiler**, 2.b.Ankara: Yetkin Basımevi, 2009, s. 117; Baki Kuru ve Ali Cem Budak, **Tespit Davaları**, 2.b. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2010, s. 68. Baki Kuru, **Hukuk Muhakemeleri Usulü,** C.I. 6.b. İstanbul: Demir Demir Yayınevi, 2001, s.1409; Abdurrahim Karslı, **Medeni Muhakeme Hukuku,** 5.b. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2020, s. 316; Hakan Pekcanıtez, Oğuz Atalay ve Muhammet Özekes, **Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı,** 10.b, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2022, s. 219; Hakan Pekcanıtez vd., **Pekcanıtez Usul Medeni Usul Hukuku**, C.I. 15.b. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017, s. 972; Bilge Umar, **Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi,** 2.b. Ankara: Yetkin Basımevi, 2014, s. 308-309; Murat Atalı, İbrahim Ermenek ve Ersin Erdoğan, **Medeni Usul Hukuku,** 5.b. Ankara: Yetkin Basımevi, 2022. s.328.

[127] Pekcanıtez, Atalay ve Özekes, **a.g.e.,**s. 221; Pekcanıtez vd., **a.g.e.,** s. 973; Karslı, **a.g.e.,** s. 319; Kuru, **a.g.e.,** s. 1412 vd; Kuru / Budak, **a.g.e.,** s. 70.

[128] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, **a.g.e.,** s. 597; Pulaşlı, Genel Esaslar…, s. 353;

Davacının davayı ikamede menfaatinin ne zaman başladığının tespitinin yapılması da oldukça önemlidir[129]. Hukuki menfaat HMK[130] m. 114/1 uyarınca dava şartı olmakla beraber, özellikle tespit davalarında davacının bir hakkı veya hukuki durumunun güncel bir tehlike ile tehdit altında olduğunun ve bu nedenle de tespit isteminde menfaatinin bulunduğunun davacı tarafından ortaya konulması gerekir[131]. Tespit davaları herkes tarafından ikame edilebildiğinden, hukuki yararını ispat etmesi ayrıca önem arz etmektedir. Kanımızca yokluğun tespiti davasında, davacı kim olursa olsun, mevcut tehlikeli yahut tereddütlü durumun ortaya çıktığı anda davacının menfaatinin başladığının kabulü gerekmektedir[132]. Konumuz bakımından özellikle şirket ile doğrudan ilişkisi bulunmayan üçüncü kişinin bir belirsizlik yaşaması durumunda bu belirsizliği gidermek için dahi genel kurul kararının yok hükmünde olduğuna ilişkin tespit davası ikamesi mümkün olup, objektif olarak değerlendirildiğinde tereddütün zarar doğurabilecek kabiliyette olması şartıyla menfaatin başladığı an, belirsizliğin doğduğu andır[133].

Genel kurul kararlarının yokluğunun tespiti davasında görevli mahkeme, asliye ticaret mahkemesidir. Bu dava mutlak ticari davadır[134]. Yokluğun tespiti davasında yargılama usulü ise, TTK m.1521 uyarınca basit yargılama usulüdür[135]. Davacılar yönünden TTK m. 446'da pay sahipleri ile Y.K. üyeleri için aranan şartlar ise, yokluğun tespiti davasını ikame edecek davacılar yönünden aranmaz[136]. Dava şirket tüzel kişiliğine karşı açılır. Şirket, TTK m. 365 uyarınca Y.K tarafından temsil

[129] Hukuki yarar için Bkz. üçüncü bölüm 3.1.3.
[130] 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HMK) (RG, 4/2/2011, S. 27836)
[131] Kuru / Budak, **a.g.e.,** s. 94.
[132] Örneğin genel kurulun daha önceki tarihlerde ve sürekli olarak şirket merkezinde yapılmış olmasına rağmen farklı bir ilde gerçekleştirilmiş olması durumunda, toplantının gerçekten icra edilip edilmediği konusunda ortaya çıkan belirsizliğin giderilmesi için dava açmakta böyle güncel bir menfaatin mevcut olduğu söylenebilir.
[133] Kuru / Budak, **a.g.e.,** s. 96.
[134] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 291.
[135] Basit yargılama usulü için Bkz. üçüncü bölüm 3.5.; Davanın üçüncü kişiler tarafından açıldığında hangi yargılama usulünün uygulanmasının gerektiği TTK m. 1521'den anlaşılamamakta olup, bu bağlamda basit yargılama usulünün istisnai olarak düzenlendiği ve HMK m. 316 uyarınca basit yargılama usulünün uygulanabilmesi için açıkça kanunda belirtilmiş olması gerektiği hususları beraber dikkate alındığında, kanımızca bu kişiler tarafından ikame edilecek yokluğun tespiti davalarında yazılı yargılama usulü uygulanmalıdır.
[136] *Dava, 6762 Sayılı Kanunun 381 vd. maddeleri uyarınca açılmış bulunan genel kurul kararlarının iptaline dair olup, davacı alınan kararların yasa, ana sözleşme ve iyiniyet kurallarına aykırı bulunduğunu ileri sürmüştür. Mutlak butlan hali dışında toplantıya katılıp alınan karara karşı aleyhe oy veren ve muhalefetini tutanağa geçirten ortağın yukarıda belirtilen sebeplerle genel kurul kararlarının iptal davası açması mümkündür."*Yargıtay 11.H.D., 24.06.2013 T. , 2012/16227 E. , 2013/13183 K., (Kazancı İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 20/07/2024).

edilmektedir[137] . Davacının Y.K. olması halinde ise şirket, mahkeme tarafından atanacak kayyım tarafından temsil edilir.

Genel kurul kararının yokluğunun tespiti davasında yetkili mahkeme, şirket merkezinin bulunduğu yer mahkemesi olmakla beraber, TTK m. 445 ile HMK m. 14/2'de düzenlenen yetki kuralı bakımından, şirketin merkezinin bulunduğu yer mahkemesinin kesin yetkili olup olmadığı noktasında bir belirsizlik durumu ortaya çıkmaktadır. Her iki maddenin lafzından da özel hüküm niteliğindeki TTK m. 445'ten yetkinin kesin olmadığı; genel hüküm niteliğindeki HMK m. 14/2'den ise yetkinin kesin olduğu anlaşılmaktadır. Kanımızca, yokluğun tespitinde yetkili mahkemenin yetkisinin kesin olup olmadığının tespiti yapılırken hak arama hürriyeti kapsamında bir değerlendirilme yapılması gerekmektedir. Temel haklar ancak kanunla sınırlanabileceği için usul hükümlerinin yorumunda hak arama hürriyetini sınırlamayan veya en az sınırlayan sonuç tercih edilmelidir[138]. Mahkemenin yetkisinin kesin olup olmadığı noktasında doğan tereddüt, hukuki himaye talebinde bulunan taraf lehine yorumlanarak, yetkinin kesin olmadığı şekilde anlaşılmalı ve davacıya yer bakımından (HMK m. 6 genel yetki kuralı gibi) farklı seçenekler arasından davasını ikame etme olanağı sağlanmalıdır. Bu bağlamda yetkisizlik bir ilk itiraz olarak davaya cevap süresinde cevap dilekçesiyle ileri sürülmeli ve hâkim tarafından HMK m.114 ve 115 uyarınca re'sen dikkate alınmamalıdır. Davanın üçüncü kişi tarafından açılması halinde ise HMK m. 14/2 uygulama alanı bulamayacaktır.

Yokluğun tespiti davasında herhangi bir hak düşürücüsü süre ya da zamanaşımına süresi mevcut değildir[139]. İlgisi bulunan herkes, genel kurul kararlarının iptali davasındaki gibi herhangi bir süreye tabi olmaksızın davasını ikame edebilir.

Bir hukuki ilişkinin mevcut olup olmadığını kesin olarak tespit eden mahkeme kararlarına tespit hükmü denir[140]. Davanın kabul edilmesi ile G.K. kararının yokluğu tespit edilir, bir eda veya inşai nitelikte karar verilmez. Tespit hükmü HMK m. 303 uyarınca maddi anlamda kesin hüküm etkisine haizdir[141]. Aynı taraflar arasında bir

[137] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 247; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, **a.g.e.,** s. 610.
[138] Budak / Karaaslan, **a.g.e.,** s. 18.
[139] Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,**s. 274; Kuru / Budak, **a.g.e.,** s. 352.
[140] Kuru / Budak, **a.g.e.,** s. 340.
[141] Kuru / Budak, **a.g.e.,** s. 342.

daha açılamaz aksi takdirde dava kesin hüküm nedeniyle reddedilir. Tespit hükmü, cebri icra kabiliyetine sahip değildir[142].

2.1.2. Butlan

2.1.2.1. Genel Olarak

Bir hukuki işlemin geçerlilik şartlarını ihtiva etmemesi, baştan itibaren hüküm ve sonuçlarını doğurmayarak butlan yaptırımına tabidir[143].

TTK'dan farklı olarak eTTK'da butlan yaptırımı düzenlenmiş değildir[144]. Eski Kanun döneminde genel hükümler bağlamında, butlana dair hükümlerin genel kurul kararları yönünden de tatbik olunabileceği düzenlenmişken, TTK. m. 447' de butlan nedenleri sayılmıştır. Ancak düzenlenen nedenler sınırlı sayıda değildir, hem madde metnindeki "özellikle" kelimesinden ve hem de hükmün gerekçesinden bu durum anlaşılmaktadır[145]. Butlan sebepleri olarak TTK hükümlerinin yanında, TBK'nın "emredici hükümlere, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan sözleşmelerin" kesin hükümsüz olduğunu düzenleyen m. 27, "geçerlilik şekline aykırılığın" kesin hükümsüz olduğunu düzenleyen m. 12/2, "muvazaalı hukuki işlemleri" konu alan m. 19 ile "ayırt etme gücünden yoksunluğun" kesin hükümsüz olduğunu düzenleyen TMK m. 15 hükümlerinin de nazara alınması gerekmektedir[146].

---

[142] Kuru / Budak, **a.g.e.,** s. 346.

[143] Türk Hukukundaki mevzuat hükümlerinde butlanın tanımı yapılmış değildir. 818 Sayılı eTBK'de ve 6098 sayılı TBK'de butlanın tanımının yapılması yerine, butlan nedenlerinin sayılması yolu tercih edilmiştir. Doktrinde ise butlanın tanımı çeşitli yazarlar tarafından yapılmıştır. Bkz.Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, **a.g.e.,** s. 595; Pulaşlı, Genel Esaslar…, s. 353; Şener, **a.g.e.,** s. 533; Ergün, **a.g.e.,** s. 611; Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 11; Pulaşlı, Şerh…, s. 859; Korkut, **a.g.e.,** s. 27-28; Atay, **a.g.e.,** s. 294; Ayan ve Ayan, **a.g.e.,** s. 140; Ünaltepe, **a.g.e.,** s. 98 vd; Günerkök ve Kayıhan, **a.g.e.,** s. 140; Gümüş**, a.g.e.,** s. 240; Oğuzman ve Barlas, **a.g.e.,** s. 218; Dural ve Sarı, **a.g.e.,** s. 224; Hatemi, **a.g.e.,** s. 163; Reisoğlu, **a.g.e.,** s.145; Kemal Oğuzman ve Turgut Öz, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler,** C.I. 13.b. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015, s. 174.

[144] 6762 Sayılı eTTK'de anonim ortaklıklar G.K. kararlarının butlanına ilişkin bir düzenleme bulunamakla beraber, TTK'de hem Y.K. kararlarının butlanı (m.391) ve hem de G.K. kararlarının butlanı sebepleri (m. 447/1) -tanımı yapılmaksızın- sayılmıştır.

[145] Bahtiyar, **a.g.e.,** s. 171.

[146] 818 sayılı eTBK m.20 ve TTK m. 447'de her ne kadar "butlan" ifadesi kullanılmaktaysa da TBK'da"kesin hükümsüzlük" kavramı kullanılmış olup, geçersizlik türü olarak butlan kavramı üzerinde mevzuatımızda bir yeknesaklık yoktur. Bu çalışmamızda TTK'ya uygun olarak butlan kavramı tercih edilmiş olup, "kesin hükümsüzlük" ile "butlan" aynı anlamda kullanılmıştır.

Butlan sebeplerini, konu yönünden butlan sebepleri ve şekil yönünden butlan sebepleri olmak üzere ikili bir ayrım ile incelemek mümkündür[147]. TTK m. 447' de konu yönünden butlan sebepleri düzenlenmiştir[148]. Şekil yönünden butlan sebepleri ise kanunda düzenlenmemiş olup, doktrin ve içtihatlar ışığında bu sebepler belirlenmektedir[149].

2.1.2.2. Konu Yönünden Butlan Nedenleri

2.1.2.2.1. Genel Kurul'a Katılma Hakkının Sınırlandırılması ve Kaldırılması

Anonim ortaklıkların en yetkili organı olan G.K. ve bu kapsamda pay sahiplerine tanınmış olan G.K.'a katılma hakkı, vazgeçilmez bir haktır ve herhangi bir koşula bağlanması mümkün değildir[150].

Bu hakkın sınırlandırılması yahut kaldırılması, ilgili G.K. kararının butlanına yol açar[151]. Pay malikinin G.K.'a katılma hakkı, oydan yoksunluk durumunda da mevcuttur[152].

G.K.'a katılma hakkı, oransallık ilkesine bağlı olmadan, eşit işlem ilkesi uyarınca korunmaktadır. Örneğin pay sahibinin G.K.'a iştirak edebilmesi için belli sayıda paya malik olunması şartı içeren genel kurul kararları batıldır[153]. Genel kurula katılım sağlanabilmesi için şirkete belirli miktarda borç para verilmesi şartını içerir genel kurul kararları da örnek olarak gösterilebilir.

2.1.2.2.2. Asgari Oy Hakkının Sınırlandırılması ve Kaldırılması

Şüphesiz ki oy hakkı, şirket yönetimine katılmada pay sahiplerine en geniş hakkı sağlamaktadır. Bu şekilde pay sahipleri, şirketin yönetiminde ve denetiminde kimlerin

[147] Madde 447'nin Gerekçesi.
[148] Madde 447'nin Gerekçesi.
[149] Madde 447'nin Gerekçesi.
[150] Pulaşlı, Şerh…, s. 864.
[151] Ünal Tekinalp, **Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığın Esasları**, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2011 s. 231; Özellikle uygulamada, şirketteki pay sahipliği hakkı fazla olan pay sahiplerinin, genel kurul gündemine "kendileri bulunmadığı müddetçe genel kurulun toplanamayacağı" şeklinde madde ekletmeye çalışarak, pay sahiplerinin genel kurula katılma hakkına halel getirmeye matuf kararlar alınmasını istedikleri tarafımızca görülmüştür
[152] Pulaşlı,Şerh…, s. 865.
[153] Korkut, **a.g.e.,** s. 103.

yer alacağını seçebildiği gibi, ibra etme veya etmeme gibi diğer ortaklık haklarını kullanabilir. Dolayısıyla pay sahiplerinin oy hakkı, vazgeçilemez ve kendilerinden alınamaz bir haktır[154]. Örneğin pay sahibinin oy hakkını kullanabilmesi için belirli tarihten sonra pay sahibi olması şartını taşıyan genel kurul kararları batıldır.

2.1.2.2.3. Dava Haklarının Sınırlandırılması ve Kaldırılması

Pay sahiplerinin dava hakları vazgeçilemez nitelikte olup, pay sahiplerinin onayı ve rızasıyla dahi kaldırılamaz[155]. Sahiplerinin rızasıyla dahi sınırlanıp kısıtlanamayan vazgeçilmez hakların korunması bağlamında pay sahipleri için dava açma hakkı da butlan iddiası bakımından TTK m. 447 ile korunmuştur.

Bunun yanında pay sahiplerince dava açma hakkı TTK'nın çeşitli hükümleriyle de düzenlenmiştir. Örnek olarak uygulamada en çok karşılaşılan ve tez konumuzu da oluşturan G.K. kararlarına karşı ikame edilen iptal davası verilebilir. Bu bağlamda iptal davası açma hakkı vazgeçilemez ve bertaraf edilemez haklardandır ve ortadan kaldırılamaz[156] . Keza sorumluluğu bulunan Y.K. üyeleri aleyhine TTK m. 553 kapsamında açılacak Y.K. üyelerinin sorumluluğu davası ve TTK m. 531 kapsamında açılacak haklı nedenle anonim şirketin feshi davası da örnektir.

2.1.2.2.4. Kanundaki Diğer Vazgeçilmez Hakların Sınırlandırılması ve Kaldırılması

TTK m. 447 madde metninde "özellikle" ifadesi kullanılmak suretiyle, esasen madde metninde belirtilen butlan sebeplerinin sınırlı olmadığı ifade edilmiştir. Bu bağlamda kanundaki diğer vazgeçilmez hakların sınırlandırılması ve kaldırılmasını ihtiva eden G.K. kararları butlan müeyyidesine tabi olur. TTK madde 357 uyarınca düzenlenen eşit işlem ilkesine uygun olmayan, aynı konumdaki pay sahiplerine farklı kar payı ödenmesi bu duruma örnek gösterilebilir[157]. TTK m. 507 uyarınca net dönem karı oluşmasına rağmen şirketin kar dağıtmayarak pay sahiplerini kardan yoksun bırakması da aynı şekilde başka bir örnektir.

---

[154] Pulaşlı, Şerh…, s. 864; Korkut, **a.g.e.,** s. 105; Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 17.
[155] Pulaşlı, Şerh…, s. 866.
[156] Korkut, **a.g.e.,** s. 107-108.
[157] Korkut, **a.g.e.,** s. 118.

1.1.2.2.5. Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Sınırlandırılması ve Kaldırılması

Pay sahipleri müktesep hak niteliğinde olan bilgi alma hakkının sahibidir ve bu hak yasa ile garanti edilmiştir[158]. Bilgi alma ve inceleme hakkı, kanuni sınırlar dışında sınırlandırılamaz ve şarta bağlı kılınamaz, tersi durumda G.K. kararı batıl olur[159]. TTK madde 437 uyarunca bu hakların kapsamı ve kullanılma esasları gösterilmiştir. Konumuz bakımından önemli olan noktası ise, madde metninin son fıkrasında bu hakkın esas sözleşme ile veya herhangi bir organın vereceği karar ile kısıtlanamayacağıdır. Bilgi alma hakkının kapsamı geniş olup, genel kurul toplantı öncesi ile genel kurul toplantı sürecinin tamamını kapsamaktadır. Yönetim kurulu yıllık faaliyet raporları, finansal tablolar, konsolide tablolar, denetim raporları gibi şirkete ait önemli bilgileri içerir raporların incelenmesi hakkı, bilgi alma hakkı kapsamındadır.

Pay malikinin bilgi alma hakkının sınırını ise TTK m. 437/3 oluşturmaktadır. Maddeye göre "şirket sırrı" içermesi ve "diğer şirket menfaatlerinin tehlikeye girebilecek olması" durumunda bilgi alma talebi reddedilebilecektir[160].

TTK m. 438'de ise, pay malikinin, gündemde olmasa bile gerekli olduğu takdirde belirli olayların özel bir denetimle açıklığa kavuşturulmasını talep etme hakkı düzenlenmiştir.

2.1.2.2.6. Anonim Şirket Temel Yapısına Aykırı Kararlar

Anonim şirketin temel yapısından anlaşılması gereken, şirketin "tanımı", "pay sahiplerinin hakları ve borçları" ve "organik yapısı"dır. Bunlara aykırı alınmış her türlü karar batıldır[161]. Madde gerekçesinde de anonim şirketin temel yapısı, "şirketi taşıyan ana kolonlar" şeklinde ifade edilmiştir[162] .

[158] Arslan Kaya, **Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı,** 1.b. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2001, s. 13.
[159] Pulaşlı, Şerh…, s. 866; Korkut, **a.g.e.,** s. 109.
[160] Korkut, **a.g.e.,** s. 114.
[161] Korkut, **a.g.e.,** s. 120.
[162] TTK m. 391'in Gerekçesi.

Her paydaş, yalnızca tek paya sahip olsa bile, en az bir oy hakkına sahiptir. Bu durum, asgari oy hakkı kuralı olarak adlandırılır ve pay sahibinin vazgeçilmez haklarından biridir. Bu nedenle, pay sahibinin asgari oy hakkını ortadan kaldıran G.K. kararlarının, şirketin temel yapısını bozan kararlara örnek olarak gösterilmesi mümkündür ve bu kararlar geçersizdir. Pay sahiplerine sınırsız sorumluluk öngören genel kurul kararları ile şirket faaliyet karının tamamının üçüncü kişilere tahsisini içeren genel kurul kararları da örnek olarak gösterilebilir ve bu kararlar da geçersizdir.

2.1.2.2.7. Sermayenin Korunması Hükümlerine Aykırı Olan Kararlar

Sermayenin korunması ilkesi, şirketin malvarlığının korunmasının yanında pay sahipleri, işçiler ve alacaklılar da dahil olmak üzere genel olarak şirketin ekonomisinin korunması anlamına gelmektedir. Bu kapsamda, genel kurulda bu hükümlere aykırı alınacak kararların etkisi, sadece şirkete değil, şirketin alacaklıları gibi daha geniş bir kitleye tesir edecektir ve bu nedenle butlan yaptırımına tabidir[163] .

Örneğin, sermaye azaltılmasında kanunda düzenlenen asgari sermaye tutarının altına inilememesi (TTK m. 332), kuruculara bedelsiz pay verilememesi (TTK m. 348/1), itibari değerinden aşağı bedelle pay çıkarılamaması (TTK m.476/2) gibi düzenlemeler anonim şirketin sermayesinin korunmasına ilişkin olup, bu hükümlere aykırı olan kararlar batıldır.

2.1.2.3. Şekil Yönünden Butlan Nedenleri

Şekil yönünden butlan nedenleri, Kanunda açıkça belirtilmemiştir ancak TTK m. 447'nin gerekçesinde zikredilmiştir. Öğreti ve içtihatlara göre bu sebepler belirlenecek ve ileri sürülebilecektir. Örneğin genel kurulun yönetim kuruluna ait TTK m. 375'te sayılan devredilemez görev ve yetkilerine giren bir hususta karar alması[164], elden dolaştırma usulüyle genel kurul kararı alınması[165] gibi.

[163] Korkut, **a.g.e.,** s. 125.
[164] Korkut, **a.g.e.,** s. 145.
[165] Pulaşlı, Şerh…, s. 871.

2.1.2.4. Butlanın İleri Sürülmesi ve Butlan Davası

Butlan iddiası, bu iddiaya dayanmakta hukuki yararı olan herkesçe ve süreye tabi olmaksızın itiraz seklinde ileri sürülebileceği gibi ayrı bir dava konusu da yapılabilir[166].

Butlan iddiası, davada taraflarca bir vakıa olarak ileri sürülmemiş olsa bile, mahkemeye sunulmuş olaylardan anlaşıldığı takdirde hâkim tarafından re'sen dikkate alınır[167]. Hakimin re'sen dikkate almasının nedeni ise, kesin hükümsüzlüğün hakkın doğumunu engelleyen bir vakıa ve bu bağlamda itiraz savunması kapsamına girmesidir. HMK m. 33 uyarınca hakim Türk Hukukunu re'sen uygulayacağından, bu madde kapsamına hem maddi hem de usul hukuku kuralları girmektedir[168]. Mahkemeye arz edilen vakıalardan hakim tarafından anlaşıldığı takdirde butlan durumu kendiliğinden dikkate alınır.

Batıl olan bir işlem hakkında butlan iddiasıyla ikame edilen dava, G.K. kararlarının iptali davasının aksine, bir tespit davası niteliğindedir[169].

Butlanın tespiti davasını ikame eden kişinin, bu davayı açmada güncel hukuki bir yararı olmalıdır[170]. Hukuki yarar HMK m. 114 uyarınca bir dava şartı olduğundan Yargıtay tarafından bir kararda[171] da hukuki yarar kavramının önemine değinilmiştir.

İptal davasının aksine, butlanın tespiti davasının ikame edilmesi için, pay sahibinin genel kurulda karara muhalefet etmiş olması şartı aranmaz[172]. Davanın yönetim

[166] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, **a.g.e.,** s. 597.
[167] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 175.
[168] Nur Bolayır, **Medeni Usul Hukukunda Hakim Hukuku Re'sen Uygulaması İlkesi,** 1.b. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019, s. 16.
[169] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 175; Pulaşlı, Şerh…, s. 873; Bahtiyar, **a.g.e.,** s. 171.
[170] Korkut**,** a.g.e., s.183; Yokluğun tespiti davası için menfaate ilişkin yaptığımız açıklamaların tamamı, G.K. kararlarının butlanının tespiti davası bakımından da geçerlidir. Örneğin orta ölçekli bir şirket ile büyük ölçekli bir şirketin TTK m. 145 uyarınca birleştikleri faraziyesinde, şirket birleşmesine ilişkin alınan genel kurul kararında, birleşmenin hukuki sonuç doğurup doğurmadığından emin olamayıp tereddütte bulunan ve mali zarara uğrama riski bulunan pay sahipleri (üçüncü kişiler) için tereddüttün doğdu anda muhatap olunan diğer şirketin genel kurul kararının butlanının tespiti davasını ikame etmede kanaatimizce menfaat vardır.
[171] Yargıtay 11.H.D. , 14.07.2011 T. , 2011/1585 E. , 2011/8929 K. . (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 12/05/2025).
[172] Korkut, **a.g.e.,** s. 183.; Aynı yönde bkz: Yargıtay 11. HD, 08.03.2011, E. 2009/9025, K.2011/2462 (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 12/05/2025).

kurulunun bizatihi kendisi ve/veya üyelerinden birisi tarafından da dermeyan edilmesi mümkün olup, böyle bir durumda hukuki yararın varlığı kabul edilmektedir[173].

Görev ve yetkili mahkeme yönünden ise, yokluğun tespiti davası için belirttiğimiz tüm hususlar[174] aynı şekilde geçerli olup, kanımızca TTK m.445'te belirtilen yetki kesin değildir. Hak arama hürriyeti kapsamında genel yetki kurallarına göre, TTK m. 445'te belirtilen "şirket merkezi"nden farklı bir yerde davanın ikamesi mümkündür.

TTK m. 1521 uyarınca, butlanın tespiti davasında yargılama usulü, yokluğun tespiti davasında olduğu gibi, basit yargılama usulüdür[175]. Davanın üçüncü kişi tarafından açılması durumunda ise kanımızca yazılı yargılama usulü uygulanması gerekmektedir, zira TTK m. 1521'de üçüncü kişilerin dava açma hakkı düzenlenmemiştir.

TTK m. 448 uyarınca, Y.K. butlan davasının açıldığını ve duruşma gününü ilan eder ve şirketin internet sitesine koyar. Mahkeme TTK m. 449 uyarınca, Y.K. üyelerinin görüşünü aldıktan sonra, dava konusu kararın yürütülmesinin geri bırakılmasına ihtiyati tedbir niteliğinde karar verebilir. Hukuki niteliği itibariyle geniş anlamda geçici hukuki koruma tedbiri olan ve ihtiyati tedbir olarak kabul edebileceğimiz geri bırakılması kararı verilebilmesi için mutlaka bir istemde bulunulması gerekir, talep olmaksızın geri bırakma kararı verilemez[176]. Doktrinde[177] yönetim kurulu üyelerinin görüşünün alınmasının zorunlu olup olmadığı konusunda tartışma bulunmaktaysa da kanaatimizce HMK m. 389 vd. hükümleri karşısında TTK m. 449 özel hüküm niteliğinde olduğundan, yönetim kurulu üyelerinin görüşünün hakim tarafından alınması gerekir. Dava yönetim kurulu üyeleri tarafından açılmışsa görüş almaksızın karar verilebilir.

Butlanın tespiti kararı, davanın bir tespit davası olması ve verilen hükmün bir tespit hükmü olması nedeniyle HMK m. 303 uyarınca maddi anlamda kesin hüküm etkisine

[173] Korkut, **a.g.e.,** s. 184.
[174] Bkz. ikinci bölüm 2.1.1.
[175] Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 277; Basit yargılama usulünün anlatımı için bkz. 80 vd.
[176] Yılmaz, **a.g.e.,** s. 18 ve 220; Moroğlu, **a.g.e.,** s. 309.
[177] Doktrinde Yılmaz, geri bırakma kararının geniş anlamda geçici hukuki koruma nitelinde olması nedeniyle mahkemenin yönetim kurulu üyelerinin görüşünü almasının zorunlu olmadığını ifade ederken (Bkz. Yılmaz, **a.g.e.,** s. 221.) ; Moroğlu ise, bunun zorunlu olduğunu ifade etmiştir. (Bkz. Moroğlu, **a.g.e.,** s.310.

haizdir[178]. Aynı taraflar arasında bir daha açılamaz aksi takdirde dava kesin hüküm nedeniyle reddedilir. Tespit hükmü, cebri icra kabiliyetine sahip değildir[179].

2.1.3. Askıda Hükümsüzlük

Yokluk ve butlan yaptırımına tabi olacak bir aykırılık olmamasına rağmen, bazen bir işlemin hukuki geçerlilik kazanabilmesi için ek birtakım şartların gerçekleşmesine de ihtiyaç vardır. Bu duruda ise askıda hükümsüzlük kavramı gündeme gelir[180].

Ek şart gerçekleştiği takdirde işlem bütün halde geçerli; ek şart gerçekleşmez ise de işlem tamamen geçersizdir. Bu arada geçen sürede de işlem askıda hükümsüzdür. Hükümsüzlük her zaman bir tespit veya itiraz konusu yapılabilir, hâkim tarafından da re'sen dikkate alınır[181].

Askıda hükümsüzlük butlandan farklıdır. Askıda hükümsüzlük durumu, sonradan gerçekleşecek bir muvafakat ile veya ticaret siciline tescilin yapılmasıyla ortadan kalkabilecektir[182]. Örneğin sınırlı ehliyetsizlerin yaptıkları işlemler ile yetkisiz temsilcinin işlemleri tamamlayıcı unsur olan "icazet" oluşana kadar askıda hükümsüzdür ve sonrasında geçerli hale gelir[183]. Butlanda ise sonradan bir işlemin düzelmesi mümkün değildir.

Genel kurul kararları bakımından askıda hükümsüzlük durumuna örnek olarak, TTK madde 454 uyarınca imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun kararının zaruri bulunduğu durumlar gösterilebilir. Nitekim TTK madde 454/1 uyarınca, esas sözleşme değişikliği ve sermaye artırılması konusunda Y.K.'na yetki verilmesine dair G.K. kararlarının imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte olması durumunda imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun kararının zorunlu olduğu düzenlemiştir.

---

[178] Kuru ve Budak, **a.g.e.,** s. 342.
[179] Kuru ve Budak, **a.g.e.,** s. 346.
[180] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 33-34; Korkut, **a.g.e.,** s. 47; Oğuzman ve Barlas, **a.g.e.,** s. 229; Hatemi, **a.g.e.,** s. 163; Dural ve Sarı, **a.g.e.,** s. 229.
[181] Bahtiyar, **a.g.e.,** s. 172.
[182] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 35; Dural ve Sarı, **a.g.e.,** s. 230; Hatemi, **a.g.e.,** s.164.
[183] Dural ve Sarı, **a.g.e.,** s. 230; Oğuzman ve Barlas, **a.g.e.,** s. 229.

Askıda hükümsüzlük yaptırımı bakımından temas etmek istediğimiz bir diğer önemli husus da, TTK m. 455'de tescil işlemi gerçekleşene kadar genel kurul kararının üçüncü kişiler için hüküm ifade etmeyeceği ve bu bağlamda genel kurul kararının yönetim kurulu tarafından tescilinin yapılmadığı müddetçe askıda hükümsüz olacağı belirtilmiştir. Bu karar yalnızca iç ilişkide hüküm ve sonuç doğurmakla eksik olan husus giderildiğinde ise askıda hükümsüzlük hali ortadan kalkar ve karar dış ilişkide de hüküm ve sonuçlarını doğurur.

2.1.4. İptal Edilebilirlik

Geçersizlik türlerinden yokluk, butlan ve askıda hükümsüzlük dışında kalan hallerde ise G.K. kararlarının iptal edilebilirliği gündeme gelir. Anonim şirketler G.K. kararlarının iptali bahsi de TTK m. 445 ila 451 inci maddelerinde düzenlenmiş bulunmaktadır[184].

İptali mümkün olan kararlar, daha çok paydaşların menfaatlerini koruyan düzenlemelere uygun değildir ve bunlara aykırılık teşkil etmektedir. Doğrudan baştan itibaren geçersiz olmadıklarından (kaldı ki yukarıda ifade ettiğimiz üzere butlan halinde dahi butlanın tespiti davasının ikamesi gerekmektedir), bu kararlar mahkeme tarafından verilecek iptal kararı olmaksızın dış dünyada hüküm ve sonuçlarını doğurur.

İptal sebepleri TTK m. 445'te düzenlenmiş olup, çalışmamızda iptal sebepleri, ikili bir ayrımla incelenmektedir.

2.1.4.1. Genel İptal Sebepleri

İptal davası ikame edebilmek için, TTK m. 445'düzenlenmiş olan nedenlerden en az bir tanesinin varlığı şarttır[185]. Davacının istemi doğrultusunda G.K.kararının iptaline karar verilebilmesi için iddianın kanıtlaması gerekir[186].

[184] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 24.
[185] Ergün, **a.g.e.,** s. 633; Kemal Şenocak, **Şirketler Hukuku Şerhi,** C. 2, 1.b. y.y. Seçkin Kitabevi, 2023 s. 2563.
[186] Pulaşlı, Şerh…,s. 875.

Yargıtay tarafından da bir kararda[187], HMK m. 119/1-e'de de ifade edildiği üzere, genel iptal sebeplerinden hangisine dayanılmakta olduğunun dava dilekçesinde belirtilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Belirtilmemesi durumunda, HMK m. 119/2 dikkate alınarak, bu eksikliklerin tamamlanması için süre verilemeyecektir. Birinci fıkrada zikredilen "a,d,e,f ve g bentlerindeki unsurlar" olmaksızın dermeyan edilen bir davada sağlıklı bir dava yapısı söz konusu değildir ve davanın açılmamış sayılmasına karar verilemez[188]. Bu durumda kanımızca, vakıaları bildirilmeyen bir davada, hakim tarafından bunlar kendiliğinden araştırılamayacağından, HMK m. 194 somutlaştırma yükümlülüğü kapsamında ispat faaliyeti de yerine getirilemeyecek olup davanın esastan reddi gerekecektir. Bu durumda vakıaların usulüne uygun şekilde davaya getirilmemesi halinde tarafların hiç bahis konusu etmediği bir vakıa hakim tarafından aydınlatma ödemi kapsamında olarak dahi yargılamaya dahil edilemez[189].

2.1.4.1.1. Kanuna Aykırılık

İptali mümkün olan genel kurul kararlarından birincisi kanuna aykırı kararlardır[190]. Kanuna aykırılık ifadesinden kastedilen husus ise, sadece TTK'daki anonim şirketlere ilişkin hükümlere veya TTK kapsamındaki diğer hükümlere aykırılık değildir. Kanuna aykırılık kavramı geniş olarak yorumlanmalıdır ve şirket ana sözleşmesi, tüzük, yönetmelik, vb. bütün objektif hukuk kurallarının mevzu bahis olduğu anlaşılmalıdır[191].

Kanuna aykırılık kavramı değerlendirilirken, önemli olan hususlardan bir tanesi de yokluk veya butlan geçersizlik haline tabi olmayan, bunların dışında kalan kanuna aykırılık hallerinin meydana gelmesidir. Yukarıda da değindiğimiz gibi, kurucu niteliğe haiz mutlak emredici kanun hükümlerine aykırılık hali yokluk; konusu

[187] Yargıtay 11. HD , 2012/16227 E., 2013/13183 K. (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 12/05/2025).
[188] İlhan E. Postacıoğlu ve Sümer Altay, **Medeni Usul Hukuku Dersleri,** 8.b. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2020, s. 414.
[189] Varol Karaaslan, **Medeni Usul Hukukunda Hakimin Davayı Aydınlatma Ödevi**, 2.b. Ankara: Adalet Yayınları, 2019, s. 131.
[190] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, **a.g.e.,** s. 601; Pulaşlı, Genel Esaslar…, s. 362;
[191] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 215.

bakımından mutlak emredici kanun hükümlerine aykırılık ise butlanın konusunu oluşturacaktır[192].

Örneğin, sonuca etki edebilecek nitelikteki oy hakkı hesaba katılmadan alınan genel kurul kararları, TTK madde 437'de belirtilen birtakım belgelerin G.K. toplantısından önce incelemeye açık tutulmadan finansal tablolar ve kar dağıtımı ile ilgili alınan G.K. kararları, oydan yoksun kişilerin katılımıyla alınan G.K. kararları, gündemin açıklanmasına dair TTK 413 ve 414. maddelerine riayet edilmeksizin alınan G.K genel kurul kararları iptale tabidir[193].

Kanun'un düzenleyici hükümlerine aykırılık ise, genel kurul kararlarının iptali davası için bir sebep oluşturmaz. Örneğin, TTK m. 409 hükmü gereğince, üç ay içinde toplanması gereken genel kurul, daha sonra toplanmışsa, bu hükme aykırılık alınan kararların geçerliliğini etkilemeyecek olup, sadece yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunu gerektirir[194].

Türk Ticaret Kanunu madde 413/2 kapsamında gündeme bağlılık ilkesi düzenlenmiş olup, buna göre, istisnalar dışında, gündemde olmayan bir konu hakkında karar verilirse bu karar genel kurul kararlarının iptali davasının konusunu oluşturacaktır. Yargıtay'ın bir kararında[195] da aynı madde ekseninde karar verilerek, gündeme bağlılık ilkesinin önemine temas edilmiştir.

2.1.4.1.2. Esas Sözleşmeye Aykırılık

G.K. kararının şirket ana sözleşmesi hükümlerine aykırılığı da bir iptal edilebilirlik sebebidir[196].

Anonim şirket esas sözleşmesine aykırı G.K. kararlarına örnek olarak;

- esas sözleşme ile yeniden seçilmesi yasaklanan yönetim kurulu üyesinin yeniden üye seçilmiş olması,

[192] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 217.
[193] Bahtiyar, **a.g.e.,** s. 174.
[194] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 218.
[195] Yargıtay 11. HD 10.01.2017 T., 2016/405 E. ve 2017/142 K. (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 12/05/2025).
[196] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, **a.g.e.,** s. 602; Pulaşlı, Genel Esaslar…, s. 363; Bahtiyar, **a.g.e.,** s. 175; Moroğlu, **a.g.e.,** s. 218-225.

- yönetim kurulu üyesinin yaş, meslek, pay sahibi olup olmaması gibi esas sözleşmeye hüküm konulmuş olmasına rağmen, bu nitelikleri taşımayan bir kişinin seçilmesi,
- esas sözleşmede bir yıllık görev süresi öngörülmesine karşın, yönetim kurulu üyesinin duruma göre iki veya üç yıl için seçilmesi gibi örnekler verilebilir[197].

Esas sözleşmede yer alan bu hükümler, kanundaki emredici hükümlerin kaldırılmasını veya değiştirmesini öngörüyor ise, iptal talebinde bulunulması yersizdir, zira bu düzenlemele batıl veya yok sayılır[198]. Ana sözleşmede emredici hükümlere yer verilmesi ve bu hükme aykırılık durumunda, esas sözleşmeye değil, kanun hükümlerine aykırılık durumu mevcuttur.

2.1.4.1.3. Dürüstlük Kurallarına Aykırılık

Genel kurul kararının görünüşte kanuna ve esas sözleşmeye uygunken dürüstlük kurallarına aykırı olması durumu mümkün olup bu sebeple kanun koyucu dürüstlük kurallarına aykırılığı da ayrı bir iptal nedeni olarak düzenlemiştir[199].

Kanaatimizce, dürüstlük kuralına TTK m. 445'te açıkça yer verilmesi; kanun koyucunun iradesinin, TMK m. 2'nin G.K. kararlar hakkında da uygulanmasını sağlamak yönünde olduğunu göstermektedir.

Anonim şirket dürüstlük kurallarına aykırı G.K. kararlarına aşağıdaki örnekler verilebilir:

- gerektirmediği halde, sermaye artırımı yapılarak, azınlığın şirketteki sermayesini ve pay oranlarını azaltmak,
- yaşı, sağlığı veya yeteneği elvermeyen bir kişinin yönetim kurulu üyesi olarak seçilmesi[200],

[197] Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 86.
[198] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 218.
[199] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, **a.g.e.,** s. 602-604; Pulaşlı**,** Genel Esaslar…, s. 363; Bahtiyar, **a.g.e.,** s. 175-176; Moroğlu, **a.g.e.,** s. 225.
[200] Yargıtay 11. HD, T. 02.04 2013. E. 2011/4945, K. 2013/6594 (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 12/05/2025).

- şirketin iflas etmesinde kusuru bulunan yönetim kurulu üyelerinin ibrası kararı,

dürüstlük kuralına aykırı olması nedeniyle iptal edilebilir.

Bu iptal gerekçesi, şirket sermayesinin ve oy haklarının çoğunluğunu elinde bulunduran ortakların, azınlık pay sahiplerinin çıkarlarını zedeleyecek şekilde karar almalarının önüne geçmek amacıyla öngörülmüştür[201].

Şirketler hukukunda geçerli olan sadakat yükümlüğü, dürüstlük kuralının görünümlerinden biridir. Bu nedenle de bu yükümlülüğe aykırı G.K. kararları da iptal edilebilir[202].

2.1.4.2. Özel İptal Sebepleri

Genel iptal sebeplerinin yanında, genel kurul kararının iptaline neden olabilecek özel iptal sebepleri de bulunmaktadır. Bu özel iptal sebepleri ise birleşme, bölünme, tür değiştirme ve internet sitesine ilişkin hükümlerin ihlali halinde gündeme gelmekte olup, genel iptal sebeplerine ilave olarak özel iptal sebepleri de çalışmamızda incelenmiştir.

2.1.4.2.1. Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirmeye İlişkin Hükümlere Aykırılık

Yapısal değişiklikler usulüne uygun olarak kurulmuş bir anonim şirketin, zaman içerisinde farklı nedenlerle (örneğin rekabet edebilirlik koşullarının güçlendirilmesi için) birleşmesi, bölünmesi veya tür değişmesi şeklinde ortaya çıkan değişiklikleri ifade etmektedir[203].

Türk Ticaret Kanunu madde 192/1 kapsamında yapısal değişikliklere olumlu oy vermemiş ve bunu tutanağa geçirmiş ortaklar yönünden genel kurul kararlarının iptali davası ikame edilebileceği düzenlemiştir. Kanun koyucu burada açıkça, genel iptal sebeplerinden farklı olarak özel iptal sebebi öngörmüştür.

[201] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 225.; Yargıtay 11. HD, T. 20.01.2012 tarihli, 2010/7733 E. 2012/525 K. (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 12/05/2025).
[202] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 234.
[203] Pulaşlı, Şerh…, s. 119.

Ticaret şirketlerinde birleşme, birden fazla şirketin malvarlıklarında tasfiye yoluna gidilmeksizin ya içlerinden birinin bünyesinde ya da yeni bir şirkette birleşmeleri şeklinde olur[204]. Birleşme kararı, birleşme sözleşmesinin G.K. tarafından onaylanması ile oluşan karardır ve sadece olumlu yöndeki nihai birleşme kararının iptali istenebilir[205]. TTK m. 155'te öngörülen sermaye şirketlerinin kolaylaştırılmış birleştirilmesi durumunda ise, genel kurula onaylatılmadan birleşme mümkün olmaktadır [206]. TTK m. 192/2 bu karara karşı da aynı şekilde genel kurul kararlarının iptali davası ikame edilmesinin mümkün olduğunu göstermektedir.

Ticaret şirketlerinde bölünme, bir şiketin malvarlığını ve yükümlülüklerini tamamen veya kısmen ayırarak tasfiyesiz olarak ve kısmi halefiyet[207] yoluyla yeni kurulan veya mevcut bir sermaye şirketine veya kooperatife devretmesi ve devrin karşılığı olarak devralan şirketin paylarının bölünen şirketin ortaklarına tahsis edilmesidir[208]. Bölünme, devralma yoluyla bölünme ve kuruluş yoluyla bölünme olmak üzere ikiye ayrılmaktadır[209]. Devralma yoluyla bölünmede, TTK m. 166/1 uyarınca bir şirket malvarlığı bölümlerini var olan başka şirkete devretmektedir[210]. Bu tip bir bölünmede şirketlerin tüzel kişilikleri son bulmaz, şirketler ticari hayatlarına devam ettikleri için, taraflar arasında sadece bölünme sözleşmesi akdedilmektedir. TTK m. 166/2 uyarınca, yeni kuruluş yoluyla bölünmede ise bir şirket bölünerek mal varlığı bölümlerini yeni kurulacak şirketlere devretmekte olup, yeni kurulacak şirketin henüz tüzel kişiliği olmadığından, bölünen şirket bir bölünme planı hazırlayacaktır. Bu açıklamalar kapsamında, TTK m. 192'de bölünme kararıyla kastedilen devralma

---

[204] Ferna İpekel Kayalı, **Türk Ticaret Kanunu'na Göre Birleşmeler,** 1.b. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2014, s. 289; Pulaşlı, Şerh…, s. 125; TTK m. 137/1 uyarınca sermaye şirketleri; a) sermaye şirketleriyle, b) kooperatiflerle, c) devralan ortaklık olmaları şartıyla kollektif ve komandit şirketlerle, şahıs şirketleri; a) şahıs şirketleriyle, b) devrolunan ortaklık olmaları şartıyla semaye şirketleriyle, c) devrolunan ortaklık olmaları şartıyla kooperatiflerle, kooperatifler; a) kooperatiflerle, b) sermaye şirketleriyle, c) devralan ortaklık olmaları şartıyla şahıs şirketleriyle birleşebilirler. TTK m. 194/1 uyarınca da ticari işletmeler, onun tarafından devrolunmak şartıyla bir sermaye şirketi ile birleşebilir.

[205] Kayalı, **a.g.e.,** s. 289. Yazar tarafından olumsuz birleşme kararlarının ise iptalinin istenemeyeceği belirtilmiştir.

[206] Bahtiyar, **a.g.e.,**s. 58.

[207] Türk Ticaret Kanunu'nda külli halefiyet ilkesinin uygulandığı alan şirket birleşme ve bölünmeleridir. Miras hukukunda da cari olan bu ilke uyarınca murisin tek bir malvarlığının bir veya birden fazla kişiye geçmesi söz konusu iken, ticaret hukuku bakımından aynı malvarlığının tamamının değil parçasının bir ya da birden fazla kişiye geçmesi durumu mevcut olduğundan "kısmi halefiyet" ibaresi kullanılmıştır (Bkz. Pulaşlı, Şerh…, s. 215.).

[208] Pulaşlı, Şerh…, s. 215-216.

[209] Hakan Çebi, **Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Ortaklıkların Bölünmesi,** 1.b. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2010, s. 27; Bahtiyar, **a.g.e.,** s. 60 vd.

[210] Bkz. TTK m. 166 gerekçesi.

yoluyla bölünmelerde bölünme sözleşmesinin; yeni kurul kuruluş yoluyla bölünmelerde ise bölünme planının G.K. tarafından onaylanması sonucunda elde edilen kararlarlardır[211].

Tür değiştirme ise, bir sermaye şirketinin tasfiye edilmeksizin farklı bir ticaret şirketine dönüştürülmesidir[212]. TTK m. 180 uyarınca yapılan tür değiştirmelerde ise, şirket yalnızca tür değiştirme planı hazırlamakta olup, TTK m. 192'de tür değiştirme kararıyla kastedilen, bu tür değiştirme planının G.K. tarafından onaylanması sonucunda elde edilen karardır[213].

Madde lafzından da anlaşıldığı üzere bu kararlar sınırlı sayı ilkesine göre sayılmış olup, bunlar dışındaki kararlar hakkında açılacak genel kurul kararlarının iptali davasında ise, TTK madde 192 kapsamında düzenlenen iptal sebeplerine değil; TTK m. 445 vd. hükümlerine göre genel iptal sebepleri bağlamında G.K. kararlarının iptali davası açılması gerekir[214]. Olumlu olmayan oy verilmesi ve akabinde de bunun tutanağa geçirilmesi zorunludur. Eş söylemle, karara olumlu oy veren veya olumlu oy vermese dahi bunu tutanağa geçirmemiş pay sahipleri iptal davasını açamaz.

TTK m.192'de düzenlenen "olumlu oy vermeme" ibaresinin, "olumsuz oy veren" ibaresini içeren TTK m. 446'dan farklılık gösterdiği ise açıktır. Bu noktada "olumlu oy vermeme" ibaresinden olumsuz veya çekimser oy olarak anlamak gerekmektedir. Çekimser oy kullanan kişi de tutanağa bunu geçirmek şartıyla, TTK madde 192 kapsamında G.K. kararlarının iptali davası açabileceği kanaatindeyiz.

TTK m. 192 uyarınca, yapısal değişiklik kararları alınırken yapılan sermaye artırımı ve azaltımı kararlarına karşı da G.K. kararlarının iptali davası ikame edilebileceği yönünde bir algı oluşturabilir. Ancak kanun maddesinde sınırlı olarak birleşme, bölünme ve tür değiştirme olarak sayılan işlemler bulunduğundan, sermaye artırım ve azaltım kararlarına karşı TTK m.192 uyarınca değil; genel iptal sebeplerini düzenleyen

[211] Rıdvan Alkan, "TTK Bağlamında Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali" (Doğuş Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi) İstanbul, 2021, s. 147.
[212] Pulaşlı, Şerh…, s. 215.
[213] Alkan, **a.g.e.,** s. 147.
[214] Kayalı, **a.g.e.,** s. 294.

TTK m. 446 uyarınca G.K. kararlarının iptali davası açılabilir[215]. Kanun koyucu TTK m. 143 ila 190 arasındaki her kanun hükmüne aykırılık halinde değil; yalnızca yapısal değişikliklere (birleşme, bölünme, tür değiştirme) ilişkin bu maddeler arasında kalan hükümlere aykırılık durumunda özel bir iptal sebebi olarak davanın açılmasına izin vermiştir. Birleşme, bölünme, tür değiştirme kararı alınmadan evvel bu kararlara hazırlık niteliğinde yapılan ve dayanak oluşturan işlemlerin iptali ise istenemez[216].

Dava ikame süresinde TTK m.192 ile TTK m. 445 arasında bir farklılık olduğu görülmektedir. Genel iptal sebeplerini düzenleyen TTK m. 445'te dava açma süresi üç ay olarak belirtilmişken; özel iptal sebeplerine dayalı G.K. kararlarının iptali davasının, TTK madde 192 uyarınca yapısal değişiklik kararının TTSG'de ilanından itibaren iki ay içerisinde açılması gerekmektedir. Bu süre hak düşürücü niteliktedir ve re'sen dikkate alınır[217] .

2.1.4.2.2. İnternet Sitesine İlişkin Yükümlülüklere Uyulmaması

Türk Ticaret Kanunu madde 397/4'de denetime tabi olacak şirketler belirtilmiştir. Bu kapsamda da TTK m.1524/1'de sadece denetime tabi olan sermaye şirketleri bakımından yükümlülükler düzenlenmiştir. Denetime tabi olmayan sermaye şirketleri bu yükümlülüklere tabi değildir.

Düzenlemeye göre, tescil tarihinden itibaren üç ay içerisinde bir internet sitesi kurulması zorunludur. İnternet sitesinin sadece bir bölümü kanunen yapılması gereken ilanlara özgülenmelidir.

Türk Ticaret Kanunu'na net bir süre belirtilmiş ise bu süre içerisinde, belirtilmemiş ise içeriğin dayanağı işlemin gerçekleştiği tarihten itibaren en geç beş gün içinde, şirketin kuruluşundan internet sitesi açılıncaya kadar geçen sürede yayımlanması gereken içerikler de bu sitenin açıldığı tarihte siteye konur.

[215] Kayalı, **a.g.e.,** s. 290; Şafak Narbay ve Buğra Kesici, "Ticaret Ortaklıklarında Yapısal Değişiklik Kararına Karşı Öngörülen İptal Davası Üzerine Karşılaştırılmalı Bir İnceleme" **Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi,** (Kasım, 2014) C.1, S.2, s. 115

[216] Kayalı, **a.g.e.,** s.289; Narbay ve Kesici, **a.g.e.,** s.114; Örneğin birleşme sözleşmesinin veya birleşme raporunun iptali istenemez.

[217] Kayalı, **a.g.e.,** s. 295; Narbay ve Kesici, **a.g.e.,** s. 129.

Hangi içeriklerin yayımlanacağı ise, TTK m. 1524/4 uyarınca, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından çıkarılan Sermaye Şirketlerinin Açacakları İnternet Sitesine Dair Yönetmelik[218] madde 6 ile ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir.

İnternet sitesine ilişkin yükümlülüklere uyulmamasının yaptırımı ise TTK m.1524/2'de düzenlenmiştir. Bu bağlamda internet sitesine ilişkin yükümlülüklerin ihlal edilmesi G.K. bakımından ayrıca özel iptal sebebi olarak kabul edilmiştir.

Hükmün gerekçesine[219] bakıldığında da böyle bir aykırılığın iptal yaptırımına tabi olacağı örneklendirilmiştir.

2.2. G.K. Kararı ile İptal Sebebi Arasında İlliyet Bağı

Sorumluluk hukuku bağlamında illiyet bağı, meydana gelen zarar ile haksız fiilin arasındaki sebep-sonuç bağı olarak tanımlanmaktadır[220]. Buna göre illiyet bağı sorumluluğun temelidir[221]. Anonim şirketler G.K. kararlarının iptali davası yönünden de alınan karar ile ortaya çıkan aykırılık arasındaki nedensellik bağı üzerinde durulması gereken bir konudur. Örneğin bir kısım pay sahiplerinin G.K.'a kabul edilmemeleri ve bu kanuna aykırılık durumu ile alınan karar arasında sebep-sonuç ilişkisinin bulunup bulunmadığı, başka bir ifadeyle G.K.'a alınmamalarının karara etkili olup olmadığının ve bunun tespitinin gerekip gerekmediği etki kuralının konusunu oluşturmaktadır.

Genel kurul kararı ile iptal sebebi arasındaki illiyet bağına ilişkin Eski TTK ve TTK'yı incelediğimizde, bu konuda bir açıklık olmadığı görülür[222]. Doktrinde ise bu

[218] Sermaye Şirketlerinin Açacakları İnternet Sitesine Dair Yönetmelik (RG, 31/5/2013, S. 28663)
[219] Bkz. TTK m. 1524 gerekçesi.
[220] Reisoğlu, **a.g.e.,** s. 175;
[221] Yargıtay 21.H.D. , 06.06.2017 T. , 2016/1135 E. , 2017/4959 K. (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 12/05/2025).
[222] Eski Türk Ticaret Kanunu m. 381 vd. maddeleri uyarınca kanun koyucu, iptal edilebilir karar ile kanuna, anasözleşmeye veya dürüstlük kurallarına aykırılık arasında nedensellik bağının varlığını kural olarak kabul etmekteydi. Davacı tararafından da kararın kanuna, anasözleşmeye veya dürüstlük kuralına aykırılığını kanıtlamakla yetinilmekte; ayrıca illiyetin ispatına gerek duyulmamaktaydı. (Bkz. Moroğlu, **a.g.e.,** s. 236.).

illiyet bağı "etki kuralı" olarak anılmakla beraber, TTK m. 446/1-b'nin lafzından bu kuralın anlaşılmakta olduğu ifade edilmektedir[223].

Maddenin lafzından, çağrının usulüne uygun olarak yapılmaması, paydaşın G.K'a katılmasına veya oy kullanmasına haksız olarak izin verilmemesi gibi iptal sebepleri sayılarak, "bunların G.K. kararlarının alınmasında etkili olması durumunda" G.K. kararlarının bu nedenle iptal edilebileceği düzenlenmiştir. Bu bağlamda maddede sayılan fiillerin, genel kurul kararı alınmasında etkili olduğunun ispatı gerekmektedir[224]. İlliyet bağının ispatı, bunu iddia eden davacının üzerindedir[225]. Buna karşı davalı şirket de söz konusu aykırılıkların kararın alınmasında etkili olmadığını kanıtlayarak genel kurul kararlarının iptali davasını reddettirme olanağı da vardır.

Madde metninde belirtilen durumların, illiyet bağının aranması bakımından, sınırlı sayıda olup olmadığı noktasında doktrinde fikir birliği yoktur. Nitekim doktrinde bazı yazarlara[226] göre TTK m. 446/1-b'de sayılan durumlar sınırlı sayım ilkesine göre sayılmamıştır. Bazı yazarlar[227] ise sayılan hallerin sınırlı sayıda olduğu görüşündedir. Kanımızca, madde metninde belirtilen haller, etki kuralının sadece genel kuruldaki şekle ve usule ilişkin aykırılıklarda aranması şartıyla, sınırlı sayı ilkesine göre sayılmamıştır ve bu şekilde ikame edilecek diğer iptal sebeplerinde de aranmalıdır[228]. Genel kurul kararının içeriğinin hukuka aykırı olmasında ise etki kuralı gündeme gelemeyecektir.

[223] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 236 vd; Bahtiyar, **a.g.e.,** s.176-177; Doktrinde Kırca, Şehirali ve Manavgat tarafından madde metninde ne tür bir illiyetin kast edildiğinin açık olmaması nedeniyle madde eleştirilmiş ve illiyete ilişkin sorunların çözümlenmesi bakımından madde yetersiz görülmüştür.
[224] Bahtiyar, **a.g.e.,** s. 208-209; Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 150 vd; Moroglu, **a.g.e.,** s. 248.
[225] Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 160.
[226] Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 151; Moroğlu, s. 248
[227] Doktrinde Bahtiyar tarafından hükmün tüm iptal davaları bakımından illiyet bağı bulunması şartı getirdiği anlamının çıkarılamayacağı ifade edilmiştir. (Bkz. Bahtiyar, **a.g.e.,** s.176-177); Fırat Karadogan, "Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketler Genel Kurul Kararlarının İptali" (İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi) İstanbul, 2016, s. 85.
[228] Genel kurul toplantısında anonim ortaklık pay sahibi veya temsilcisinin konuşma süresinin haksız bir biçimde kısıtlanması, oy hakkından yoksun olan anonim ortaklık pay sahiplerinin oylamaya katılması, kullanılan bazı oyların hile, hata ya da ikrah sebebiyle malul olması gibi durumlar örnek gösterilebilir.

2.3. İptal Edilebilirlik ile Diğer Geçersizlik Hallerinin Karşılaştırılması

İptal davasını incelediğimiz bu çalışmamızda, tüm geçersizlik türlerine temas ettikten sonra, son olarak iptal edilebilirlik ile diğer geçersizlik türlerini özet olarak karşılaştırmak gerekmiştir.

Öncelikle diğer hükümsüzlük halleri hukuki yararı bulunan herkes ileri sürebiliyorken; iptal edilebilirliği yalnızca kanunda sayılan kimseler ileri sürebilirler[229].

Diğer hükümsüzlük hallerinin ileri sürülmesinde sınırlayıcı bir süre mevcut olmayıp, her zaman ileri sürülebilir[230]. İptal edilebilirlik yönünden ise, G.K. kararının alındığı tarihten itibaren kural olarak üç aylık hak düşürücü süreye riayet edilmesi gerekmekte olup, süresinde G.K. kararlarının iptali davası ikame edilmediği takdirde, hak düşürücü süre hâkim tarafından kendiliğinden dikkate alınacaktır[231].

Yok veya batıl olan kararlar daha en başından itibaren yok veyahut geçersiz olan kararlardır. İptal talep edilen kararlar ise, yapılacak yargılama sonucunda mahkeme tarafından verilecek hükmün kesinleşmesi sonucunda geçmişe etkili olarak sonuçlarını doğurur[232]. İptal davasının devamı sırasında, tedbir kararı verilmemesi durumunda ise, iptali istenen genel kurul kararı yönetim kurulu tarafından uygulanabilecektir[233].

Yapılan yargılama esnasında iptali istenen karar için maddi vakıanın ve hukuki sebebin açıklanıp buna göre de hukuki altlama faaliyetinin yapılması elzemdir. Zira hâkim, taraflarca getirilmesi ilkesi (HMK m. 25) uyarınca tahkikat konusu yapılmayan bir iptal sebebini re'sen nazara alamaz ve bu konuda hüküm kuramaz. Diğer hükümsüzlük halleri yönünden ise, maddi vakıalardan anlaşıldığı takdirde hâkim, HMK m. 33 "hakimin Türk hukukunu re'sen uygulaması" nedeniyle yokluk ve butlan nedenini re'sen dikkate alır.

[229] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 61; Korkut, **a.g.e.,** s. 46; Gül, **a.g.e.,** s. 76.
[230] Gül, **a.g.e.,** s. 76.
[231] Dava açma süresi için Bkz. üçüncü bölüm 3.4.
[232] Hükmün zaman yönünden etkisi için Bkz. üçüncü bölüm 3.15.2.
[233] Kararın yürütmesinin geri bırakılması için Bkz. üçüncü bölüm 3.13.1.

Diğer hükümsüzlük türlerinin, bir dava konusu edilmesi mümkün olduğu gibi itiraz olarak ileri sürülmesi de mümkündür. İptal edilebilirliğin ise, mutlaka dava yoluyla ileri sürülmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, yokluk ve butlanın dava yoluyla ileri sürülmesi durumunda, bu dava hukuki niteliği itibariyle HMK m. 106 uyarınca bir tespit davası olup, mahkeme tarafından verilecek hüküm de açıklayıcı nitelikte olacaktır. İptal davası ise, HMK m. 108 uyarınca inşai bir dava niteliğinde olup, mahkeme tarafından verilecek iptal hükmü inşai niteliktedir[235].

TTK m. 448, 449 ve 451. maddelerinde özellikle iptal edilebilirlik ile butlan yaptırımları bakımından ortak hükümler düzenlenmiştir. TTK m. 448'e göre, yönetim kurulunun, iptal veya butlan davasının açıldığını ve duruşma gününü ilan etmesi ve şirketin internet sitesine koyması gerekmekte olup bu yönetim kuruluna her iki geçersizlik yönünden de yüklenmiş ortak bir yükümlülüktür.

Keza aynı maddenin üçüncü fıkrasına baktığımızda da, her iki geçersizlik türü için talep halinde, zararlara karşı mahkemenin belirleyeceği teminatın da gösterilebileceği düzenlenmiştir.

TTK m. 449'da da, her iki geçersizlik türü için de açılan davada, Y.K. üyelerinin görüşünü aldıktan sonra, dava konusu kararın yürütülmesinin geri bırakılmasına karar verebileceği düzenlenmiştir.

TTK m. 451'de ise, kötü niyetle dava ikamesi, her iki geçersizlik türü için de düzenlenmiş olup, bu şekilde dava açanların şirketin uğradığı zararlardan dolayı müteselsilen sorumlu olacakları düzenlenmiştir.

[235] Hükmün kişi yönünden etkisi için Bkz. üçüncü bölüm 3.15.2.

3.ANONİM ŞİRKET GENEL KURUL KARARININ İPTALİ DAVASININ MEDENİ USUL HUKUKU YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

3.1. Davanın Amacı, Hukuki Niteliği ve Davada Hukuki Yarar

3.1.1.Davanın Amacı

"Toplantı ve karar nisabı" başlıklı TTK m. 418/2 uyarınca kararlar toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu ile verilir. TTK m. 423 uyarınca alınan bu kararlar, toplantıda hazır bulunup bulunmadığı ve olumlu oy verip vermediği dikkate alınmaksızın tüm pay sahipleri hakkında uygulanır. Bu durum, oy çokluğuna sahip kişilerin haksız kararlarıyla azınlıkta olanlar aleyhinde karar almalarına ve menfaatlerine zarar verme ihtimalini ortaya çıkarmaktadır[236]. Tam olarak bu gibi haksızlıkların önlenmesi ve çoğunluk pay sahiplerinin azınlığa kendi kararlarına mahkûm etmeyi bertaraf etmek amacıyla da genel kurul kararlarının iptali davası düzenlenmiştir. Şirket menfaatini koruyan en önemli düzenlemelerden biri olan[237] genel kurul kararlarının iptali davasında davacı, dava hakkıyla bir sübjektif hakkını mahkemeler aracılığıyla ileri sürmekte, böylece kendisinin katıldığı ve muhalif kaldığı yahut katılma imkânının bulunmadığı genel kurulda kanuna, esas sözleşmeye ve dürüstlük kurallarına aykırı olarak alınan kararın iptalini talep etmektedir [238].

Genel kurul tarafından alınan kararların uygulanması şirketi temsil eden yönetim kuruluna aittir (TTK m.365) ve bu kararların yerine getirilmemesi yönetim kurulunun sorumluluğunu (TTK m. 553) gerektirir. İptal kararı kesinleşene kadar alınan genel kurul kararı hüküm ve sonuçlarını doğurmakta olduğundan, şirketin menfaatini zedeleyen G.K. kararları hakkında iptal davası açma yetkisi Y.K'na da verilmiş olup, şirketin menfaatinin gerektirdiği durumda bu davayı açmamaları yine yönetim kurulunun sorumluluğunu doğuracaktır[239]. Bu bağlamda genel kurul kararlarının iptali

---

[236] Burcu Dalay Ülgen, "Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali" (Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi) 1993, s. 109.

[237] Muhammed Sulu, **Anonim Ortaklıklarda Şirket Menfaati Kavramı**, 1.b. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019 s. 214.

[238] Baki Kuru ve Burak Aydın, **Medeni Usul Hukuku El Kitabı,** 3.b. Ankara: Yetkin Basımevi, 2024 s. 289.

[239] Moroğlu, **a.g.e.,** s.285; Anonim şirketlerde hukuki sorumluluğa ilişkin hükümler TTK m. 549 ila 554. maddeleri arasında düzenlenmiştir. İlgili düzenlemelerde şirket organlarının sorumluluğunun hem

davasının amacı bakımından, gerektirdiği takdirde davanın açılması TTK m. 369'da düzenlenen "özen ve bağlılık" yükümü nedeniyle yönetim kurulunun aynı zamanda görevidir[240].

3.1.2. Dava Açma Hakkının Hukuki Niteliği

Tek taraflı bir hukuki işlem ile yeni bir hukuki durumun meydana gelmesine yol açan haklara, inşai haklar (yenilik doğuran haklar) denir[241]. İnşai hakların istenilen sonuca ulaşabilmesi için hak sahibinin kanundan veya sözleşmeden kaynaklı olarak bu hakka sahip olması gereklidir[242]. İnşai hakkın kullanımı ile hukuk alanında sonuç doğurabilmesi için muhatabının rızası veya onayına ihtiyaç yoktur[243]. Bu haklar, kullanılmaları sonucu ortaya çıkardıkları etkiye göre; kurucu, değiştirici ve bozucu olmak üzere üçe ayrılır[244]. İptal beyanı da hukuki niteliği itibariyle bozucu yenilik doğuran bir haktır[245].

Eski TTK'nın m. 385 hükmü uyarınca, G.K. kararlarının iptali davası açma hakkı müktesep bir hak olarak nitelenmekteydi. TTK'nın 452. maddesinde ise, G.K. kararlarının iptali davası açma hakkının müktesep hak olarak nitelenmesi durumu TTK ile kanuni dayanak altına alınmamıştır[246].

İnşai davalar ise, mahkemeden mevcut bir hukuksal durumun doğmasının veya mevcut bir hukuksal durumun içeriğinin değiştirilmesini ya da ortadan kaldırılmasının istendiği (HMK m. 108) davalardır[247] ve inşai hakka dayanır[248]. Tarafların sözleşme

---

TTK m. 549 ila 552 maddelerinde belirtilen nedenlere ve hem de "kanun ve esas sözleşmeye aykırılığa" dayandırıldığı görülmektedir.

[240] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, **a.g.e.,** s. 609.

[241] Vedat Buz, **Yenilik Doğuran Haklar,** 1.b. y.y. Yetkin Yayınları, 2005 s. 57; Eren, **a.g.e.,** s. 61-62; Oğuzman ve Barlas, **a.g.e.,** s. 260; Ali Cem Budak, **Medeni Usul Hukukunda Üçüncü Kişilerin Haklarının Korunması,** 1.b. İstanbul: Beta Yayınları, 2000, s. 21.

[242] Buz, **a.g.e.** 203.

[243] Elif Irmak Büyük, **Medeni Usul Hukukunda İnşai Dava ve İnşai Hüküm,** 1.b. İstanbul: MÜHF Özel Hukuk Doktora Tezleri Dizisi, 2021 s.10.

[244] Oğuzman ve Barlas, **a.g.e.,** s. 161-163.

[245] Gül, **a.g.e.,** s. 128.

[246] Moroglu, **a.g.e.,** s.193.

[247] Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 156. Ercan, **a.g.e.,** s. 427; Süha Tanrıver, **Medeni Usul Hukuku,** 6.b. Ankara: Yetkin Yayınları, 2024, s. 650; Kuru ve Aydın, **a.g.e.,** s. 412; Pekcanıtez, Atalay ve Özekes, **a.g.e.,** s. 221; Ramazan Arslan vd., **Medeni Usul Hukuku,** Ankara: Yetkin Yayınları, 2024, s. 314; Karslı, **a.g.e.,** s. 319; Şanal Görgün, Levent Börü ve Mehmet Kodakoğlu, **Medeni Usul Hukuku,** 13.b. Ankara: Yetkin Yayınları, 2024 s. 264.

[248] Kuru ve Aydın, **a.g.e.,** s. 413; Muşul, **a.g.e.,** s. 119; Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 156.

serbestisi çerçevesinde sözleşme yapmaları, sulh olmaları veya arabuluculuk ile anlaşma sağlamaları her zaman mümkündür, keza inşai hakkın kullanımı için mutlaka mahkemeye başvurmaya ihtiyaç da yoktur. Ancak inşai hakkın varlığı konusunda ihtilaf olması veya bazı hallerde hukuksal durumda değişiklik yapacak inşai etkinin ortaya çıkması için mahkeme tarafından verilmiş karara ihtiyaç vardır[249]. Evlenmenin butlanı, babalık davası, tenkis davası, ceza koşulunun indirilmesi davası inşai davalara örnek gösterilebilir[250]. Bu bağlamda bir hak veya hukuki ilişkinin kurulması, değiştirilmesi veya ortadan kaldırılmasında, mahkeme tarafından incelenmesinin gerekliliği kamu yararı ile hukuki güvenlik ilkelerinin bir gereğidir[251].

İnşai davanın kabulü halinde ise inşai hüküm oluşur ve kesinleşmesiyle birlikte icraya gerek olmaksızın talep edilen sonuç kendiliğinden oraya çıkar[252]. Böylece inşai hüküm bir yandan inşai hakkın varlığını tespit eder, bir yandan da bir hakkın kullanılmasıyla ortaya çıkacak sonuçların gerçekleşmesine yardımcı olmak suretiyle istenilen hukuki değişikliği ortaya çıkarır[253].

İptal davası da hukuki niteliği itibariyle inşai bir davadır[254] ve G.K. kararının iptali için inşai dava açılması zorunludur. İptal davası açma hakkını haiz kişinin tek taraflı bir irade beyanı ile G.K. kararının iptali sonucu ortaya çıkmaz[255]. Genel kurul kararının iptali için dava açılması ve davanın kabulüne dair şekli anlamda kesin hüküm alınması gerekmektedir[256].

Kanunda kendilerine açıkça bu hakkı kullanarak G.K. kararlarının iptali davası ikame edebileceği belirtilen kişiler, davanın kabulü kararı ile birlikte yeni bir hukuki durum meydana getirmektedirler. Bu yeni hukuki duruma, inşai etki denir[257]. İnşai etki nedeniyle, mahkemece verilecek iptal kararı üçüncü kişiler dâhil herkes için geçerli

[249] Büyük, **a.g.e.,** s. 14.
[250] Ercan, **a.g.e.,** s. 427.
[251] Büyük, **a.g.e.,** s. 15
[252] Eda davalarındaki ilamın, ilamlı icra takibine konu edilip ilamın icrası gerekmesine karşın, inşai hükmün kesinleşmesiyle istenilen hukuki sonuç herhangi bir takip yoluna başvurulmasına gerek olmaksızın kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Eda davaları ile inşai davalar arasındaki bu ayrım, inşai kararla birlikte hükmedilen yargılama giderleri için ise geçerli olmayıp, yargılama giderlerine ilişkin kısmı ilamlı icra takibine konu edilebilir.
[253] Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 157-158; Tanrıver, **a.g.e.,** s. 653.
[254] Ergun Önen, **İnşai Dava,** Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Adalet Yüksek Okulu Yayınları No:1, s. 116.
[255] Ülgen, **a.g.e.,** s.119-120.
[256] Ülgen**, a.g.e.,** s. 93; Ercan, **a.g.e.,** s. 427.
[257] Budak, **a.g.e.,** s. 22.

olur. Nitekim kararın şekli anlamda kesinleşmesiyle meydana gelen inşai sonuç hukuk alanında kendine özgü tesirler ortaya koyacak bir yapıdadır[258].

3.1.3.Davada Hukuki Yarar

Anayasa[259] m. 36 ve 40. uyarınca Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının meşru vasıta ve yollar ile hak arama hürriyeti güvence altına alınmıştır. Vatandaşlar tarafından da bu hak, dava açmak veya ilgili idari birimlere başvuruda bulunmak suretiyle kullanılmaktadır. Bu bağlamda herkes davacı veya davalı olabilir.

Dava açıldığında ise kimin haklı olup olmadığı bilinemez, bu ancak esasa ilişkin kararla ortaya çıkar[260]. Dava açmakta menfaati olmayan davacı dahi dava hakkının varlığından dolayı davasını kolayca ikame edebilir, zira davada taraf kavramları maddi hukuktan da tamamen ayrı olup[261], dava dilekçesinde tarafların kim olduğunun belirtilmesi sadece ilk etapta "o dava bakımından" tarfların kim olduğu sorusuna cevap vermekle beraber, dava yetkisinin bir uzantısı olarak hukuki yararının bulunmaması durumunda dava usulden reddedilir ve bu durum dava hakkının kötüye kullanılmasına karşı bir güvencedir[262]. Böylece hukuki yarar kavramı, mahkemeye yapılan başvurunun incelenebilip esası hakkında karar verilebilmesi için aranan bir şart olarak karşımıza çıkmaktadır[263].

Dava şartlarını düzenleyen HMK m. 114/1-h kapsamında da davacının davayı açmakta hukuki yararının bulunması gerektiği belirtilmiştir. Davanın esastan görülüp karara bağlanabilmesi için varlığı ya da yokluğu gerekli olan şartlara ise dava şartı denir[264]. Bu bağlamda hukuki yarar "kesinlik, belirlilik, gerçeklik" unsurlarını taşır[265]. Bu şartlar bir davanın açılabilmesi için değil, mahkemenin davayı incelemeye geçme, yani esasını incelemesi için gerekli şartlardır. Başka bir deyişle dava şartları,

---

[258] Önen, **a.g.e.,** s. 182.
[259] Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (RG, 9/11/1982**,** S. 17863)
[260] Emel Hanağası, **Davada Menfaat,** Ankara: Yetkin Yayınları, 2009, s. 57.
[261] Yavuz Alangoya, "Yargılama Sırasında Tarafta (Yanda) İradi Olarak Meydana Gelen Değişme Hakkında Düşünceler" **İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Enstitüsü Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi,** Y.3, S. 5. (1969), s.134.
[262] Hanağası, **a.g.e.,** s. 58.
[263] Hanağası, **a.g.e.,** s. 59.
[264] HMK m. 114'ün gerekçesi; Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 171; Kuru ve Aydın, **a.g.e.,** s. 379; Pekcanıtez, Atalay ve Özekes, **a.g.e.,** s.209.
[265] Ercan, **a.g.e.,** s. 411.

mahkemenin uyuşmazlığın esasını inceleyebilmesi için mevcut olması gereken, varlığı veya yokluğu hâkim tarafından her aşamada kendiliğinden dikkate alınan ve eksikliği taraflarca her zaman ileri sürülebilen unsurlardır[266]. Konumuz bakımından da G.K. kararlarının iptali davasını ikamede davacının hukuki yararının bulunması bir dava şartıdır.

Daha öncesinde belirttiğimiz üzere[267] G.K. kararlarının iptali davası hukuki niteliği itibariyle inşai niteliktedir. Bu yönüyle de bu tip davaların yalnızca kanunda açıkça belirtilen hallerde sınırlı sayı ilkesine tabi olarak açılabilecek olması, davacının zaten hukuki bir yararının varlığını göstermektedir[268]. Hukuki yararın aynı zamanda, hükmün verilmesi ve hatta kesinleşmesi anına kadar bulunması gerekir, aksi takdirde, davanın başında var olan hukuki yararın dava devam ederken ortadan kalkması faraziyesinde, dava şartı eksikliğinden dolayı kabule şayan olmayan davanın usulden reddine karar verilir[269].

HMK m.115/2'de her ne kadar birtakım dava şartı eksikliklerinin giderilmesi için kesin süre verileceğine ilişkin bir düzenleme bulunsa da hukuki yararın bulunmadığı bir genel kurul kararlarının iptali davasında, kesin süre verilmek ile hukuki yararın bulunduğu bir talep sonucu ile değiştirilmesi için kesin süre verilemez. Hukuki yarar eksikliği kesin süre verilerek giderilebilecek bir eksiklik olmadığı[270] gibi, talep sonucunun değiştirilmesi de iddianın genişletilmesi veya değiştirilmesi yasağı kapsamına girecektir[271]. Kanımızca iptal davasında hukuki yararın bulunmadığı ancak G.K. kararının butlanla sakat olduğu durumda da davanın dava şartı yokluğundan reddi gerekir. Zira, HMK m. 138 uyarınca dava şartları hakkında dosya üzerinden veya ön inceleme aşamasında bir inceleme yapılarak karar verildiğinden, esasa ilişkin butlan nedenleri bakımından bir inceleme yapılamaz ve karar verilemez.

Hukuki yarar olmaksızın ikame edilen genel kurul kararlarının iptali davasında verilecek davanın usulden reddi kararı, nihai bir karar olup, istinaf edilebilir[272]. Kararı

[266] Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 171-172; Ercan, **a.g.e.,** s. 401; Tanrıver, **a.g.e.,** s. 679.
[267] Bkz. üçüncü bölüm 3.1.2.
[268] Pekcanıtez, **a.g.e.,** s. 985; Hanağası, **a.g.e.,** s. 131-132; Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 179; Önen, **a.g.e.,** s. 56.
[269] Hanağası, **a.g.e.,** s. 331.
[270] Hanağası, **a.g.e.,** s. 323.
[271] Pekcanıtez, Atalay ve Özekes, **a.g.e.,** s. 242.
[272] Hanağası, **a.g.e.,** s. 323.

veren yerel mahkeme davadan el çeker ve yargılama giderlerinden de davacı sorumludur.

3.1.4.Davanın Konusu

İptal davasının konusunu, yukarıda da ifade ettiğimiz üzere, TTK m. 445'te belirtildiği şekilde alınan genel kurul kararları oluşturmaktadır. Toplanan genel kurulun bizatihi kendisini iptal etmek ise mümkün olmayıp, yalnızca kanuna, esas sözleşmeye ve dürüstlük kurallarına aykırı genel kurul kararları iptal edilebilir.

Çalışmamızda TTK m. 192 bağlamında özel iptal sebepleri olarak incelediğimiz birleşme, bölünme, tür değiştirme ve internet sitesine ilişkin hükümlerin ihlali halinde de bu ihlaller genel kurul kararlarının iptali davasının konusunu oluşturur.

3.2.Davanın Tarafları

3.2.1. Genel Olarak

İptal davasının taraflarından bahsetmeden önce taraf kavramı içerisinde yer alan ve onun alt başlıklarını oluşturan taraf ehliyeti (HMK m. 50), dava ehliyeti (HMK m.51) ve dava takip yetkisi (HMK m. 53) kavralarını incelememiz gerekmektedir.

Taraf ehliyeti, bir davanın tarafı olabilme, o yargılamada usul işlemlerinin süjesi olabilme ehliyetini ifade etmektedir[273]. Bu ehliyete sahip olmayan kimse, o davanın davacısı veya davalısı olamayacaktır. HMK m. 50 uyarınca taraf ehliyetine sahip olmak için, medeni hukuktaki hak ehliyetine sahip olmak gerekir. Bu nedenle, kimlerin taraf ehliyetine sahip olduğu Medenî Kanuna göre belirlenecektir (TMK m. 8).

Tüzel kişiler ise, kuruluşla beraber taraf ehliyetini kazanırlar[274]. Tüzel kişiler hak ehliyetine ve bunun bir sonucu olarak taraf ehliyetine sahip bulunmaktadırlar (TMK m.47,48; HMK m.50). TMK m. 48'e göre hak ve borçlara ilişkin dava, tüzel kişi adına veya tüzel kişiye karşı açılabilecektir. Anonim şirketler bakımından şirketin ticaret

[273] Evrim Erişir, **Medeni Usul Hukukunda Taraf Ehliyeti**, 1.b. İzmir: Turhan Kitabevi, 2007, s. 26; Kuru, **a.g.e.,** s. 887; Atalı, **a.g.e.,** Ermenek ve Erdoğan, **a.g.e.,** s. 212; Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 105; Muşul, **a.g.e.,** s. 100; Postacıoğlu ve Altay, **a.g.e.,** s. 265.
[274] **Erişir,** s. 186.

siciline kaydıyla taraf ehliyeti kazanılmış olur[275]. Tüzel kişiliğin sona ermesiyle birlikte taraf ehliyeti de son bulur.

Dava ehliyeti, medeni hakları kullanma ehliyetine göre belirlenir (HMK m. 51). Dava ehliyeti, medeni hukuktaki fiil ehliyetinin (TMK m. 9/I) usul hukukunda büründüğü şekildir. HMK m. 51'de gerçek ve tüzel kişi ayrımı yapılmaksızın, medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olanların dava ehliyetine de sahip olacağı belirtilmiştir. Dava ehliyetine sahip olan kimse, usul işlemleri yapabilir ve davayı yürütebilir[276].

Davanın usulüne uygun bir şekilde açılıp esasının incelenebilmesi için mevcut olması gereken taraflara ilişkin diğer bir dava şartı da dava takip yetkisinin bulunmasıdır. Dava takip yetkisi, talep sonucu hakkında hüküm alabilme yetkisidir[277].

Dava şartlarını düzenleyen HMK m. 114 gereği, anonim şirketler genel kurul kararlarının iptali davasında tarafların taraf ehliyeti, dava ehliyeti ve dava takip yetkisine sahip olmaları bir dava şartı teşkil eder. Kamu düzenine ilişkin olan bu husus, istinaf ve temyiz incelemesi dâhil yargılamanın her aşamasında taraflarca ileri sürülebileceği gibi, mahkeme tarafından da re'sen dikkate alınır (HMK m. 115/I). Taraf ehliyetinin bulunmaması durumda mahkeme davayı dava şartının noksan olduğu gerekçesiyle, usulden reddeder (HMK m. 115/II)[278].

3.2.2. Davacılar

TTK m. 446 hükmünde, genel kurul kararlarının iptali davası açabilecek kişiler ve organ sayılmıştır. Buna göre, bu davayı açabilecek olanlar, pay sahipleri, organ olarak yönetim kurulu ve kararların yerine getirilmesi kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa

[275] Serdar Kale, **Medeni Yargılamada Taraf Ehliyeti**,1.b. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2010, s.86.
[276] Erişir, **a.g.e.,** s. 57 vd.; Atalı, Ermenek ve Erdoğan, **a.g.e.,** s. 217; Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 110; Muşul, **a.g.e.,** s. 100; Postacıoğlu ve Altay, **a.g.e.,** s. 269.
[277] Atalı, Ermenek, Erdoğan, **a.g.e.,** s. 222; Erişir, **a.g.e.,** s. 71; Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 113; Postacıoğlu ve Altay, **a.g.e.,** s. 276; Alangoya, **a.g.e.,** s. 138.
[278] Yargıtay 2. HD., 10.03.2011 T., 2010/2803 E., 2011/4293 K. (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 13/05/2025).

yönetim kurulu üyelerinden her biri olarak sınırlı sayım ilkesine tabi olarak sayılmıştır[279].

Bu çalışmamızda, sınırlı sayım ilkesi yanında 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu çerçevesinde de dava açma hakkı incelenmektedir.

3.2.2.1. Pay Sahipleri

3.2.2.1.1. Genel Olarak

İptal davası açma hakkı, tüm paydaşlara tanınmıştır[280]. Pay sahibinin sermaye koyma borcunu ifa edip etmemesi dava açma hakkının kullanılması bakımından bir engel teşkil etmez. Tek paya malik olmak, bu davayı ikame etmek için yeterlidir.

Yukarıda belirttiğimiz[281] gibi, pay sahiplerinin G.K. kararlarının iptali davası açma hakkı emredici nitelikteki maddeler ile korunmaktadır ve bu sebeple bu hakkın kaldırılmasını veya daraltılmasını öngören esas sözleşme hükmü veya genel kurul kararı geçersiz olacaktır. Bu hakkın kullanılması bir şarta da bağlanamaz. Pay sahipleri dilerse birel olarak kendileri dava açabileceği gibi, aynı vakıa ve hukuki sebebe dayandığı takdirde HMK m.57 uyarınca birlikte de dava açabilirler[282].

Pay sahipliği bakımından davacı sıfatının tespiti için karar alınırken pay sahibi sıfatının varlığı aranmakla beraber, doktrin ve Yargıtay kararlarında bu sıfatın kararın kesinleşmesine kadar muhafazasının gerekli olduğu, pay sahibinin dava açtıktan sonra, payını devretmesi durumunda ise, genel kurul kararlarının iptali davasının sıfat yokluğundan esastan reddi gerektiği belirtilmektedir[283]. Yargıtay tarafından verilen bir kararda[284] da, bu husus bir kez daha vurgulanmış, ortaklık sıfatının varlığının, dava kesinleşene kadar arandığı belirtilmiştir. Bu bağlamda konumuz bakımından, HMK

[279] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 252; Bahtiyar, **a.g.e.,** s. 177; Pulaşlı, **a.g.e.,** s. 906; Altaş, **a.g.e.,** s. 175 vd; Ergün, **a.g.e.,** s. 612-613.
[280] Yıldız, **a.g.e.,** 142; Moroğlu, **a.g.e.,** s. 253; Bahtiyar, **a.g.e.,** s. 177; Pulaşlı, Şerh…, s. 906; Altaş, **a.g.e.,** s. 175 vd; Ergün, **a.g.e.,** s. 614.
[281] Bkz. ikinci bölüm 2.1.2.2.3.
[282] Pekcanıtez vd., **a.g.e.,** s.692.
[283] Ülgen, **a.g.e.,** s. 174; Yıldız, **a.g.e.,** s. 142; Moroğlu, **a.g.e.,** s. 255.
[284] Yargıtay 11.HD., T. 10.10.2019, E. 2018/5195, K. 2019/6440 (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 13/05/2025).

m.125 uyarınca dava konusunun devrinin mümkün olup olmadığı tartışılacak olup çeşitli olasılıklar değerlendirilecektir.

Kural olarak, dava aynı taraflar arasında devam eder ve sonuçlanır. Ancak bazı durumlarda taraflarda değişiklik meydana gelmektedir[285]. İptal davası bakımından ilk olarak, dava hakkını kullanmamış pay sahibinin, payını devretmesi durumunda payı devralan yeni sahibin genel kurul kararlarının iptali davasını açıp açamayacağına temas etmek gerekir zira bu husus tartışmalıdır. Tartışma ise dava hakkının paya bağlı bir hak mı yoksa pay sahipliğine bağlı bir hak mı olduğu noktasında toplanmaktadır. Şayet dava hakkı paya bağlı ise yeni pay sahibinin de dava açabileceği; pay sahipliğine bağlı ise payın devriyle beraber dava hakkı üzerinde doğan pay sahibi dışında farklı bir kişi tarafından davanın açılamayacağı ifade edilmektedir. Doktrinde Moroğlu[286] tarafından bu hakkın pay sahipliğine bağlı bir hak olduğu ifade edilirken; Polat[287] tarafından ise dava hakkının paya bağlı bir hak olduğu ifade edilmiştir. Kanımızca anonim şirketlerin bir sermaye şirketi olduğu, ikame edilen (G.K. kararlarının iptali davası, Y.K. üyelerinin sorumluluğu davası gibi) davalarda da esasen şirket menfaati ile sermayenin korunmaya çalışıldığı dikkate alınarak, dava hakkının paya bağlı bir hak olduğunun kabul edilmesi ve yeni devralan kişi tarafından davanın ikame edilebilmesi gerekir.

İkinci olarak da dava hakkını kullanmış pay sahibinin pay devri halinde davacılık sıfatının ne olacağı da usul hukuku yönünden önemli bir konudur. Bu bağlamda öncelikle incelenmesi gereken hüküm, "Dava konusunun devri" başlıklı HMK m. 125'dir.

İptal davasının konusunu, G.K. kararları oluşturmaktadır. Bu bağlamda HMK'da dava konusunun devrinin düzenlendiği ve bunun bazı davalarda uygulanamayacağına dair bir hükmün HMK ve TTK'da yer almadığı dikkate alınarak kanımızca, genel kurul kararlarının iptali davası açıldıktan sonra pay devri yapılması durumunda yeni pay sahibinin davaya devam edebilmesi gerekmektedir. Zira burada dava hakkının paya bağlı olması görüşümüze bağlı olarak, şirket menfaatinin ve sermayenin

[285] Kuru, **a.g.e.,** s. 1202.
[286] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 259.
[287] Burak Polat, "Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarına Karşı Açılan İptal Davası Sırasında Pay Devrinin Davacılık Sıfatına Etkisi" **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi,** Y. 12, S. 45, (Ocak 2021), ss. 399-416, s. 14.

korunması için yeni pay sahibinin davaya devam etmesinde hem hukuki yararı hem de davacı sıfatı vardır[288].

Önemle ifade edelim ki, davalı şirketin istemi üzerinde davacı tarafında üçüncü bir kişi davaya dahil edilemez. Bir kişinin rızası olmadan davaya davacı olarak dahil edilmesi Anayasa m. 36 uyarınca hak arama hürriyetinin ihlali niteliğinde olup, davalı, HMK m. 124 uyarınca davacının rızası ve hatta hakimin izni ile dahi üçüncü kişiyi davacı olarak davaya dahil edemez[289].

Tüm bu açıklamalar kapsamında dava açma hakkına sahip olan pay sahipleri yönünden TTK m. 446'da ikili bir ayrım yapılmış olup, biz de ikiye ayırarak pay sahipliği sıfatını incelemekteyiz.

3.2.2.1.2. G.K. Toplantısında Hazır Bulunan Pay Sahipleri

TTK m. 446/1-a bu türden dava açma hakkına sahip pay sahibini; Toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçirten, şeklinde tanımlamış olup, buradan üç şartın gerekli olduğu hususu karşımıza çıkmaktadır. Bu şartlar şöyledir:

-Toplantıda hazır bulunmak

-Karara olumsuz oy vermek

-Muhalefetini tutanağa geçirmek

Pay maliki tarafından dava açılabilmesi için öncelikle kendisinin veya temsilcisinin toplantıda hazır bulunması gerekir. Toplantıya gelmeyen veya kendi isteği ile toplantıyı terk eden pay sahibi, yokluğunda alınan kararlar aleyhine genel kurul kararlarının iptali davası açamaz[290] .

[288] Doktrinde Polat tarafından, genel kurul kararlarının iptali davası devam ederken pay devrinin yapılması durumunda, yeni pay sahibinin davacı sıfatını kazanacağı görüşü belirtilmiş olmakla beraber, yazar, dava konusunun devrinin mümkün olduğu ancak bu dava özelinde dava konusunun sınırının tespitinin güç olduğunu buna rağmen dava ile kullanılan bağımlı inşaî hakkın anonim şirket payına bağlı olduğunun göz önüne alınması gerektiğini bildirmiştir (Bkz. Polat, **a.g.e.,** s. 14.).
[289] Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 234-235.
[290] Pulaşlı, Şerh…, s. 907-908.

Maddede bahsi geçen karara olumsuz oy vermekten maksat ise, genel kurulda tartışılan önerinin reddedilmesidir.

Muhalefetin tutanağa geçirilmesi hususundan ise AŞ Genel Kurul Yönetmeliği m. 26 kapsamında, genel kurul toplantı tutanağından bahsedilmektedir. Bu kapsamda, hazır bulunan ve karara olumsuz oy veren pay sahibinin, bu durumu tutanağa da geçirmesi gerekmektedir. Arapça kökenli bir kelime olan "muhalefet", "karşı koyma; engel olma[291], "bir tutuma, bir görüşe, bir davranışa karşı olma durumu, aykırılık" anlamına gelir[292]. Pay sahibi, muhalefetiyle karara esasen karşı koymaktadır.

Muhalefet koşulu bir külfettir. Külfetin yerine getirilmemesi durumunda, o kimse ya elde etmesi mümkün olan bir hakkı kazanamayacak ya da böyle bir hakkı kaybedecektir. Yargıtay tarafından ise, muhalefetin tutanağa geçirtilmesi bir dava şartı olarak kabul edilmektedir[293]. Doktrinde Yardımcı tarafından ise, muhalefet şerhinin bulunmamasının, bir dava şartı olarak değil, esasa ilişkin bir itiraz mahiyetinde değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Yazar muhalefet şartının, maddi hukuk açısından talebin ileri sürülmesine ilişkin bir şart olduğunu, dolayısıyla davanın dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddi yerine, esastan reddine karar verilmesi gerektiğini belirtmiştir[294].

Muhalefetin tutanağa geçirtilmiş olma şartı, eTTK döneminde olduğu gibi günümüzde de tartışmalıdır. Karara olumsuz oy verme ve muhalafetin tutanağa geçirilmesinin beraber mi gerçekleşmesi gerektiğine ilişkin açıklık yoktur. Moroğlu, pay sahibinin ret oyu vermiş olmasını ve sadece ret oyu vermiş olduğunu tutanağa geçirtmiş olmasının (muhalif kaldığının değil) yeterli olduğunu belirtmektedir[295]. Pay sahibinin muhalif kaldığına dair iradesi, muhalefet şerhinden açıkça anlaşılmalıdır. Hangi karara muhalif kalındığı da şüpheye yer vermeyecek şekilde net olarak ifade

[291] Ejder Yılmaz, **Hukuk Sözlüğü.** 10.b. Ankara: Yetkin Yayınları, 2011, s. 947.
[292] Türk Dil Kurumu, "Güncel Türkçe Sözlük", https://sozluk.gov.tr (Erişim Tarihi: 13/05/2025)
[293] Yargıtay 11. HD., T. 05.04.2021, E. 2020/5859, K. 2021/3295 (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 13/05/2025).; Yargıtay 11. HD., T. 13.03.2019, E. 2017/5392, K. 2019/2128 (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 13/05/2025).; Yargıtay 11. HD., T. 06.04.2016, E. 2016/3934, K. 2016/3785 (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 13/05/2025).; Yargıtay 11. HD., T. 07.04.2016, E. 2015/8152, K. 2016/3842 (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 13/05/2025).
[294] Taner Emre Yardımcı, "Genel Kurul Kararının İptali Davasında Genel Kurul Tutanağına Muhalefet Şerhi İşlenmesi Bir Dava Şartı Mıdır?", (ed. Ali Cem Budak ve Varol Karaaslan), **İlamat Torbası İstinaf Mahkemesi Karar İncelemeleri,** C.III., 2023, İstanbul: Filiz Kitabevi, ss. 147-160.
[295] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 264.

edilmelidir[296].Muhalefetin geçerli sayılması bakımından "muhalifim", "karara katılmıyorum", "iptal davası açma hakkım saklıdır" gibi bir ifade yeterli olacaktır.

Muhalefetin pay sahibi veya temsilcisi tarafından imzalanmasının gerekli olmadığını söylemek mümkündür. TTK m. 422/1 ve AŞ Genel Kurul Yönetmeliği m. 26/1, 26/5 maddeleri uyarınca, toplantı tutanağı, kural olarak toplantı başkanlığı ve Bakanlık temsilcisi bulunması zorunlu olan veya talep üzerine Bakanlık temsilcisi görevlendirilen toplantılarda Bakanlık temsilcisi tarafından imzalanmaktadır. Muhalefet şartının gerçekleştiğini ise bunda hukuki menfaati olan davacının ispat etmesi gerekmektedir.

Anonim Şirketler Genel Kurul Yönetmeliği m. 26/4 uyarınca, muhalefet, ayrı bir muhalefet yazısının ibrazı ile tutanağa eklenebileceği gibi tutanağa işlenmesiyle de gerçekleştirilebilir.

Birden fazla karara muhalefet, ayrı ayrı ya da topluca tutanağa geçirtilebilir. Yargıtay bir kararında[297], 26/10/2010 tarihli genel kurul toplantı tutanağın incelendiğinde, davacının önce olumsuz oy verdiği, ardından muhalefet şerhini sunduğu ve bu şerhin tutanağa işlendiğini tespit etmiş ve davacının, her gündem maddesi oylamasında muhalif kaldığını belirttiği için, toplantı sonunda ayrıca bir muhalefet şerhi yazmasına gerek olmadığı, usulüne uygun muhalefet şerhinin bulunduğunu belirtmiştir.

Yargıtay başka bir kararında[298] ise, bir karara peşinen muhalefet olunamayacağını ifade etmiştir. Kanaatimizce Yargıtayın bu gerekçesi yerinde değildir. Uygulamada aralarında ihtilaf bulunan pay sahiplerinin peşinen ve bir ön yargı ile kararlara muhalif kaldığı tarafımızca gözlemlenmiş olup, her ne kadar genel kurulun teşekkül edip gündem maddelerinin tartışılıp fikir teatisi yapılmasına uygun olmasa da bu durumda

[296] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 267; Saka, **a.g.e.,** s. 256.
[297] Yargıtay 11. HD., T. 10.02.2014, E. 2013/12250, K. 2014/2149 (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 13/05/2025).
[298] Yargıtay 11. HD, T. 19.06.2019, E. 2018/2156, K. 2019/4580; (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 13/05/2025).Aynı yönde Bkz. Yargıtay 11. HD, T. 14.01.2020, E. 2019/2145, K. 2020/357 (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 13/05/2025); Yargıtay 11. HD, T. 03.04.2019, E. 2018/375, K. 2019/2622 (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 13/05/2025).

dahi pay sahibinin geçerli bir muhalefetinin bulunduğunun kabul edilerek vazgeçilmez nitelikteki dava açma hakkının sınırlandırılmaması gerekmektedir[299].

3.2.2.1.3. G.K. Toplantısında Hazır Bulunup Bulunmamasına veya Olumsuz Oy Kullanıp Kullanılmamasına Bakılmaksızın Bütün Pay Sahipleri

TTK m. 446/1-b ise sahip pay sahibini, tanımlayarak, farklı bir davacı sıfatını haiz olabilecek pay sahibi grubu ortaya koymuştur. Buna göre;

- çağrının usulüne göre yapılmadığını,
- gündemin gereği gibi ilan edilmediğini,
- genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını,
- genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediği

sebeplerine dayalı olarak, toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın tüm pay sahiplerine dava açma hakkı tanınmıştır[300]. Ancak burada önemli olan husus, bu sebeplerin (aykırılıkların) G.K. kararının alınmasında etkili olmuş olması gerekmektedir[301].

3.2.2.2. Yönetim Kurulu

G.K. kararlarının iptalini Y.K da, bütün olarak bir organ halinde sınırlamaya tabi olmaksızın isteyebilir[302]. Bu, yönetim kurulunun yetkisi olduğu kadar aynı zamanda görevidir. Ayrıca, G.K. kararlarının iptali davası açma hakkı, Y.K. üyelerinin hepsinin ya da bir kısmının toplantıda hazır olup olmamasına yahut karar aleyhine oy kullanmalarına bağlı değildir, çünkü bu hak, yasa ile Y.K.'ya mutlak olarak verilmiştir.

---

[299] Aynı yönde Bkz: Ebru Tüzemen Atik, "Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptalinde 'Muhalefetin Tutanağa Geçirtilmesi' Koşulu ve Özellikle "Peşinen Muhalefet'in Geçerliliği Sorunu" **Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 09.06.2022 Kabul Tarihli Araştırma Makalesi**, (2022) s. 1032- 1033; Yazar, muhalefetin tutanağa geçirtilmesi koşulunun sağlanması bakımından, muhalefetin zamanının önemli olmadığını belirterek, genel kurul toplantısı sırasında açıklanan muhalefetin, alınmış ya da alınacak (müstakbel) bir karara yönelik olabileceğini ifade etmiştir.

[300] Bahtiyar, **a.g.e.,** s. 179; Pulaşlı, **a.g.e.,** s. 909 vd.

[301] Bahtiyar, **a.g.e.,** s. 179; Bkz. ikinci bölüm 2.2.

[302] Pulaşlı, **a.g.e.,** s.920; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, **a.g.e.,** s. 609; Pulaşlı, Genel Esaslar…, s. 373; Şener, **a.g.e.,** s. 540; Ergün, **a.g.e.,** s. 615; Şenocak, **a.g.e.,** s. 2575; Bahtiyar, **a.g.e.,** s. 179.

TTK m.390 uyarınca, ağırlaştırıcı bir hüküm esas sözleşmede bulunmamak kaydıyla, yönetim kurulu üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile karar alır. Bu kapsamda yönetim kurulunun genel kurul kararlarının iptali davası açabilmesi için bu yönde bir karar alması gerekir[304]. Böyle bir karar alınmadan davanın açılması halinde ise, kanımızca bu eksiklik dava takip yetkisinde bir eksiklik halidir ve davanın dava şartı eksikliği nedeniyle usulden reddine karar verilmelidir.

Dava dilekçesinde, davacı olarak, Y.K. ibaresi yer verilmesi yeterlidir. Ayrıca, hangi şirketin Y.K'u olduğu anlaşılarak, Y.K.'u üyelerinin isimleri de yazılabilir.

3.2.2.3. Kararların Yerine Getirilmesi Kişisel Sorumluluğuna Sebep Olacak Y.K. Üyeleri

TTK m. 446/1-d'ye göre genel kurulda alınan kararlarının yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğa sebep olacaksa Y.K. üyelerinden her biri G.K. kararlarının iptali davası açabilir[306]. Her bir Y.K. üyesine bu dava hakkının tanınmasının sebebi Y.K.'nin G.K. kararlarının iptali davası açma yönünde bir karar alamaması halinde, üyelerin sorumlu tutulmalarını engellemektir.

Hüküm, bir taraftan Y.K. üyelerine, G.K. kararlarının yerine getirilmesinden dolayı doğabilecek kişisel sorumluluklarını ortadan kaldırabilme imkânı tanırken[307] diğer taraftan, G.K. kararlarının denetiminin yapılmasını da sağlamaktadır.

Yönetim kurulu üyelerinin genel kurul kararlarının iptali davasını açabilmesi için iki şartın beraber gerçekleşmesi gerekir:

- aleyhine dava açılacak olan G.K. kararının yerine getirilmesi gereken bir karar olması,
- bu kararın yerine getirilmesi ile de üyelerin kişisel sorumluluğuna sebebiyet verebilecek olmasıdır.

[304] Moroğlu, **a.g.e.,**s. 282; Karadoğan, **a.g.e.,** s. 96; ; Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 205; Yıldız, **a.g.e.,** s. 153.
[306] Şenocak, **a.g.e.,** s. 2576; Ergün, **a.g.e.,** s. 615; Şener, **a.g.e.,** s. 541; Pulaşlı, Genel Esaslar…, s. 373.
[307] Yıldız, **a.g.e.,** s. 149-150.

Bu şartlar birer dava şartıdır. Bunlar mevcut olmadan açılacak dava, dava şartı eksikliği nedeniyle reddedilecek olup, kanuna, esas sözleşmeye veya dürüstlük kurallarına aykırı bir G.K. kararı olsa dahi, dava şartı eksikliğinden davanın reddi gerekir[308]. Esasa ilişkin karar verilmeden önce dava şartlarının tam olması gerekir[309].

Yönetim kurulu üyeleri, şirketin menfaatini korumak ve aynı zamanda sorumluluklarının doğmaması için görevi gereği genel kurul kararlarının iptali davasını ikame etmekte olduğundan, yargılama giderleri ile avukatlık ücretlerinden sorumlu tutulmamaları ve bunun davalı şirkete yükletilmesi gerekmektedir[310].

3.2.2.4. Sermaye Piyasası Kurulu

Halka açık anonim şirketlerde genel kurul kararlarının iptali hakkında SerPK m. 23 ve 92'de özel düzenlemeler bulunmakta olup, halka açık anonim şirketlerde genel kurul kararları aleyhine genel kurul kararlarının iptali davası açma hakkı Sermaye Piyasası Kurulu'na da tanınmıştır.

3.2.3. Davalı

İptal davası kural olarak anonim şirket tüzel kişiliğine karşı ikame edilen bir davadır[311]. Eş söylemle, davalısı her zaman anonim şirketin kendisidir.

Burada önem gösteren husus ise, şirketin temsilini kimin gerçekleştireceğidir. TTK m.365 uyarınca, pay sahiplerinin açtığı G.K. kararlarının iptali davasında şirket, Y.K. tarafından temsil edilmektedir[312]. Ancak Y.K veya Y.K. üyelerinin çoğunluğunun bu davayı açması halinde, şirketin bir kayyım tarafından temsili gerekmektedir[313].

[308] Yıldız, **a.g.e.,** s. 150.
[309] Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 171; Muşul, **a.g.e.,** s. 98; Kuru, **a.g.e.,** s. 1343.
[310] Pulaşlı, **a.g.e.,** s.1122; Moroğlu, **a.g.e.,** s.293; Mehmet Cemil Türk, **Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali**, 1.b. y.y. Adalet Yayınları, 2019 s. 184.
[311] Yıldız, **a.g.e.,** s. 139; Ergün, **a.g.e.,** s. 639; Şener, **a.g.e.,** s. 541.
[312] Moroğlu, s. 247; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, **a.g.e.,** s. 610.
[313] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 289; Yıldız, **a.g.e.,** s. 152.

3.3.Davada Görev ve Yetki

Mahkemelerin yargı çevresi, belirli bir coğrafi bölge ile sınırlıdır ve ilgili mahkemenin yargı çevresi olarak adlandırılır[314]. Mahkemelerin kuruluş, görev ve yetki çevresi Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev Ve Yetkileri Hakkında Kanun[315] ile düzenlenmiştir. Kanun'un "Hukuk mahkemelerinin kuruluşu" başlıklı 5. maddesi uyarınca Hukuk mahkemeleri, her İl merkezi ile bölgelerin coğrafî durumları ve iş yoğunluğu göz önünde tutularak belirlenen ilçelerde Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca kurulur. Hukuk Mahkemelerinin yargı çevresi de Adli Mahkemeler Kanunu m.7 uyarınca bulundukları il merkezi ve ilçeler ile bunlara adlî yönden bağlanan ilçelerin idarî sınırlarıdır.

Tüm bu genel açıklamalardan sonra genel kurul kararlarının iptali davasında görevli ve yetkili mahkemeye temas etmek gerekmektedir.

3.3.1. Görevli Mahkeme

Mahkemelerin görevi kanunla belirlenir ve bir dava ancak görevli mahkemede incelenip karara bağlanır[316]. Çözüme kavuşturulacak uyuşmazlığın belirli kişi ve konularla sınırlandırılmamış, her türlü dava ve işe bakan mahkemelere genel görevli mahkemeler denir[317]. Aksine bir hüküm bulunmadıkça malvarlığı veya şahıs varlığına ilişkin her dava asliye hukuk mahkemelerinde görülür. Bu bağlamda asliye hukuk mahkemeleri tek genel görevli mahkemedir. Özel görevli mahkemelerin görevi ise, dava konusuna göre tayin olunmaktadır. Buna göre kira ve ortaklığın giderilmesi gibi davalarda sulh hukuk mahkemeleri, ticari uyuşmazlıklarda ticaret mahkemeleri, işçilik

[314] Dilek Karademir Aydemir, **Medeni Usul Hukukunda Mahkemelerin Yetkisi**, 2.b. Ankara: Adalet Yayınları, 2019, s. 59.
[315] 5235 Sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun (Adli Mahkemeler Kanunu) (RG, 07.10.2004, S.25606)
[316] Pekcanıtez, Atalay ve Özekes, **a.g.e.,** s. 62; Kuru ve Aydın, **a.g.e.,** s. 121; Arslan vd., **a.g.e.,** s. 205; Karslı, **a.g.e.,** s. 166; Görgün, Börü ve Kodakoğlu, **a.g.e.,** s. 111-112; Atalı, Ermenek ve Erdoğan, **a.g.e.,** s. 141- 143.
[317] Ali Çetin Aslan, **Medeni Usul Hukukunda Görev,** 1.b. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2022, s. 58.

alacakları davalarında iş mahkemeleri, patent haklarına ilişkin uyuşmazlıklarda da fikri ve sınai haklar mahkemeleri özel görevli mahkemelere örnektir[318].

TTK m. 445'te G.K. kararlarının iptali davasında görevli mahkemenin asliye ticaret mahkemesi olduğu belirtilmiştir. Buna göre dava, TTK m. 4 uyarınca asliye ticaret mahkemelerinin görevli olduğu mutlak ticari dava niteliğindedir.

26.06.2012 tarihli 6335 sayılı Kanun ile TTK m.5/3'te yapılan değişikliğe kadar asliye hukuk mahkemeleri ile asliye ticaret mahkemeleri arasında işbölümü ilişkisi olduğu kabul edilmekteyken; değişiklikle beraber asliye hukuk mahkemeleri ile asliye ticaret mahkemeleri arasında görev ilişkisinin bulunduğu açıkça kanun maddesinde ifade edilmiştir[319]. TTK m. 5/4 uyarınca ise, bir yerde asliye ticaret mahkemeleri yoksa bu durumda görevsizlik kararı verilmez ve davada asliye hukuk mahkemeleri davaya devam eder[320]. Bu bağlamda asliye ticaret mahkemesinin bulunmadığı yerde uyuşmazlık her zaman asliye hukuk mahkemesi tarafından görülür ve karara bağlanır.

HMK m. 114/1-c uyarınca, mahkemenin görevli olması, bir dava şartıdır. HMK m. 115/1 uyarınca da mahkeme, görevli olup olmadığını davanın her aşamasında kendiliğinden araştırabileceği gibi, taraflar da mahkemenin görevli olmadığına ilişkin itirazlarını her zaman ileri sürebilirler.

Adli Mahkemeler Kanunu m. 5/3 uyarına, genel kurul kararlarının iptali davası, tek hâkimli olarak değil, bir başkan ve iki üyeden oluşan heyet tarafından karara bağlanır[321].

3.3.2. Yetkili Mahkeme

Yetki kuralları ise, yer bakımından neredeki mahkemenin uyuşmazlığı karara bağlaması gerektiğine ilişkindir[322]. HMK'da yetkili mahkemeler, genel ve özel yetkili mahkemeler olarak düzenlemiş olup, HMK m. 6 uyarınca, genel yetkili mahkeme,

[318] Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 48.
[319] Kuru ve Aydın: **a.g.e.,** 122; Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 50; Moroğlu, **a.g.e.,**s. 292
[320] Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 217.
[321] Asliye ticaret mahkemesinin bulunmadığı yerlerde TTK m. 5/2 uyarınca genel kurul kararlarının iptali davasına tek hâkimli asliye hukuk mahkemesi bakacaktır.
[322] Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 56; Arslan vd., **a.g.e.,** s. 205; Karslı, **a.g.e.,** s. 195-196; Görgün, Börü ve Kodakoğlu, **a.g.e.,** s. 127-128; Atalı, Ermenek ve Erdoğan, **a.g.e.,** s. 183.

davalının dava açıldığı tarihteki yerleşim yeri mahkemesidir. Gerçek kişiler için yerleşim yeri, TMK m. 19'da düzenlenmiş olup, maddede *"bir kimsenin sürekli kalma niyetiyle oturduğu yerdir"* şeklinde tanımlanmıştır.

Anonim şirketler yönünden ise, TTK m. 445/1'de G.K. kararlarının iptali davasında yetkili mahkemenin şirket merkezinin bulunduğu yer mahkemesinin olduğu düzenlenmiştir[323] . TMK m. 51 kapsamında, tüzel kişiler için yerleşim yeri işlerin yönetildiği yer olup, anonim şirketler esas sözleşmesinde işlerin yönetildiği yer şirket merkezi olarak belirtilmektedir. Bu bağlamda şirket merkezi kavramından, anonim şirketin iş ve ilişkilerinin toplandığı, zorunlu olan kararların alındığı ve üçüncü kişilere karşı hukuki bir varlık olarak göründüğü yerin anlaşılması gerekmektedir[324].

TTK m. 445/1 lafzından yetkinin kesin olup olmadığı noktasında bir tereddüt bulunmaktadır. Nitekim Yargıtay bir kararında[325], yerel mahkemenin şirketin merkezinin bulunduğu yer mahkemesinin, kesin yetkili olduğuna ilişkin kararını da onamıştır. Yokluk bahsinde de ifade ettiğimiz üzere[326], kanımızca yetkinin kesin olup olmadığı noktasında TTK m. 445/1 ile HMK m.14/2 lafzından mahkemenin yetkisinin kesin olup olmadığı noktasında doğan tereddütün hukuki himaye talebinde bulunan taraf lehine yorumlanarak kesin yetki olarak yorumlanmaması gerekmektedir.

3.4.Dava Açma Süresi

G.K. kararlarının iptali davası, TTK m. 445 uyarınca, genel kurul kararını izleyen tarihten itibaren üç ay içerisinde açılacak bir davadır. Bu sebepten üç aylık hak düşürücü sürenin dolması ile dava hakkı kendiliğinden sona erecektir ve bu durumun hâkim tarafından re'sen dikkate alınması gerekmektedir[327] . Hakim tarafından re'sen

---

[323] Şenocak, **a.g.e.,** s. 2566-2567.
[324] Aydemir, **a.g.e.,** s. 137.
[325] Yargıtay 11. H.D., T. 17.09.2014 T. , 2014/11922 E. , 2014/13930 K. (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 13/05/2025); Yetkinin kesin olduğunu ifade eden diğer kararlar için Bkz. Yargıtay 11. HD., T. 19.11.2014, E. 2014/16258, K. 2014/17971 (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 13/05/2025);Yargıtay 11.HD., T.22.04.2015, E. 2015/4936, K. 2015/5639 (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 13/05/2025).
[326] Bkz. ikinci bölüm 2.1.1.
[327] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 289; Yıldız, **a.g.e.,** s. 152; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, **a.g.e.,** s. 610; Şener, **a.g.e.,** s. 541; Şenocak, **a.g.e.,** s. 2565; Pulaşlı, **a.g.e.,** s. 929; Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 212; Yargıtay 16. HD., T. 24.12.2018, E. 2016/4362, K. 2018/8128 (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 13/05/2025).

dikkate alınmasının nedeni ise, hak düşürücü sürelerin (def'ilerden farklı olarak) nitelikleri itibariyle birer "itiraz" olmasıdır.

Üç aylık sürenin başlangıcı ise G.K. kararının alındığı tarihtir[328]. Ancak, genel kurula katılmayan pay sahiplerinin haklarına halel gelmemesi için bu süre, G.K. kararının alındığı tarihten itibaren değil; kararın tescil anından itibaren başlaması daha adil olacağı kanaatindeyiz.

G.K. kararlarının iptali için belirlenen üç aylık süre emredici nitelikte olduğu için, bu sürenin uzatılmasını veya kısaltılmasını öngören esas sözleşme hükmü veya G.K. kararı geçersiz sayılacaktır[329].

İptal davası açma süresi bakımından TTK m. 558 bir istisna niteliğindedir. Hükme göre G.K.'un sorumluluktan ibraya ilişkin kararı, ibranın kapsadığı maddi olaya ilişkin olarak, ibraya olumlu oy veren ve ibra kararını bilerek payı iktisap eden pay sahibinin dava hakkını kaldırır[330].

Aynı şekilde, TTK m. 192/l de dava açma süresi yönünden başka bir istisnai hükümdür. Şirketlerin birleşme, bölünme ve tür değiştirmeye katılan şirketlerin ortakları tarafından ikame edilecek iptal davalarının, bu kararın TTSG'de ilanından itibaren 2 ay içinde açılması gerekmektedir[331].

İptal davasında hak düşürücü üç aylık sürenin geçirilmesi halinde, HMK m. 95'te düzenlenmiş olan eski hale getirme kurumuna başvurulamaz. Eski hale getirme kurumu, usuli işlemlere ilişkin süreleri kapsadığından, maddi hukuka ilişkin olan hak düşürücü sürelerin kaçırılması halinde eski hale getirmeye ilişkin kurallar tatbik edilemez[332].

3.5. Yargılama Usulü

HMK'da yargılama usulleri, yazılı yargılama ve yazılı yargılamaya oranla daha basit ve hızlı olan basit yargılama olmak üzere iki türlüdür. Kural olarak asliye hukuk

[328] Yıldız, **a.g.e.,** s. 153.
[329] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 288.
[330] Merdan Çalışkan, **Anonim Şirketlerde Genel Kurul,** 1.b. y.y. Adalet Yayınları, 2019 s. 248.
[331] **a.g.e.,** s. 248; Bkz. ikinci bölüm 2.1.4.2.1.
[332] Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,**s. 148; Muşul, **a.g.e.,** s. 217.

mahkemelerinde yazılı yargılama usulü uygulanmakla beraber, sulh hukuk mahkemelerinde ise basit yargılama usulü vakidir. HMK'nın 316-322. maddeleri arasında arasında basit yargılama usulüne ilişkin kurallar düzenlenmiştir. Basit yargılama usulüne ilişkin hükümlerin ayrıca düzenlenip sınırlandırılmış olması, esasen genel yargılama usulünün yazılı yargılama usulü olduğu ve kanunda belirtilen istisnai durumlarda basit yargılama usulünün uygulanacağını göstermektedir.

İptal davalarında yargılama usulü, basit yargılama usulüdür. Nitekim TTK'nın 1521. maddesi, bunu açıkça ifade etmektedir[333].

Basit yargılama usulüne uygulandığı bir dava, HMK m. 317/1 uyarınca bir dilekçe ile açılır ve dilekçenin HMK m. 119'da belirtilen unsurları ihtiva etmesi gerekir. İptal davası ikame eden davacı dava dilekçesinde bu üç temel unsuru belirtir: Taraflar, dava sebebi (iptal talebini dayandırdığı maddi vakıalar) ve dava konusu (G.K. kararının iptali talebi).

Dava dilekçesinde bu temel unsurlardan tarafların (davacı ve davalının isim ve adreslerinin) eksik olması durumunda, HMK m.119/2 uyarınca mahkeme tarafından davacıya eksikliğin giderilmesi için bir haftalık kesin süre verilir ve bu sürede eksiklik tamamlanmazsa dava açılmamış sayılır.

Dava dilekçesinde talep sonucu da açık ve anlaşılabilir bir şekilde belirtilmesi zorunlu bir unsurdur. Talep sonucunun açık ve anlaşılır olması davacının sorumluluğunda olmakla beraber, herhangi bir eksiklik veya belirsizlik durumu varsa, hâkimin davayı aydınlatma ödevi kapsamında davacıdan talep sonucunu açıklamasını ister. HMK m. 119/2 uyarınca kendisine verilecek bir haftalık kesin süre içerisinde bu eksiklik giderilmediği takdirde davanın açılmamış sayılmasına karar verilir.

[333] Önemle ifade edelim ki TTK m. 446 uyarınca yönetim kurulu ve yönetim kurulu üyeleri tarafından da dava açılabileceği düzenlenmiş olduğundan, bu kişiler tarafından dava açıldığı takdirde hangi yargılama usulünün uygulanması gerektiği TTK m. 1521'den anlaşılmadığı gibi buna ilişkin farklı herhangi bir düzenleme de mevcut değildir. Bu bağlamda basit yargılama usulünün istisnai olarak düzenlendiği ve HMK m. 316 uyarınca basit yargılama usulünün uygulanabilmesi için açıkça kanunda belirtilmiş olması gerektiği hususları beraber dikkate alındığında, kanımızca bu kişiler tarafından ikame edilecek iptal davalarında yazılı yargılama usulü uygulanmalıdır. Doktrinde Moroğlu tarafından da bu hususa işaret edilerek, genel kurul kararlarının iptali davasında basit yargılama usulünün uygulanmamasının hiçbir hukuki nedeninin olmayacağı bildirilmiştir (Bkz. Moroğlu, **a.g.e.,** s. 295.).

Davacının iptal talebini dayandırdığı maddi vakıları açık özetleriyle belirtmesi gerekmesine karşın, bu unsur dava dilekçesinin zorunlu bir unsuru değildir ve mahkeme tarafından da bunların araştırılması yapılamaz[334]. Bu durumda davacı, en geç dilekçeler teatisi sona erene kadar maddi vakıaları belirtmezse, somutlaştırma yükümlülüğünü yerine getiremeyecek ve davanın esastan reddine katlanması gerekecektir.

Hukuki sebepler ise, belirtilmesi davacının lehine olmakla beraber, dava dilekçesinin zorunlu bir unsuru olmayıp, HMK m. 33 uyarınca hakim hukuku re'sen uygulayacağından, dava sebebinin bildirilmemesiyle aynı sonucu doğurmaz.

Basit yargılama usulünde davaya cevap süresi iki haftadır (HMK m.317/2). Bu süre dava dilekçesinin davalıya tebliğinden itibaren başlamakta olup, HMK m. 317/2'de belirtilen durumların varlığı halinde cevap verme süresinin iki hafta daha uzatılması mümkündür. Davaya cevap da aynı şekilde dilekçe ile verilmekle beraber, Bölge Adliye ve Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Cumhuriyet Başsavcılıkları İdarî ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik[335]'in 198. maddesine uygun bir şekilde form doldurularak da verilebilir (HMK m. 317/4).

HMK m. 317/3 uyarınca, basit yargılama usulüne tabi davalarda tarafların, replik ve düplik dilekçeleri verme hakları yoktur[336]. Bu sebeple de tarafların, dava ve cevap dilekçeleriyle beraber, eksiksiz bir şekilde tüm delillerini açıkça bildirmeleri ve delillerin hangi vakıaların delili olduğunu da açıklamaları gerekmektedir. Tarafların genel kurul kararlarının iptali davasını ikame ederken, dikkatli olması ve iptal sebepleri ile bunun ispatına yarayan vasıtaları dava dilekçesi ile mahkeme huzurunda getirmesi gerekmektedir. Zira HMK m. 319 uyarınca, iddia ve savunmanın genişletilmesi ve değiştirilmesi yasağı ilk dilekçeler ile başlamaktadır[337]. Buna göre davacı dava dilekçesinin sunulması ve davalı da cevap dilekçesinin sunulması ile artık iddia ve savunmasını genişletemez veya değiştiremezler.

---

[334] Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 200; Pekcanıtez, Atalay ve Özekes, **a.g.e.,** s. 243.
[335] Bölge Adliye ve Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Cumhuriyet Başsavcılıkları İdarî Ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik (Yazı İşleri Yönetmeliği) (RG, 06.08.2015, S. 29437)
[336] Kuru ve Aydın, **a.g.e.,** s. 1702; Pekcanıtez vd., **a.g.e.,** s. 2097; Karslı, **a.g.e.,** s. 712; Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 372.
[337] Kuru ve Aydın, **a.g.e.,** s. 1703.

Yazılı yargılama usulünde, HMK m.137 uyarınca dilekçeler teatisi tamamlandıktan sonra ön inceleme duruşmasının yapılması ve farklı bir duruşmada tahkikat aşamasına geçilmesi düzenlenmiştir. Yazılı yargılama usulünde kesitler belirgindir ve biri tamamlanmadan diğerine geçilmesi mümkün değildir. Basit yargılama usulünde ise ön inceleme HMK m. 320'de "Ön inceleme ve tahkikat" başlığı altında düzenlenmiş olup, ön inceleme ve tahkikat aşamasının beraber yürütülmesi öngörülmektedir. Esasen yine bir ön inceleme yapılmakla beraber, ön inceleme aşaması tamamlanmadan tahkikata geçilemeyeceğine ilişkin bir sınırlama basit yargılama usulünde mevcut olmayıp, ön inceleme ve tahkikat beraber yapılmaktadır[338]. Bunun pratik bir sonucu olarak da basit yargılama usulüne tabi davalarda, ilk celsede doğrudan tanık dinlenme yoluna gidilebilir veya davanın mahiyetine göre keşif, bilirkişi delili gibi delillerin tartışılmasına doğrudan geçilebilir[339].

HMK m. 320/1 uyarınca mahkemenin her ne kadar, basit yargılama usulüne tabi bir davada, maddi vakıalar ile bunları ispata yarayan delillerin yeterli görülmesi durumunda dosya üzerinden karar verebileceği ifade edilmişse de kanımızca iptal davaları mahiyeti gereği dosya üzerinden karar vermeye elverişli değildir. Bu

[338] HMK m. 320/2'de tarafların " ön inceleme" duruşması yerine "ilk duruşmaya" davet edildiğine ilişkin ayrım, her ne kadar basit yargılama usulüne tabi davalarda ön incelemeye yer verilmediği gibi bir izlenim yaratmaktaysa da esasen tıpkı yazılı yargılama usulünde olduğu gibi, basit yargılama usulünde de ön inceleme aşamasının bulunduğu hususu, doktrinde Yıldızlı tarafından da belirtilmiştir. Nitekim yazar, HMK m. 320'nin kenar başlığının "Ön İnceleme ve Tahkikat" olduğunu ve basit usulde de ön incelemenin kabul edildiğini, kanun koyucunun basit yargılama usulüne ilişkin özellikleri dikkate alarak, ön inceleme aşamasında süreye yayılmış işlemlerin "ilk duruşma" olarak adlandırılan celsede gerçekleştirilerek hız kazanılmış olacağını, aynı zamanda tarafların sulh ve arabuluculuğa teşvik edilmesinin yine ön inceleme aşamasının varlığını göstermekte olduğunu yerinde bir şekilde izah etmiştir. Kanımızca, basit yargılama usulüne tabi davalarda ön inceleme yapılmaksızın doğrudan tahkikat aşamasına geçilmesi, yeni HMK'nın yürürlüğe girme nedenlerinden olan sistematik bir yargılama faaliyetinin gerçekleştirilmesi ve makul sürede yargılamanın sona erdirilmesi ile örtüşmeyecektir. HMK m. 30 uyarınca hâkim, makul sürede ve düzen içerisinde yargılamayı yürütmesi gerektiğinden, basit yargılama usulünde dahi olsa ön incelemenın yapılmaması, taraflar arasındaki çekişmeli olan ve olmayan konuların tespiti, delillerin toplanılma ve tartışılma zamanı gibi konularda karışıklığa yol açacak, duruşmalar belirli bir tertip ile yürütülemeyip yargılamanın uzamasına neden olacaktır. Tüm bu nedenlerle, Yıldızlı'nın görüşlerine tam bir ittifakla iştirak etmekteyiz. Bkz. Ufuk Yıldızlı, "Medeni Usul Hukuku'nda Ön İnceleme", (Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi), 2018, İstanbul, s. 119.

[339] Uygulamada ise mahkemeler tarafından basit yargılama usulünde dahi, ilk celsede delillerin tartışılmasına geçilmemekte ve adeta yazılı yargılama usulü gibi tahkikat için farklı bir gün verilmektedir. Oysa uygulamadaki bu durum, basit yargılama usulünün uyuşmazlıkların hızlı çözülmesine matuf amacıyla örtüşmemekte ve usul ekonomisi ilkesiyle de çelişmektedir. Usul kanunumuzda yer verildiği gibi ilk celseye kadar delillerin celbedilmesi ve ilk celsede tanıkların dinlenilmesi halinde, yargılamaların daha kısa süreceği ve mahkemelerin de dosya yükünün azalacağı açıktır.

bağlamda taraflar, HMK m. 320/2 uyarınca, ilk duruşmaya davet edilir ve duruşmada dava şartları, ilk itirazlar, hak düşürücü süre ve zamanaşımı konularında dinlenir.

Anonim şirketler genel kurulu gibi ticaret hukukumuzdaki en büyük ortaklığı ilgilendiren bir uyuşmazlıkta, istisnai olarak düzenlenmiş basit yargılama usulünün uygulanması kanımızca yerinde değildir. Nitekim replik ve düplik dilekçelerinin verilememesi, ayrı bir ön inceleme duruşmasının mevcut olmayışı, iddia ve savunmayı genişletip değiştirme yasağının dava ve cevap dilekçelerinin verilmesiyle derhal başlaması gibi sadece "basit" uyuşmazlıklarda uygulanması için hazırlanan bu usulün, bu dava yönünden uygulanması tarafların ekonomik ve özel yaşamları bakımından hak kaybına sebebiyet vermesi mümkündür.

3.6. Fer'i Müdahale

Müdahale kurumu yalnızca ilk derece mahkemesinde mümkün olup[340], esasen davaya müdahale, asli müdahale ve feri müdahale olmak üzere iki şekilde olur.

Derdest bir dava konusu üzerinde başka bir üçüncü kişi tarafından hak iddia edilen hallerde, derdest davanın davcısı ve davalısı aleyhinde aynı mahkemede ve aynı dosya üzerinden görülerek karara bağlanması için yapılan başvuruya asli müdahale denir[341]. Asli müdahil, müdahil olduğu davada taraf değildir, ancak taraflara karşı açmış olduğu ikinci davada taraf sıfatını haizdir. Örneğin derdest bir tapu iptal ve tescil davasında, taşınmazın kendisine ait olduğunu iddia eden üçüncü kişinin yaptığı müdahale asli müdahaledir. Genel kurul kararlarının iptali davası mahiyeti gereği asli müdahale kurumuna uygun olmadığından, nitekim dava konusu genel kurul kararı üzerinde üçüncü bir kişi tarafından hak iddia edilmesi mümkün değildir, asli müdahale kurumu üzerinde durulmadan fer'i müdahale kurumu incelenmiştir.

İptal davası bakımından ayrıca fer'i müdahaleye ilişkin bir düzenleme bulunmadığından, tarafımızca HMK m.66 kapsamında bir değerlendirmede bulunulacaktır. HMK m.66 hükmüyle mahkeme tarafından yapılan yargılama sonucunda verilecek olan hükümden etkilenen üçüncü kişinin, hukuki yararı bulunan

[340] Kuru ve Aydın, **a.g.e.,** s. 980; Kuru, **a.g.e.,** 3454.
[341] Postacıoğlu ve Altay, **a.g.e.,** s. 325; Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 135.

tarafın yanında ve bulunduğu tarafa yardım etmek maksadıyla davaya katılabileceğini düzenlemiştir[342]. Fer'i müdahilin hukuki niteliği, katıldığı tarafın (davacı veya davalı) yardımcısı konumundadır[343] ve taraf ile dava ehliyetine sahip olmalıdır[344]. Bu bağlamda fer'i müdahale mahkemeye verilen bir dilekçe ile olur ve bu talebinde kimin yanında müdahil olduğu, müdahale sebebi ile hukuki dayanaklarını belirtir. Mahkeme tarafından müdahale dilekçesi davanın taraflarına tebliğ edilir.

İptal davası açma hakkına sahip olan kişilerin, fer'i müdahale talebinde bulunup bulunamayacağı hususu doktrinde tartışılmış olup, Moroğlu[346] tarafından "bağımsız olarak dava açma hakkına sahip kişilerin genel kurul kararlarının iptali davasında fer'i müdahale talebinde bulunamayacağı" yönündeki Yargıtay'ın 11. HD, 13.10.1982 T., 82/3701 E., 82/3867 K. sayılı kararı eleştirilmiş, genel kurul kararının iptaline dair kesin hüküm sonuçlarından yararlanmanın davaya müdahale ile elde edilecek bir sonuç olmadığı, iptal kararının inşai etkisi ve TTK m. 450 uyarınca zaten bütün pay sahipleri için hüküm ifade edeceği, dolayısıyla davayı ikame eden kişi ile müdahalede bulunan kişinin hukuken aynı durumda olmadığı ifade edilerek, G.K. kararlarının iptali davası açma hakkına sahip kişilerin de fer'i müdahalede bulunabileceği belirtilmiştir[347]. Kanımızca bu görüş yerinde olup, G.K. kararlarının iptali davasında pay sahiplerinin de fer'i müdahalede bulunabileceğinin kabulü gerekir. Bu noktada, pay sahipleri yönünden TTK m. 445'te dava açma süresi özel bir düzenleme ile düzenlenmiş olduğundan pay sahipleri tarafından genel kurul kararlarının iptali davasına fer'i müdahalede bulunulamayacağı görüşünde olan Prof. Dr. Ali Cem Budak Hocamızın görüşünden ayrılmaktayız. Kanımızca pay sahipleri bakımından özel bir düzenleme ile dava açma süresinin tanınması, HMK bağlamında düzenlenen ve ancak "yardımcısı konumunda" katıldığı tarafın yanında yer alan fer'i müdahilin, müdahale hakkını ortadan kaldırmamalıdır. Nitekim dava açmayan ve ancak davaya müdahil olan pay sahibi, dava açtığındaki gibi özgür bir şekilde iddia ve savunmada bulunamaz

[342] Kuru ve Aydın, **a.g.e.,** s. 980; Pekcanıtez, Atalay ve Özekes, **a.g.e.,** s. 172-173; Arslan vd., **a.g.e.,** s. 555; Karslı, **a.g.e.,** s. 298-299; Görgün, Börü ve Kodakoğlu, **a.g.e.,** s. 401; Atalı, Ermenek ve Ersin, **a.g.e.,** s. 276. Pekcanıtez vd., **a.g.e.,** s. 717-718; Tanrıver, **a.g.e.,** s. 630; Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 129.
[343] Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 133;
[344] Pekcanıtez, Atalay ve Özekes, **a.g.e.,** s. 174.
[346] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 306.
[347] İptal davasında fer'i müdahalenin mümkün olduğu kanaatinde olan diğer yazarlar için Bkz. Karadoğan, **a.g.e.,** s. 103; Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 252.

ve katıldığı taraf ile beraber hareket etmek durumunda kalır. Dolayısıyla davacılık sıfatı ile davaya fer'i müdahillik sıfatının yargılamadaki rolü birbirinden farklı olduğundan, dava açmamış pay sahibi hak düşürücü süreyi geçirmiş olmasının sonuçlarına[348] katlanacaktır, ancak yine de kanımızca fer'i müdahil olabilecektir.

Yargıtay tarafından verilen bir kararda[350] da, iptal davasında fer'i müdahale kurumunun mümkün olduğu aynı şekilde ifade edilmiştir. Önemli olan müdahalede bulunanın hukuki menfaatinin bulunmasıdır[351]. Hukuki menfaat kavramından ise, müdahale edilmek istenen genel kurul kararlarının iptali davasındaki talebin, müdahale talebinde bulunan diğer pay sahibinin hakkının himayesine yönelik olması veya bu hüküm dolayısıyla maddi hukuka ilişkin bir taleple karşılaşacak olması anlaşılır. Örneğin, haksız şekilde bir imtiyaz tanınmasına ilişkin genel kurul kararı hakkında iptal davası ikame eden pay sahibi A'nın yanında, dava açmamış olan diğer pay sahibi B fer'i müdahil olabilir. Mahkemeden verilecek karar, diğer pay sahiplerinin haklarını doğrudan doğruya etkileyecektir. Pay sahibi B, söz konusu genel kurul kararının kendi payının değerini düşürdüğü, şirket yönetiminde etkisini azalttığı ve gelecekte kâr payı dağılımında aleyhine sonuç doğuracağı gerekçesiyle fer'i müdahalede kendi hukuki menfaatini gösterebilir. Bu faraziyede feri müdahil B, davacı A'nın yanında hukuki yararı bulunarak A'ya yardımcı olarak davaya katılmaktadır[352]. Farklı bir örnek olarak şirketin büyük bir gayrimenkulünü satmasına dair alınan genel kurul kararının şirketin azınlık pay sahiplerinden biri tarafından satış kararının şirketin zararına olduğu (dürüstlük kuralına aykırılık hukuki altlamasıyla) gerekçesiyle açılan genel kurul kararlarının iptali davasında, taşınmazı satın alan ve dava konusu karar iptal edilirse ileride taşınmazın mülkiyetine yönelik bir talep ile karşılaşma ihtimali olan üçüncü kişinin davalı yanında fer'i müdahil olabilmesi için gerekli olan hukuki menfaati bulunmaktadır[353]. Ancak mahkeme tarafından müdahale

[348] TTK m. 448/2 uyarınca davalar birleştirilerek görüldüğünden, dava açma süresini geçiren kişi birleştirilen davalara ancak fer'i müdahil olabilecektir. Davaların birleştirilmesi için Bkz. üçüncü bölüm 3.12.

[350] Yargıtay 11. HD. T, 29.11.1982, E. 1982/5096, K. 1982/4999 (Kazancı İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 20/07/2024)

[351] Hakan Pekcanıtez ve Nedim Meriç, **Medeni Usul Hukukunda Fer'i Müdahale,** İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020 s. 95.

[352] **a.g.e.,** s. 40; Kuru ve Aydın, **a.g.e.,**s. 981-982.

[353] Davada üçüncü kişiye fer'i müdahale hakkının tanınması için, o davada verilecek hükmün üçüncü kişinin haklarını doğrudan etkileyecek nitelikte olması gerekir (Bkz. Budak ve Karaaslan**, a.g.e.,** s. 130.). Örneğin, taşınmaz satışını konu alan genel kurul kararının iptali davasına, komşu parselde yer alan taşınmazın sahibinin, taşınmazı yeni satın alan büyük ölçekli ve tanınmış marka sahibi şirketin

talebinin kabul edilmesi, yanında katılınmak istenilen tarafın kabul veya itirazına bağlı değildir[354].

TTK m. 446'da G.K. kararlarının iptali davası açabilecek kişiler sayılmış olduğundan, fer'i müdahale talebinde bulunabilecek ve böylece de davaya katılabilecek kişilerin de bu madde kapsamındaki anonim ortaklık pay sahipleri, yönetim kurulu ve yönetim kurulu üyeleridir. Ancak, bu kişilerin davaya katılmasında TTK 446/1-a ve b ile yönetim kurulu üyeleri bakımından TTK m. 446/1-d'de belirtilen şartlar aranmaz[355]. Aynı zamanda bu maddede sayılmayan ancak hukuki yararı olan üçüncü kişiler de fer'i müdahil olabilirler.

Fer'i müdahil, katıldığı tarafın yardımcısı olduğundan, onunla birlikte hareket etmek zorundadır. Bu çerçevede yaptığı hukuki işlemlerin, yanında katıldığı tarafın işlemleriyle uyumlu olması gerekir. Fer'i müdahil, katıldığı tarafın işlemlerine veya ifadelerine uygun şekilde her türlü usul işlemini gerçekleştirebilir. Feri müdahil davada taraf sıfatı kazanmaz ve hakkında karar verilemez (HMK m. 69/1). Bu nedenle de fer'i müdahil tarafından kanun yoluna başvurulamaz.

İptal davası bakımından fer'i müdahale için, öncelikle ikame edilmiş bir genel kurul kararlarının iptali davasının olması gerekmektedir[356]. Derdest olan davada, hukuki yararı bulunan kişi, HMK m. 66 ve 184 uyarınca tahkikat aşaması sona erene kadar fer'i müdahale talebinde bulunabilir. HMK m.68 uyarınca fer'i müdahil yanında katıldığı tarafın yararına olan iddia ve savunma vasıtalarını ileri sürebilir.

Önemle ifade edelim ki, fer'i müdahale talebinde tahkikat sona erinceye kadar bulunulabildiğinden, G.K. kararlarının iptali davasında üç aylık süre geçtikten sonra da müdahale isteminde bulunulabilir.

İnşai dava niteliğindeki G.K. kararının iptali davasında verilen inşai hüküm herkes için etkili olmakla beraber, bu herkesin müdahalede bulunmada hukuki yararının var

taşınacak olması nedeniyle kendi taşınmazının değerinin de artacağından bahisle fer'i müdahale talebinde bulunması mümkün değildir.

[354] Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 131.

[355] Kırca / Şehirali / Manavgat, **a.g.e.,** s. 251.

[356] Kırca / Şehirali / Manavgat, **a.g.e.,** s. 252.

olduğu anlamına gelmez, somut olayın özelliklerine göre fer'i müdahilin hukuki yararının olup olmadığı mahkemece değerlendirilecektir.

3.7. Davanın Islahı

İptal davası açıldıktan sonra, davacının çeşitli nedenlerle davayı ıslah talebinde bulunmak istemesi mümkündür. Zira bahsettiğimiz üzere, TTK m.1521 uyarınca basit yargılama usulüne tabi genel kurul kararlarının iptali davasında, iddianın genişletilmesi ve değiştirilmesi yasağı dava dilekçesinin mahkemeye verilmesiyle başladığından, davacı tarafından dava süreci içerisinde davada değişiklik yapma zarureti hasıl olabilir. Karşı tarafın muvafakatinin bulunması ve kanunun izin verdiği durumlar haricinde, ıslah kurumuna başvurmadan davacının dava konusunu, dava sebebini ve talep sonucunu değiştirmesi mümkün değildir. Bu sebeple de çalışmamızda, genel kurul kararlarının iptali davası bakımından iddianın genişletilmesi ve değiştirilmesi yasağının istisnası olan ıslah kurumu ayrıca incelenmektedir.

3.7.1. Genel Olarak

HMK m. 176 uyarınca , bir davanın taraflarının, usuli işlemleri ıslah etme hakları vardır[359].

Taraflardan birinin ıslah hakkını kullanması, mahkemenin ve karşı tarafın kabulüne bağlı olmayıp, ıslah, doğrudan mahkemeye yöneltilen tek taraflı bir irade beyanıdır[360]. Bu irade beyanı, HMK m. 177/2 uyarınca, yazılı veya sözlü yapılabilir.

Islahın konusunu ise, tarafların kendi yaptıkları usuli işlemler oluşturmaktadır. Islahla beraber belirtilen vakıalar, dava sebebi ve talep sonucu değiştirilebilir, fakat bir

[359] Kuru ve Aydın, **a.g.e.,** s. 1195; Pekcanıtez, Atalay ve Özekes, **a.g.e.,** s. 319; Arslan vd., **a.g.e.,** s. 595-596; Karslı, **a.g.e.,** s. 638-639; Görgün, Börü ve Kodakoğlu, **a.g.e.,** s. 452; Pekcanıtez vd., **a.g.e.,** s. 1486-1487; Tanrıver, **a.g.e.,** s. 827; Mahmut Bilgen, **Hukuk Yargılamasında Islah,** 3.b. Ankara: Adalet Yayınevi, 2013, s. 1.

[360] Pekcanıtez, Atalay ve Özekes, **a.g.e.,** s.317-318; Ercan, **a.g.e.,** s. 545; Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 227 vd.

taraf, karşı tarafın veya mahkemenin yaptığı işlemleri ıslah edemez[361]. Aynı şekilde maddi hukuk işlemleri de ıslahla değiştirilemezler[362].

Islah tamamen olabileceği gibi kısmen de tahkikat aşamasının sonuna kadar yapılabilir. Tamamen ıslah yapıldığı takdirde, dava dilekçesinden sonra yapılan bütün usul işlemleri yapılmamış sayılır. Kısmen ıslah işleminde ise, kısmen ıslaha konu olan işlemler yapılmamış kabul edilir[363]. Mahkeme tarafından kısmi ıslah konusu üzerinden yargılama devam edilir.

Fer'i müdahilin taraf sıfatı bulunmadığı için, ıslah hakkı yoktur. Islah ile yapılamayacak işlemleri ise şu şekilde sıralamak mümkündür[364]:

- Islahla davanın tarafları değiştirilemez,
- Islahla ikinci tanık listesi verilemez.

3.7.2. Islaha Gerek Duyulmayan Durumlar

Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi, iddianın genişletme ve değiştirilmesi yasağının istisnası olan ıslah hakkı, yalnızca bir defa kullanılabildiğinden, hak sahibi tarafından kullanılırken yerinde bir şekilde kullanılmalı ve esasen kullanılmasına lüzum bulunmayan hallerde de hak kaybına sebebiyet vermemek için kullanılmaktan kaçınılmalıdır. Zira yargılamanın devamı sırasında gerçekten de ıslah hakkının kullanılmasını gerektiren bir durumun ortaya çıkması her zaman muhtemeldir.

Bu açıklamalar bağlamında öncelikle, ıslaha başvurmaya gerek bulunmayan durum olarak açık hesap hatalarının düzeltilmesine temas etmemiz gerekmektedir. Gerçekten de iptal davalarında HMK m. 183 uyarınca, açık yazım ve hesap hatalarının düzeltilmesi istemi, genişletme ve değiştirme yasağına tabi değildir[365]. Ancak önemle ifade etmek isteriz ki, yazı ve hesap hatası olarak nitelendirilen hususun HMK m.183'ün kapsamına girmesi için açık olması gerekmekte olup, aksi takdirde ıslah kurumuna başvurulması gerekecektir[366]. Örneğin genel kurul kararlarının iptali

[361] Pekcanıtez, Atalay ve Özekes, **a.g.e.,** s.318; Ercan, **a.g.e.,** s. 534; Pekcanıtez vd., **a.g.e.,** s. 1490 vd;
[362] Ejder Yılmaz, **Islah,** 5.b. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021 s. 133.
[363] Pekcanıtez, Atalay ve Özekes, **a.g.e.,** s.323; Ercan, **a.g.e.,** s. 555-556.
[364] Ercan, **a.g.e.,** s. 534-535; Pekcanıtez vd., **a.g.e.,** s. 1513; Karslı, **a.g.e.,** s. 650-654.
[365] Tanrıver, **a.g.e.,** s. 829; Karslı, **a.g.e.,** s. 656.
[366] Ercan, **a.g.e.,** s. 545.

davasının ikamesinde davacı, finansal tablolara ilişkin açık bir hesap hatasında bulunması durumunda, bunu ıslaha gerek duymaksızın düzeltebilecektir.

Aynı şekilde mahkemenin kendiliğinden incelemesi gereken konularda ve hukuksal nedenlerin değiştirilmesinde de ıslah yapılmasına gerek yoktur[367]. HMK m. 33 uyarınca hâkim hukuku re'sen uygulayacaktır. Örneğin ikame edilen bir genel kurul kararının iptali davasında hakim, istemde bulunulmasa dahi, kararın yokluğuna veya butlanına karar verebilir[368]. Bunun için ıslah kurumuna başvurmaya gerek yoktur. Önemli olan maddi vakıanın mahkemeye arz edilmesi olup, hukuki niteleme HMK m. 33 gereğince hakim tarafından yapılacaktır.

Keza, istem sonucunun daraltılmasında da ıslah hakkının kullanılmasına gerek yoktur. Örneğin, aynı genel kurulda alınan birden fazla kararın iptali için ikame edilmiş davada, sonradan yalnızca bir kararın iptalinin istemi, ıslah yoluna gidilmeden, HMK m. 309 uyarınca kısmi feragat yoluyla yapılabilir.

3.7.3. Islahın Yapılabileceği Durumlar

Davacı tarafından iptali istenen bir G.K. kararı yerine, başka bir kararın ıslah yolu ile iptali istenebilir. Bu şekilde davacının tam ıslah hakkını kullanarak, dava konusunu tamamen değiştirdiği hususunda tereddüt olmadığı gibi, usul hukuku bağlamında tanınmış ıslah hakkının, G.K. kararlarının iptali davasında kullanılamayacağına ilişkin bir düzenleme de bulunmamaktadır. Islah başvurusuyla sonradan iptali istenen G.K. kararı bakımından hak düşürücü sürenin geçmemiş olması gerekir. Davacının iptalini istediği G.K. kararına ek olarak farklı bir kararın da iptalini istemesi durumunda ise kısmi ıslah söz konusu olur. Kanımızca hak düşürücü süre geçmemişse davanın bu şekilde ıslahı da mümkündür. [369]

[367] Ercan, **a.g.e.,** s. 545.
[368] Bkz. ikinci bölüm 2.1.1., 2.1.2.
[369] Aynı yönde Bkz. Taner Emre Yardımcı, "Anonim Şirket Genel Kurul Kararının İptalinde Dava Dilekçesinin Islahı" **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, ss. 321-337 (2020) s. 330.

3.8. Yargılama Harç ve Giderleri

3.8.1. Yargılama Harçları

Yargılama harcı, devletin yargı organlarının gördüğü yargılama hizmeti nedeniyle aldığı paraya denmektedir. Harçlar, Anayasa m.73/3 uyarınca kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır. Dolayısıyla bir davada alınacak yargılama harçlarının neler olduğu ve oranları Harçlar Kanunu[370]'nda düzenlenmiştir. HMK m. 120 uyarınca da yargılama harçlarının davacı tarafından dava açılırken mahkeme veznesine yatırılması zorunluluğunun bulunduğu düzenlenmiştir[371].

İptal davasında öncelikle davacı tarafından başvurma harcının ödenmesi gerekmekte olup, bu harç, maktudur ve peşin ödenir[372]. Başvurma harcı, dava açarken davacıdan alınan harçtır. Cevap dilekçeleri ise, başvuru veya herhangi bir harca tabi değildir[373].

İptal davasında ödenmesi gereken diğer bir harç ise, karar ve ilam harcıdır. Bu harç, uyuşmazlık konusunda nihai kararın verilmesi durumunda alınır ve gereksiz davaların açılmasını önleme amacına yönelik ihdas edilmiştir[374]. Konusu belli bir değerle ilgili olan davalarda nispi karar ve ilam harcı[375]; konusu belli bir değerle ilgili bulunmayan davalarda ise maktu karar ve ilam harcı alınmaktadır. Doktrinde Moroğlu[376] tarafından, uygulamada genel kurul kararlarının iptali davasında dava değerinin belirlenmesinin mümkün olmadığı varsıyımı ile hatalı olarak maktu karar ve ilam harcı alınmakta olduğu, bunun yerine Harçlar Kanunu ile Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi dikkate alınarak nispi karar ve ilam harcı alınmasının gerektiği belirtilmiştir. Kanımızca uygulamanın aksine Moroğlu'nun bu görüşü yerinde olup, dava konusu

---

[370] 492 Sayılı Harçlar Kanunu (RG, 17/7/1964, S. 11756)
[371] Zekeriya Yılmaz, **Hukuk Muhakemeleri Kanununa Göre Hukuk Davalarında Yargılama Harç ve Giderleri ile Vekalet Ücreti,** 4.b. Ankara: Seçkin Yayınları, 2011, s. 22.
[372] Hasan Kaya, **Yargılama Giderleri,** Ankara: Adalet Yayınevi, 2021, s. 17.; Tanrıver, **a.g.e.,** s. 1208; Pekcanıtez vd., **a.g.e.,** s. 2386; Kuru ve Aydın, **a.g.e.,** s. 1593; 2025 yılı itibariyle maktu başvuru harcı 615,40-TL'dir.
[373] Hasan Kaya, **a.g.e.,** s. 18.
[374] Hasan Kaya, **a.g.e.,** s. 21
[375] Hasan Kaya, **a.g.e.,** s. 22.
[376] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 319.

şeyin değeri, genel kurul kararının iptaliyle davacı lehine doğan menfaatin parasal karşılığı olup, bunun hakim tarafından hesaplanabilir olması gerekir.

Harçlar Kanunu m. 27 uyarınca da, genel kurul kararlarının iptali davası açılırken karar ve ilam harcının tamamı davacı tarafından peşin ödenmesi gerekmektedir. Şayet, başvurma harcı ile karar ve ilam harcı ödenmez ise, dava dilekçesi tevzi edilmez, dava açılmış sayılmaz ve sonraki işlere devam edilmez.

3.8.2. Yargılama Giderleri

Yargılama giderleri HMK m. 323'te düzenlenmiştir. Bu giderler, sağlıklı bir yargılamanın yapılması için yapılması zorunlu olan giderlerdir. Yargılama giderlerini harçlar, tebligat giderleri, posta giderleri, tanıklara verilen tanıklık ücretleri, keşif, bilirkişi ve vekâlet ücretleri gibi örneklendirmek mümkündür[377] .

Yargılama giderlerinden HMK m. 326 uyarınca dava sonunda o davayı kaybeden taraf sorumludur. Bu bağlamda yargılama gideri olan vekâlet ücreti, davayı kaybeden taraf yükletilecek olup, bu vekâlet ücreti maktu hesaplanacaktır. Örneğin yönetim kurulu tarafından ikame edilmiş genel kurul kararlarının iptali davasının reddi halinde, yargılama giderleri davacı sıfatını haiz yönetim kurulu üzerine bırakılacaktır. Farklı bir örnek olarak pay sahibi tarafından ikame edilen davanın haklı çıkması durumunda da yargılama giderlerinden davalı şirket tüzel kişiliği sorumlu olacaktır.

3.9. Davada Teminat Verilmesi

Türk Hukunda teminat gösterme zorunluluğu HMK ve MÖHUK[378] olmak üzere iki kanunla düzenlenmiştir. Türk vatandaşları ve merkezi Türkiye'de bulunan tüzel kişilerin teminat gösterme zorunluluğu HMK m. 84 vd; Türkiye'de dava açan, davaya müdahale eden veya icra takibi yapan yabancı gerçek ve tüzel kişilerin teminat gösterme zorunluluğu MÖHUK m. 48'de düzenlenmiştir[379].

[377] Karslı, **a.g.e.,** s. 717; Tanrıver, **a.g.e.,** s. 1210; Pekcanıtez vd., **a.g.e.,** s. 2383; Kuru ve Aydın, **a.g.e.,** s. 1600.
[378] 5718 Sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun (MÖHUK), (RG, 12/12/2007, S. 26728)
[379] Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 186.

TTK m. 448/3 kapsamında esasen herhangi bir teminat miktarı yatırılmasına gerek olmayan iptal davalarında, "şirketin istemi üzerine" mahkeme tarafından davacıdan teminat istenebileceği hüküm altına almıştır.

Tüm bu düzenlemelere beraber bakıldığında, HMK m. 84/1-a uyarınca, Türkiye'de mutad meskeni olmayan Türk vatandaşının dava açması, davacı yanında davaya müdahil olarak katılması veya takip yapması halleri ve kanundaki diğer hallerde hâkim, herhangi bir talep olmaksızın davacı tarafından teminat yatırılmasına kendiliğinden karar vermektedir. TTK m. 448'de ise şirket tarafından bir istem bulunmadığı takdirde, hâkim tarafından kendiliğinden teminat kararı verilmesi mümkün değildir. Bu bağlamda ilk halde teminat yatırılması HMK m. 114/1-ğ uyarınca dava şartı iken; G.K. kararlarının iptali davasında teminat yatırılması bir dava şartı olmadığı ifade edilmektedir[380]. Kanımızca TTK m. 448'de düzenlenen teminat şartının bir dava şartı olarak kabulü gerekmektedir. Zira buna uyulmaması durumunda nasıl bir yaptırımın uygulanacağı düzenlenmemiş olup, bu durumda HMK m. 88/1'in uygulanması gerekir[381].

G.K. kararlarının iptali davasında teminat verilmesini öngören düzenlemenin amacının, şirketin bu davanın ikame edilmesi nedeniyle zarara uğramasının önlenmesi olduğu kadar, şirketin mesnedi olmayan iddialarla karşılaşmasını önlemek olduğu da söylenebilir[382]. Açılan genel kurul kararlarının iptali davasının ilan edilmesi, uğranabilecek potansiyel zararın büyüklüğüne etki edebileceğinden, teminat alınmasının gerekliliğini ortaya koyar ve davanın reddi halinde doğan zarar teminattan karışılanabilir hale gelir.

HMK m. 86'ya göre teminat, yargılama giderlerini karşılayacak miktarda olması gerekir. İptal davasında ise teminat miktarı, mahkeme tarafından, şirketin uğrayabileceği muhtemel zararları dikkate alarak bu zararları karşılamaya yetecek kadar belirlenir[383]. Bu bağlamda, şirkete mutlak surette bir zarar gelmiş olması aranmamaktadır, zarar görme ihtimalinin bulunması yeterlidir[384]. Dava sürecinin yarattığı belirsizlik nedeniyle şirketin risk profilinin olumsuz etkilenerek bankalardan

[380] Ülgen, **a.g.e.,** s.207; Karadoğan, **a.g.e.,** s.102; Korkut, **a.g.e.,** s.188.
[381] Aynı yönde Bkz. Moroğlu, **a.g.e.,** s. 298.
[382] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 296.
[383] Türk, **a.g.e.,** s. 219.
[384] Korkut, **a.g.e.,** s. 188.

yahut yatırımcılardan kredi / sermaye temininin sağlanamaması, bu duruma örnek gösterilebilir.

Önemle ifade edelim ki, teminat kararı verilmiş olması, TTK m. 449 uyarınca kararın yürütmesinin geri bırakılamayacağı anlamına da gelmemektedir.

MÖHUK m. 48 hükmüne göre, Türk olmayan ve böylece hukuken "yabancı" olarak nitelenen gerçek veya tüzel kişilerin, Türk Mahkemelerinde dava açması, davaya katılması veya icra takibinde bulunması durumunda teminat gösterme zorunluluğu bulunmaktadır. Bu halde de teminat yatırılması HMK m. 114/1-ğ uyarınca dava şartıdır. Karşılıklılık esasına göre mahkeme, yabancıyı teminattan muaf tutar.

Madde metninde davacılar arasında herhangi bir ayrım da yapılmadığından, genel kurul kararlarının iptali davası açabilecek tüm davacılara, teminat yükümlülüğü yüklenebilir. Davacının Türk veya yabancı olması arasında da bir ayrım yoktur. Davacıların birden fazla olması durumunda ise, her bir dava esasen birbirinden ayrı olduğu için, mahkemece her davacıya ayrı ayrı teminat miktarına hükmedilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Yatırılan teminatın iadesi ise HMK m. 89 uyarınca, teminat gösterilmesini gerektiren sebep ortadan kalktığı takdirde ve talep üzerine gerçekleşecektir.

Mahkeme tarafından yatırılması istenecek teminat miktarı, TTK m. 451 uyarınca kötü niyetli davacılar hakkında ikame edilecek tazminat davasını etkilemez[385]. Mahkeme tarafından hükmedilen teminat miktarı şayet, şirkete verilen zarar miktarından az ise, TTK m. 451'de kötü niyetli olarak genel kurul kararlarının iptali davası açan kişilerin sorumluluğuna ilişkin özel bir düzenleme bulunduğundan, kötü niyetli olan davacılardan bu zarar farkının talebi mümkündür[386]. Şayet davalı şirketin zararı teminat miktarı ile karşılanabiliyorsa, şirket tarafından TTK m. 451 uyarınca tazminat davası açılmasına gerek yoktur. Zira "zarar", davalı tarafından ikame edilecek zararın tespit ve tehsil istemli davada öncelikle teminatın kendisine ödenmesi

[385] Türk, **a.g.e.,** s. 220.
[386] Kötüniyetli dava açanların sorumluluğuna ilişkin Bkz. üçüncü bölüm 3.17.

ile zaten giderileceğinden, TTK m. 451'e göre tazmini gerektirecek bir husus mevcut olmayacaktır.

Teminat kararı üzerine teminat miktarına itiraz edilebilir, mahkeme tarafından kurulacak bir ara karar ile bu itiraz değerlendilecek olup[387], ara karar olmasından dolayı istinaf kanun yoluna başvurulamayacaktır.

3.10.Davanın İlanı

TTK m.448/1 hükmüne göre, G.K. kararlarının iptali davası açıldıktan sonra yönetim kurulu tarafından, bu davanın açıldığının ilan edilip internet sitesine koyulması gerekmektedir. Davanın ise kimin tarafından açıldığının hiçbir şekilde önemi olmayıp, yönetimi kurulu bu madde gereğince ilanı kendiliğinden yapar[388].

G.K. kararlarının iptali davasının ikame edildiğine dair ilanın yapılması zorunlu olmakla beraber, bu ilanın yapılmamış olması, bu davaya etki edecek mahiyette değildir. Burada sadece Y.K. üyelerinin, TTK m.553 vd. hükümlerine göre, diğer şartları da taşımaktaysa, sorumluluğu yoluna gidilebilir. Ayrıca, TTK m.562/12, hükmüyle, internet sitesi açma zorunluluğu bulunan şirketlerde, internet sitesinde ilan verilmemesinin adli para cezası ile cezalandırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Madde metninde belirtilen "usulüne uygun ilan"dan ise, şirketin esas sözleşmesine uygun bir şekilde ilan yapılmasından bahsedilmektedir[389].

İlan metninde ise aşağıdaki unsurların bulunması gerekmektedir[390]:

- davanın açıldığı mahkeme
- dava dosya numarası
- davanın tarafları
- davacının hangi sıfatla davayı açtığı
- davanın açıldığı genel kurul kararı

[387] Pekcanıtez, Atalay ve Özekes, **a.g.e.,** s. 255.
[388] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 302; Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 236.
[389] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 302-303; Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 236 Ülgen, **a.g.e.,** s. 206; Yıldız, **a.g.e.,** s. 155; Türk, **a.g.e.,** s. 208.
[390] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 302-303; Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 236; Ülgen, **a.g.e.,** s. 205-206; Yıldız, **a.g.e.,** s. 155; Türk, **a.g.e.,** s. 208.

- duruşma günü ile saati

İlanın ne zaman yapılması gerektiğine dair herhangi bir açıklık yoksa da, duruşma günü ile saatinin de ilan edilmesi gerektiği dikkate alındığında, dava dilekçesinin tebliğ edilmesinin ardından ilan yapılmalıdır[391].

Yönetim kurulu tarafından yapılan bu ilan ile şirket içerisindeki pay sahipleri ile beraber ilgili tüm herkes bilgilendirilir[392]. Bu bağlamda, ilanın amacı, bilgi vermek ve fer'i müdahale talebinde bulunma olanağı sunmaktır[393].

3.11. Duruşmaya Üç Aylık Sürenin Ardından Başlanabilmesi

TTK m.448/2'ye göre, 3 aylık süre geçmeden duruşma yapılması mümkün değildir ve buna ilişkin yapılacak sözleşmeler kesin hükümsüzdür[394]. Hâkim tarafından da bu süre hakkında herhangi bir takdir yetkisi mevcut olmayıp, re'sen dikkate alınması gerekmektedir.

İstisnai bir usul hükmü olan bu hükmün asıl amacı, yine bir emredici hüküm olan TTK m. 448/2 uyarınca davaların birleştirilerek görülmesi zorunluluğunun sağlanmasına ilişkindir[395].

3.12. Davaların Birleştirilmesi

HMK m.166/1 uyarınca aralarında bağlantı bulunan davaların yargılamanın her aşamasında birleştirilmesinin mümkün olduğu ifade edilmiş olup, buna davaların birleşmesi denmektedir[396]. Bu kapsamda birleştirme kurumuyla, birbiriyle arasında bağlantı bulunan davalarda çelişkili kararların çıkmasının önlendiği açıktır. Aynı

[391] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 302-303.
[392] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 302; Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 235; Ülgen, **a.g.e.,** s. 206; Korkut, **a.g.e.,** s. 188; Yıldız, **a.g.e.,** s. 154; Türk, **a.g.e.,** s. 207.
[393] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 302; Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 235.
[394] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 299.
[395] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 299; Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 246; Ülgen, **a.g.e.,** s. 212.
[396] Ercan, **a.g.e.,** s. 558-560; Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 253 vd; İbrahim Ermenek, **Medeni Usul Hukukunda Davaların Birleştirilmesi ve Ayrılması**, Ankara: Yetkin Yayınları, 2014, s. 100; Kuru, **a.g.e.,** 3311.

zamanda davaların birleştirilmesi kurumu, delillerin beraber toplanıp değerlendirilmesi bakımından, usul ekonomisine de katkı sağlamaktadır[397].

G.K. kararlarının iptali davası yönünden ise TTK'da özel bir düzenleme getirilmiştir. TTK m.448/2 uyarınca emredici bir şekilde, birden fazla şekilde açılan iptal davalarında bağlantı olduğu kabul edilerek bu davaların birlikte görüleceği düzenlenmiştir. Bu bağlamda mahkemenin HMK m. 166 uyarınca davalar arasında bağlantının olup olmadığı yönünde bir araştırma yapılmasına gerek duyulmaksızın, bu madde gereğince bağlantının varlığı doğrudan kabul edilmiştir[398].

Usul kanunumuzda birleştirilmesi istenen davaların aynı veya farklı yargı çevresinde olup olmamasına göre bir ayrım yapılmıştır. Konumuz bakımından genel kurul kararlarının iptali davası şirketin merkezinin bulunduğu yerde açıldığı için farklı yargı çevresine ilişkin davaların birleştirilmesi konusunda bilgi verilmemektedir. HMK m. 166 uyarınca, aralarında bağlantı bulunan ve aynı yargı çevresinde yer alan aynı düzey ve sıfattaki mahkemelerde açılmış davalar, davanın her aşamasında talep üzerine veya kendiliğinden ilk davanın açıldığı mahkemede birleştirilmektedir[399].

Birleştirme kararı ikinci mahkeme tarafından verilecek olup, birleştirme kararının kesinleşmesine gerek olmaksızın diğer mahkemeyi bağlar. Genel kurul kararlarının iptali davası bakımından da aynı hususlar geçerli olup, farklı kişiler tarafından birden fazla genel kurul kararlarının iptali davasının açılıp farklı asliye ticaret mahkemelerine tevzi olunması halinde (örneğin İstanbul 1. Asliye Ticaret Mahkemesi ve İstanbul 2. Asliye Ticaret Mahkemesi gibi), bu davaların tamamı ilk açılan (İstanbul 1. Asliye Ticaret Mahkemesinde) mahkemde tahkikat sonuna kadar birleştirilecektir. Birleştirme kararını (İstanbul 2. Asliye Ticaret Mahkemesi) ikinci mahkeme verecek ve bu kararını ilk mahkemeye bildirecek olup, dava dosyasının ilk mahkemeye gönderimi gerçekleşecektir. İptal davasının birleştirme usulü TTK'da düzenlenmemiş olmakla birlikte, genel kurul kararlarının iptali davasının birleştirme usulünde, HMK m. 166 hükümleri uygulanacaktır.

[397] Ermenek, **a.g.e.,** s. 26; Türk, **a.g.e.,**s. 175.
[398] Türk, **a.g.e.,** s. 175.
[399] Kuru, **a.g.e.,** 3444.

Kanaatimizce TTK'daki bu özel düzenleme, genel kurul kararlarının iptali davasının hızlı bir şekilde sonuçlandırılması ve delillerin beraber değerlendirilmesi için son derece yerindedir. Zira usul kanunumuz uyarınca aralarında bağlantı bulunan davaların birleştirilmesi zorunlu değil ise de, TTK. m. 448/2 hem birleştirilerek görülmesi gerektiğini emredici olarak düzenlemiş hem de üç aylık süreden evvel duruşmalara başlanamayacağını düzenleyerek esasen davayı ikamedeki hak düşürücü sürenin sona ermesini beklemiştir. Ancak G.K. kararın iptali için açılan ve birleştirilen davalarda aynı veya farklı hukuksal sebeplere dayanılabileceğinden, yargılamanın hızlı sonuçlanması ikame edilen davalara göre değişkenlik gösterebilir.

Davalar birleştirilse dahi, tek bir dava halini almaz ve sadece tahkikat aşaması ortak yütürülerek her bir dava bakımından ayrı ayrı karar verilir[400] . Birleştirilen davada davacılar arasında kanundan doğan şekli bakımdan mecburi dava arkadaşlığı vardır. Nitekim doktrinde Kuru, kanundan doğan (şekli, biçimsel) zorunluluktan dolayı dava arkadaşı durumunda olunabileceğini, bu dava arkadaşları arasındaki ilişkinin çok sıkı olmadığını belirtmiş ve bu gibi durumlarda taraflar arasında şekli anlamda mecburi dava arkadaşlığının var olduğunu ifade etmiştir[401]. Genel kurul kararlarının iptali davasında da davaların birleştirilerek görülmesi TTK m.448/2 ile özel olarak düzenlendiğinden, birleştirilen davalarda davacılar arasında şekli anlamda mecburi dava arkadaşlığı mevcuttur.

Yargılama giderleri ile vekalet ücretleri de her bir dava için ayrı ayrı hesaplanır[402]. Örneğin iki farklı pay sahibinin açtığı genel kurul kararlarının iptali davasında, birinin hukuki sebebinin kanuna aykırılık ve diğerinin ise dürüstlük kuralına aykırılık oluşturduğu faraziyesinde, mahkeme tarafından birinin davası kabul edilirken diğerinin davası reddedilebilir. Zira kanuna uygun olan bir karar dürüstlük kuralına uygun olmayabilir. Ancak maddi vakıanın aynı olduğu birleştirilerek görülen iki farklı davada, birisi için kabul diğer için red kararı verilemez.

---

[400] Ermenek, **a.g.e.,** s. 27; Kuru, **a.g.e.,** 3446.

[401] Kuru, **a.g.e.,** s. 3310. Genel kurul kararlarının iptali davasında da davaların birleştirilerek görülmesi TTK m.448/2 ile özel olarak düzenlendiğinden, birleştirilen davalarda davacılar arasında şekli anlamda mecburi dava arkadaşlığı mevcuttur.

[402] Kuru, **a.g.e.,** 3449; Şekli mecburi dava arkadaşları arasında sıkı bir ilişkinin olmadığı, birbirlerinden bağımsız bir şekilde hareket edebildikleri doktrinde Yardımcı tarafından da ifade edilmiştir. (Bkz. Taner Emre Yardımcı, **Hukuk Davalarında Mecburi Dava Arkadaşlığı,** 1.b. Ankara: Adalet Yayınevi, 2021, s. 15.

HMK'dan ayrılan bir diğer husus ise, aynı yargı çevresinde talep üzerine veya mahkemece kendiliğinden birleştirme kararı verilmekteyken; talep edilmese dahi mahkeme kendiliğinden bu davaların tamamını birleştirecektir[403]. Buna göre mahkeme, ilgili ticaret sicil müdürlüğünden şirket G.K kararı hakkında açılmış ve ilan edilmiş davaların bulunup bulunmadığını müzekkere yazarak sorabileceği gibi Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) Bilişim Sistemi üzerinden de bunun sorgusunu yaparak farklı davaların mevcudiyetini öğrenebilir.

Doktrinde birleştirilerek görülecek olan davaların, aynı genel kurulda alınmış aynı karar aleyhinde ikame edilmiş olan davalar olduğu, aynı genel kurulda dahi olsa, farklı kararlara yönelik açılmış iptal davalarının birleştirilmesi zorunluluk ihtiva etmediği[404] ifade olunmaktadır. Kanımızca, TTK m. 448/2 hükmü, aynı genel kuruldan çıkan aynı kararlara ilişkin ikame edilen davalarda çelişkili kararların önlenmesine ilişkindir ve birleştirilerek görülmesi oldukça yerindedir. Aynı genel kurulda alınmış farklı kararların birleştirilmesi için HMK m. 166'daki şartların aranması gerekmekte olup, doğrudan TTK m. 448/2'nin uygulanamayacağı kanaatindeyiz.

Genel kurul kararına karşı davacılardan biri tarafından iptal; diğeri tarafından ise butlan veya yokluğun tespiti davası ikame edilmesi durumunda ise TTK m. 448/2 değil, HMK m. 166 uygulanması ve bağlantı şartının aranması gerektiği görüşünde olan yazarlar vardır[405]. Kanımızca davacı tarafından nitelendirmenin yanlış yapılabileceği, maddi vakıadan anlaşıldığı takdirde hakim tarafından iptal istemi yerine butlan veya yokluğa karar verilebileceği gibi hususlar dikkate alındığında bu durumda da TTK m. 448/2 uyarınca birleştirme kararı verilmelidir. Aksi takdirde aynı G.K. kararı için birden fazla yaptırım uygulanması riskinin ortaya çıkacağı açıktır.

İptali istenen genel kurul kararıyla ilgili davaların kimler tarafından açıldığının ise birleştirme kararı için bir önemi yoktur[406].

[403] Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 247; Ülgen, **a.g.e.,** s. 212; Yıldız, **a.g.e.,** s. 155; Türk, **a.g.e.,** s. 212
[404] Ülgen, **a.g.e.,** s. 212; Yıldız, **a.g.e.,** s. 155; Türk, **a.g.e.,** s. 212.
[405] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 301; Türk, **a.g.e.,** s. 179.
[406] Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 247.

3.13. Genel Kurul Kararlarının Yürütmesinin Geri Bırakılması ve İcranın İadesi Sorunu

3.13.1. Genel Kurul Kararlarının Yürütmesinin Geri Bırakılması

TTK m. 449 uyarınca, davaya konu edilen G.K. kararının yürütmesinin geriye bırakılmasına mahkemece karar verilebileceğini düzenlemiştir.

Bir G.K. kararı hakkında iptal davasının ikamesiyle beraber, bu kararın geçerli ve icra edilebilir olup olmadığı noktasında tereddüt doğmakta olduğundan, bu hüküm ile beraber, bu tereddüdün giderilmesi amaçlanmıştır. İkame edilen dava kesinleşene kadar bu tereddüt devam edecek olup, yönetim kurulu tarafından TTK m. 375/1-f uyarınca bu kararın uygulanması gerektiği de dikkate alındığında, iptal edilebilir nitelikteki bir kararın uygulanması telafisi güç zararları beraberinde getirebilir[407] . Zira söz konusu karar, geçerli bir G.K kararı gibidir[408]. Bu bağlamda yönetim kurulu üyelerinin dinlenmelerinin nedeni ise, şirketi yöneten kişilerden detaylı bilgi alınarak verilecek kararın şirket ve tarafların menfaati kapsamında sonuçlarının iyice değerlendirilmesidir[409].

TTK m. 449'un madde başlığı, "Kararın yürütülmesinin geri bırakılması"dır. Dolayısıyla, bu madde bağlamında verilecek G.K kararının yürütmesinin geri bırakılması kararı, hukuki niteliği itibariyle geniş anlamda bir geçici hukuki koruma kararıdır[410] . Geçici hukuki koruma kararları, yargılama prosedürü içerisinde maddi ilişkinin açıklığa kavuşmasının zaman gerektirmesi nedeniyle, asıl yargılamayı tamamlayıcı fonksiyondadır[411]. Kanımızca niteliğine uygun düştüğü ölçüde, geçici hukuki koruma türlerinden ihtiyati tedbir kararı niteliğinde olduğunun kabulü gerekir[412] . Nitekim ihtiyati tedbir, para dışındaki bütün başka talepleri temin etmektedir[413]. Genel kurul kararının uygulanmasıyla telafisi güç zararlar meydana gelebileceğinden, kanaatimizce bu karar teminat amaçlı ihtiyati tedbir kararı

[407] Karadoğan, **a.g.e.,** s. 105.
[408] Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 241; Ülgen, **a.g.e.,** s. 210; Yıldız, **a.g.e.,** s. 155; Türk, **a.g.e.,** s. 208.
[409] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 310.
[410] Yılmaz, **a.g.e.,** s. 219.
[411] Ercan, **a.g.e.,** s. 712 vd; Pekcanıtez, Atalay ve Özekes, **a.g.e.,** s. 579 vd; Pekcanıtez vd., **a.g.e.,** s. 2437.
[412] Yılmaz, **a.g.e.,** s. 220.
[413] Saim Üstündağ, **İhtiyati Tedbirler,** İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1981, s.5.

niteliğindedir. Teminat amaçlı tedbirlerde uyuşmazlık konusu muhafaza altına alınarak lehine ihtiyati tedbir kararı verilen kişi bakımından bir teminat amacı sağlanmaktadır[414].

Bir geçici hukuki koruma niteliğinde olan TTK m.449'un başlığındaki "Kararın yürütülmesinin geri bırakılması" ifadesinin, gerek İcra İflas Kanunu ve gerekse de İdari Yargılama Usulü Kanunu ile paralellik gösterdiğini söylemek de mümkündür. Nitekim, İİK m.33'de de "icranın geri bırakılması" ve İYUK[415] m.27'de de "yürütmenin durdurulması" ifadeleri lafzi olarak birbirine paralel olarak kullanılmıştır.

TTK m.449 uyarınca mahkemece verilecek yürütmenin geriye bırakılması kararının bir geçici hukuki koruma kararı olmasının bir diğer sonucu da TTK'da genel kurul kararlarının iptali davasında geçici hukuki koruma kararına ilişkin hüküm bulunmayan hallerde, HMK m.389 vd. ihtiyati tedbire ilişkin hükümlerin uygulanacağıdır. Nitekim konuyla ilgili olarak İstanbul Bölge Adliye Mahkemesinin bir kararında[416] özel hüküm bulunmaması durumunda genel nitelikteki HMK'nın geçici hukuki korumalara ilişkin hükümlerinin uygulanacağı ifade olunmuştur.

HMK m. 390 uyarınca ihtiyati tedbir talepleri dava açılmadan önce veya dava açıldıktan sonra istenebildiğinden, genel kurul kararlarının iptali davası ikame edilmeden veya edildikten sonra TTK m. 449 uyarınca yürütmenin geri bırakılması istenebilir[417]. Dava açılmadan önce talep edilip istemin kabul görmesi halinde, tamamlayıcı merasim çerçevesinde, tedbir kararı verildiği tarihten itibaren bir hafta içerisinde tedbir kararının uygulanması talep edilmelidir, aksi halde tedbir kararı kendiliğinden kalkar (HMK m. 393/1).

HMK m. 389 vd. hükümleri uyarınca, ihtiyati tedbir kararları için herhangi bir kişi veya organın görüşü alınması gerekmemesine ragmen, TTK m.449'un madde lafzından mahkeme tarafından yönetim kurulu üyelerinin görüşünün alınması gerektiği de anlaşılmaktadır. Mahkeme tarafından her ne kadar yönetim kurulu

[414] Ejder Yılmaz, **Geçici Hukuki Himaye Tedbirleri**, Ankara: Yetkin Yayınları, 2001, s.170.
[415] 2577 Sayılı İdari Yargilama Usulü Kanunu (İYUK) (RG, 20/1/1982, S.17580)
[416] İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 12.H.D. , 07.10.2020 T., 2020/1125 E., 2020/953 K. (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 13/05/2025).
[417] Yılmaz, **a.g.e.,** s. 220; Moroğlu tarafından ise bu görüşe karşı çıkılmakta ve dava açılmadan özel hüküm niteliğindeki TTK m. 449 bağlamında kararın yürütmesinin geri bırakılması kararı verilemeyeceği ifade edilmektedir. (Bkz. Moroğlu, **a.g.e.,** s. 309)

üyelerinin görüşü alınmaktaysa da, Mahkeme bu görüş ile bağlı değildir[418]. Kendi takdiri çerçevesinde, geri bırakma kararını serbestçe değerlendirecek olup, kararı kabul edebileceği gibi red de edebilir. İptal davasının TTK m.446'da belirtilen kişilerden biri tarafından açılması halinde yönetim kurulu üyelerinin görüşü alınabilmekle beraber, bu davanın yönetim kurulunun kendisi tarafından açılmasında ise, artık herhangi bir görüş alma gerekliliği ve şartı ise bulunmamakta olup mahkeme tarafından görüş alınmadan karar verilecektir[419].

Genel kurul kararının yürütülmesinin geriye bırakılması kararının hem davacı hem de davalı tarafından talep edilmesi ise mümkündür[420] . Nitekim hem TTK m. 449'da buna aykırı bir ifade bulunmadığı gibi, hem de genel nitelikteki HMK m.389 vd. hükümlerinde davacı ve davalı ayrımında bulunulmamaktadır. Konumuz bakımından davalı anonim şirketin tedbir talebinde bulunması durumunun uygulamada her ne kadar rastlanılması zor ise de, bunun talep edilebilir olduğu görüşündeyiz.

Genel kurul kararının yürütülmesinin geri bırakılması istemde bulunan davacı veya davalı tarafından yaklaşık ispat kuralı yerine getirilmiş olmalıdır. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesinin bir kararında[421] da aynı husus tekrar edilmiştir.

Yürütmenin geri bırakılması istemi, TTK m. 448/3 uyarınca davacının teminat göstermesine karar verilemeyeceği anlamına gelmemektedir[422]. Mahkemece TTK m. 448/3 uyarınca teminata karar verilmesi halinde, kanımızca HMK m. 392 uyarınca ilave bir teminat kararına gerek yoktur.

Mahkemece yürütmenin geri bırakılması kararına karşı HMK m. 394 uyarınca hazır bulunuyorsa, tedbirin uygulanmasından itibaren; hazır bulunmuyorsa tedbirin uygulanmasına ilişkin tutanağın tebliğinden itibaren bir hafta içinde, ihtiyati tedbirin şartlarına, mahkemenin yetkisine ve teminata ilişkin olarak, kararı veren mahkemeye itiraz edilebilir. Mahkemece verilen bu karar hukuki niteliği itibariyle bir ihtiyati tedbir

[418] Türk, **a.g.e.,** s. 223.
[419] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 311-312
[420] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 309.
[421] İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 17.H.D., T. 20.02.2020., 2020/416 E.,2020/477 K., (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 13/05/2025).
[422] Türk, **a.g.e.,** s. 225.

kararı olduğundan, hüküm bulunmayan hallerde HMK m. 389 ila 399 maddeleri uygulama alanı bulacaktır.

3.13.2. Davada İcranın İadesi Sorunu

Genel kurul kararının yürütülmesinin geri bırakılması bahsinde temas etmemiz gereken bir konu da icranın iadesi sorunudur. Örneğin alınmış bir birleşme kararı yahut şirket merkezinin değiştirilmesi kararı, genel kurul kararlarının iptali davası devam etse dahi, uygulanmaya devam edecek ve birleşmeye ilişkin hisse geçişleri ile şirketin taşınması işlemleri gerçekleşecektir. İptal davası hukuki niteliği itibariyle inşai bir dava olduğundan, yerel mahkemece dava kabul edilerek iptal kararı verilse dahi, bunun kanun yollarını tüketip şekli anlamda kesin hüküm oluşturarak geçmişe dönük olarak kaldırılması da uzun zaman alacaktır[423]. Ayrıca genel kurul kararlarının iptali davasında kanun yoluna başvurulması, aksine karar verilmedikçe HMK m. 350 uyarınca kararın icrasını durdurmaz. Eş söylemle, iptal kararı şekli anlamda kesinleşene kadar –tedbiren de durdurulmadıysa- uzun bir süre boyunca genel kurul kararı uygulanacaktır. Tam olarak bu noktada icra edilmiş bir genel kurul kararının sonradan ortadan kaldırılması halinde, icranın iadesinin ne şekilde olacağı üzerinde durulması gereken bir konudur.

Yerel mahkeme tarafından verilen iptal kararı, kesinleşene kadar hüküm ve sonuçlarını doğurmayacağından, bu kararın istinaf mahkemesi tarafından kaldırılması ve sonrasında bu kararın Yargıtay tarafından da onanması durumunda, genel kurul kararının iptaline ilişkin istem reddedilmiş olduğundan, icranın iadesini gerektirecek bir durum da mevcut olmayacak, alınan genel kurul kararı aynı şekilde uygulanmaya devam edilecektir.

Yerel mahkeme tarafından davacının iptal talebinin reddedilmesi üzerine davacı tarafından yapılan istinaf başvurusunun kabul edilip yerel mahkemenin kararının kaldırılması ile genel kurul kararının iptaline karar verilmesi ve bu kararın Yargıtay tarafından onanması halinde ise icranın geri iadesi kurumu gündeme gelir.

[423] Önen, **a.g.e.,** s. 197.

Bu konuda temas edilmesi ve uygulanması gereken hüküm, "İcranın iadesi" başlıklı İİK m. 40'tır.

Bu halde ilk derece mahkemesinin red kararının istinaf mahkemesi tarafından kaldırılması üzerine, davacının İİK m. 40/1 uyarınca, bu kaldırma kararı ile birlikte icra müdürlüğüne başvurması ve uygulanan genel kurul kararının durdurulmasını talep etmesi gerekir. Buna göre şirket birleşme kararında birleşme işlemleri olduğu yerde duracak veya şirket taşınıyorsa taşınma işlemlerine devam edilmeyecektir. Şayet bu karar temyiz kanun yoluna taşınmadan kesinleşirse de icranın iadesi sağlanarak yapılan işlemlerin eski hale (uygulanan genel kurul kararından önceki haline) getirilmesi gerekir. Temyiz yoluna başvurulup temyiz istemi reddedilirse de aynı hususlar geçerlidir.

Aynı şekilde istinaf mahkemesinin iptal istemini reddetmesi durumunda da bu kararın Yargıtay tarafından bozulması üzerine, davacı tarafınan bu kararla beraber icra müdürlüğüne başvurularak İİK m. 40/1 uyarınca uygulanan genel kurul kararının durdurulmasını talep edilebilir. Bozma kararına istinaf mahkemesi tarafından uyulup, akabinde genel kurul kararının iptaline karar verilip bu kararın kesinleşmesiyle de İİK m. 40/2 uyarınca icranın iadesi sağlanarak yapılan işlemlerin eski hale (uygulanan genel kurul kararından önceki haline) getirilmesi gerekir.

Önemle ifade edelim ki, iptal davasında icranın iadesi süreci somut olayın özelliklerine göre kolayca gerçekleşebilecek bir süreç değildir ve bunun fiilen nasıl gerçekleşeceği kompleks bir yapıya sahiptir. Eski hale iadenin sağlanmasının güç olduğu sebebine bağlı olarak örneğin boşanma ve babalık davası sonucunda verilen ilamların icrası için kesinleşmesi beklenmektedir[424]. Bu bağlamda kanımızca örneğin şirket merkezinin farklı bir yere taşınması örneğinde, İİK m. 40/2 uyarınca icranın iadesi kolayca sağlanabilir zira şirket merkezi eski merkezine fiilen taşınacaktır. Ancak şirket birleşmesi örneğinde olduğu gibi, birleşmeden kaynaklı olarak personel bordrolarının birleştirilmesi, şirket varlıkları ve banka hesaplarının devredilmesi, yeni pay sahipliklerinin belirlenerek hisse devirlerinin yapılması gibi daha karmaşık yapıdaki işlemlerin iadesi zor ve belki de imkansızdır. Aynı zamanda bu tip işlemler

[424] Süha Tanrıver, **İlamlı İcra Takibinin Dayanakları ve İcranın İadesi**, Ankara: Yetkin Yayınları, 1996, s.153.

pay sahiplerine ve üçüncü kişilere büyük ölçüde tesir eden işlemler ihtiva ettiğinden, kanımızca bu tip işlemlerin İİK m.40/3'te düzenlenen *"Ancak üçüncü şahısların hüsnü niyetle kazandıkları haklara halel gelmez."* hükmü de dikkate alınarak icrasının iadesi mümkün değildir. Bu durumda bir kanun boşluğunun bulunduğunun kabul edilmesi ve şartları varsa yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna (TTK m. 553) veya durumun özelliklerine göre şartları mevcutsa sebepsiz zenginleşme (TBK m. 77) hükümlerine göre hukuki himaye talebinde bulunulabilir.

İİK m. 40/3'te yer alan "hüsnü niyet" kavramından ne anlaşılması gerektiği de üzerinde durulması gereken bir konudur. 743 sayılı Türk Kanunu Medenîsi[425] 2. ve 3. maddelerinde aynı kavrama yer verilmiş olup, TMK'de bu maddelerin karşılığı olarak m.2'de "Dürüst davranma" ödevi ve m. 3'te "İyiniyet" kuralı düzenlenmiştir. Bu bağlamda İİK m. 40/3'te yer alan "hüsnü niyet" ifadesinin, TMK m.3 uyarınca iyiniyet kurallarıyla birlikte düşünülmesi gerekmektedir, zira uygulanmaya devam eden dava konusu bir genel kurul kararına istinaden hak kazananan üçüncü kişinin iyi niyetli olması gerekir[426]. İyi niyet, gerektirdiği tüm özeni gösterdiği halde, bir hakkın kazanılmasına veya başka bir hukuki sonucun gerçekleşmesine ilişkin engelin varlığının farkında olmamak şeklinde tanımlanmaktadır[427].

Örneğin ilan edilmiş ve internet sitesinde yayınlanmış genel kurul kararının iptali davasına konu olan karara istinaden hak elde eden üçüncü kişinin iyi niyetli olmadığı söylenebilir, zira "hakkın kazanılmasına dair engelin" farkında olmama durumunun varlığından söz edilemez. Özellikle yatırım yapan kişilerin kendilerine düşen özen yükümlülüğünü yerine getirmeleri de kendilerinden beklenmektedir. Ancak burada yine TMK m.3'te de ifade edildiği üzere "iyiniyetin varlığı asıl olduğundan" bunun ispatı üçüncü kişinin iyi niyetli olmadığını iddia eden taraf üzerine düşmektedir ve somut olayın özelliklerine göre iyi niyetin mevcut olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

---

[425] 743 sayılı Türk Kanunu Medenîsi (eTMK), (RG, 4/4/1926, S. 339, M. 01/01/2002)

[426] Doktrinde Oğuzman / Barlas tarafından, eTMK döneminde 2. maddedeki hüsnü niyet kavramının objektif hüsnü niyet; 3. Maddedeki hüsnü niyet kavramının ise sübjektif hüsnü niyet anlamına gelmekte olduğu ve bunun o dönemde iki maddede değişik anlamda kullanılan hüsnü niyet deyiminin farkının belirtilmesi amacıyla yapıldığı ifade edilmiştir. (Bkz. Oğuzman ve Barlas, **a.g.e.,** s. 242.) Günümüzde yürürlükte bulunan TMK ile beraber ise, hüsnü niyet kavramı yerine "dürüst davranma" ve "iyiniyet" kavramları kullanılmıştır.

[427] Oğuzman ve Barlas, **a.g.e.,** s. 245; Hatemi, **a.g.e.,** s. 176-177.

Tüm bu hususlara ilave olarak şirket birleşmesi örneğinde belirttiğimiz gibi yapılan işlemlerin hacmi ve sayıca fazla kişiye tesir etmesi halinde, buna rağmen yine de fiilen İİK m.40 uyarınca kararın icrasının geri iadesinin mümkün olamayacağı kanaatindeyiz. Bu bağlamda gerek icranın iadesi ve gerekse de üçüncü kişişerin hüsnü niyetle hak kazanıp kazanmadıkları durumu somut olayın özelliklerine göre değişkenlik gösterebilecek hususlar olup, alınan genel kurul kararına ve bu kararın etkisine göre farklı sonuçlar doğuracaktır.

3.14. Davada İspat Yükü ve Deliller

İspat, taraflar arasındaki uyuşmazlık hakkında mevcut kuşku ve belirsizliklerin kesin ya da yaklaşık olarak ortadan kaldırılması ve hakimi kendilerinin haklı olduğuna inandırma etkinliğidir[428]. İspatın konusunu taraflar arasındaki çekişmeli olan maddi vakıalar oluşturur[429]. Genel kurul kararlarının iptali davası bakımından da iptal sebepleri TTK m. 445'te sayılmış olup, ispatın konusunu maddede sayılan bu nedenler oluşturmaktadır ve vakıa olması nedeniyle de hakim tarafından kendiliğinden araştırılamaz. İspat yükü ise, taraflar arasında çekişmeli olan maddi vakıların ispatlanamaması halinde hangi taraf aleyhine hüküm verileceğini düzenlemektedir[430]. Eş söylemle ispat yükü, vakıaların kimin tarafından ispat edilmesi gerektiği sorusuna cevap verir[431]. Hukukumuzda ispat yükü konusunda "İspat yükü" başlıklı iki temel kanuni düzenleme bulunmakta olup, bunlar TMK m. 6 ve HMK m. 190'dır. G.K. kararlarının iptali davası bakımından da ispat yükünün, zikrettiğimiz genel kurallar bağlamında iptal sebebi olarak mahkemeye arz edilen vakıadan kendi lehine hak çıkaran davacı üzerinde olduğunu söylemek mümkündür. Buna göre davacının, HMK m. 194 somutlaştırma yüküne uygun olarak dayandığı maddi vakıaları ispata elverişli şekilde somutlaştırması gerekmektedir.

Hukuk Muhakemeleri Kanunu serbest delil sistemini benimsemiş olmakla beraber, genel kurul kararlarının iptali davasında ispata elverişli deliller değerlendirilirken kanımızca somut olayın özelliklerine bakılması gerekmektedir[432]. Örneğin, kanuna

[428] Ercan, **a.g.e.,** s. 597; Muşul, **a.g.e.,** s. 226; Postacıoğlu ve Altay, **a.g.e.,** s. 543; Kuru, **a.g.e.,** s. 1966.
[429] Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 257; Kuru, **a.g.e.,** s. 1967.
[430] Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 263; Muşul, **a.g.e.,** s. 228; Postacıoğlu ve Altay, **a.g.e.,** s. 555.
[431] Kuru, **a.g.e.,** s. 1972; Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 267; Ercan, **a.g.e.,** s. 608-609.
[432] Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 276.

veya esas sözleşmeye aykırılık hukuksal sebebine dayalı olarak ikame edilen bir davada hâkim, iptali istenen G.K. kararı ile kanun veya esas sözleşme hükümlerini HMK m. 33 uyarınca kendisi değerlendirerek doğrudan karar verebilir. Basit yargılama usulüne tabi bir dava olması nedeniyle HMK m. 320/1 uyarınca kararın dosya üzerinden duruşma açmaksızın dahi verilmesi mümkündür. Ancak kanuna veya esas sözleşmeye aykırılık iddiasında finansal tabloların incelenmesi gerektiği takdirde, özel ve teknik bilgi gerektiren bir konu olduğundan bilirkişi incelemesi yapılabilir. Farklı bir örnek olarak, dürüstlük kurallarına aykırı bir şekilde şirket merkezinin pay sahiplerinin sırf ulaşımının zorlaşması amacıyla taşınması veya sebepsiz yere sermaye artırımı yapılmış olması maddi vakıalarıyla ikame edilen bir davada ise, kanımızca tanık dinletilebileceği gibi, bilirkişi, keşif, yemin gibi delillerle de ispat faaliyeti yerine getirilebilir. Zira hâkim dinleyeceği tanıklar ile merkez değişikliğinin yapılış nedeni veyahut sermaye artırım kararının gerekli olup olmadığı gibi konularda kanaat oluşturabilir. Aynı şekilde şirket merkezinin fiziki durumu ve coğrafi konumu, şirket merkezi olmaya elverişli olup olmadığı gibi konularda keşif yapılabileceği gibi alanında uzman bilirkişiden bilirkişi raporu da alınabilir. Elektronik ortamda yapılan bir genel kurul esnasında çıkan teknik bir sorun nedeniyle ikame edilen bir davada da bilişim sistemlerine ilişkin bilirkişi raporu davayı aydınlatmada hükme elverişli bir delil niteliğinde olacaktır.

Örneğin Yargıtay'ın bir kararında[433], iptali istenen G.K. toplantı tutanaklarının gerçeğe aykırı olarak tutulduğu iddiasıyla açılan davada, yerel mahkemece grafoloji uzmanı tarafından hazırlanan bilirkişi raporunun gerektiği gibi incelenmediği ve TTK m. 370'de öngörülen şartların yerine getirilip getirilmediğinin araştırılması gerektiği gerekçesiyle bozma kararı vermiştir. Görüleceği üzere, grafoloji uzmanı bilirkişi raporu genel kurul kararının iptali davasında delil teşkil etmiştir.

Senetle ispat kuralı, hukuki işlemlere ilişkin olduğundan[434] ve genel kurul kararlarının iptali davalarında bir hukuki muamelenin ispatı söz konusu olmadığından, kanatimizce bu dava bakımından delil niteliğini taşımayacaktır.

[433] Yargıtay 11. HD, 2009/12744 E., 2011/6060 K. (De Jure İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 13/05/2025).
[434] Murat Yavaş, **Senetle İspat ve Senede Karşı Senetle İspat Kuralları İle Bu Kuralların İstisnaları,** Ankara: Turhan Kitabevi, 2009, s. 185; Ercan, **a.g.e.,** . 618.

3.15.Davanın Sonuçları

İptal davasının sonuçlarına ilişkin detaylara temas etmeden önce, genel kurul kararlarının iptali davasının sonuçlarından kastımızın, esasa ilişkin kararlar olduğunu belirtmek isteriz. Nitekim böylece çalışmamızın bu kısmında, mahkemenin yargılamaya son veren "hükmü" hakkında bilgiler verilecektir.

Kararlar, ara kararlar ve nihai kararlar olarak ayrılmaktadır. Böylece hâkimin verdiği kararlardan, yargılamaya devam edip etmeyeceği anlaşılmakta olup, şayet hâkim kararından sonra yargılamaya devam ediyor ve el çekmiyor ise ara kararın; yargılamaya devam etmiyor ve el çekiyor ise nihai kararın varlığı anlaşılır[435].

Kanun yolları bakımından da ara karar ve nihai karar ayrımının tespiti önemlidir. Zira, hukukumuzda ara kararlara karşı kanun yoluna başvurulamıyorken; nihai kararlara karşı kanun yoluna başvurulması mümkündür[436] .

Nihai kararlar da kendi içerisinde usule ilişkin nihai kararlar ve esasa ilişkin nihai kararlar olarak ayrılmaktadır. Usule ilişkin nihai kararlar, davanın esasıyla ilgisi bulunmayan ve maddi hukuk bakımından verilmiş olmayan kararlardır[437].

İkame edilen genel kurul kararlarının iptali davasının yargılaması sonunda, davanın esastan reddine veya kabulüne ilişkin verilecek karar, esasa ilişkin nihai bir karar olup, çalışmamızda bu kararlar üzerinde durulmaktadır.

3.15.1. Davanın Reddedilmesinin Sonuçları

İptal davasının reddine karar verilmesi, davacı tarafından ikame edilen genel kurul kararının iptali davasının esastan reddedilmesi anlamına gelmekte olup, davanın taraflarını ve HMK m. 303/3 kesin hüküm etkisi uyarınca külli haleflerini bağlamaktadır. Bu noktada önemle ifade etmek isteriz ki inşai nitelikteki genel kurul

[435] Pekcanıtez, Atalay ve Özekes, **a.g.e.,** s. 436; Ercan, **a.g.e.,** s. 745-747; Kuru ve Aydın, **a.g.e.,** s. 879, 881; Pekcanıtez vd., **a.g.e.,** s. 1970 vd; Tanrıver, **a.g.e.,** s. 1138, 1141; Nilüfer Boran Güneysu, **Medeni Usul Hukukunda Karar,** Ankara: Adalet Yayınevi, 2014, s. 106-107.
[436] Pekcanıtez, Atalay ve Özekes, **a.g.e.,** s. 436 vd.
[437] Pekcanıtez, Atalay ve Özekes, **a.g.e.,** s. 437; Kuru ve Aydın, **a.g.e.,** s. 883; Tanrıver, **a.g.e.,** s. 1142; Arslan vd., **a.g.e.,** s. 530.

kararlarının iptali davasının reddi kararı, davanın tarafları ile külli halefleri dışında başka hiçbir üçüncü kişi için hüküm ve sonuç doğurmaz[438].

Davanın reddi kararı ile bir inşai etki ortaya çıkmaz, mahkemenin red kararının kendisi yenilik doğuran nitelikte değildir. Bu bağlamda davanın reddi kararı, davacının böyle bir hakkının olmadığı yönünde verilen bir menfi tespit hükmüdür[439].

3.15.2. Davanın Kabul Edilmesinin Sonuçları

Daha önce de ifade ettiğimiz üzere iptal beyanı, hukuki niteliği itibariyle bozucu yenilik doğuran bir haktır[440]. Mahkemeden mevcut bir hukuksal durumun doğmasının veya mevcut bir hukuksal durumun içeriğinin değiştirilmesini ya da ortadan kaldırılmasının istendiği (HMK m. 108) davalar ise yenilik doğuran davalardır ve inşai hakka dayanır[441].

İptal davası da hukuki niteliği itibariyle inşai bir davadır[442]. İptal davası açma hakkına haiz kişinin tek taraflı bir irade beyanı ile genel kurul kararının iptali sonucu ortaya çıkmaz[443]. Genel kurul kararının iptali için, dava açılması ve davanın kabulüne dair şekli anlamda kesin hüküm alınması gerekmektedir[444]. Nitekim inşai davadan beklenen inşai sonuç, hükmün kesinleşmesiyle doğar[445].

Davanın kabul edilmesinin kişi bakımından etkisine baktığımızda ise, TTK m.450'de belirtildiği şekilde davada taraf olup olmadığı önemli olmaksızın tüm pay sahipleri bakımından kararın hüküm ifade edeceği düzenlenmiştir. İptal kararı, hukuki durumu bu G.K. kararı ile ilgili olan kişilerin (örneğin seçilen yönetim kurulu üyelerinin) durumunu da etkiler[446].

---

[438] Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 255; Ülgen, **a.g.e.,** s. 214; Yıldız, **a.g.e.,** s. 157; Türk, **a.g.e.,** s. 236; Karadoğan, **a.g.e.,** s. 110
[439] Büyük, **a.g.e.,** s. 18; Kuru, **a.g.e.,** s. 3012; Önen, **a.g.e.,** s.183.
[440] Gül, **a.g.e.,** s. 128.
[441] Kuru ve Aydın, **a.g.e.,** s. 413; Muşul, **a.g.e.,** s. 119; Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 156.; Bkz. üçüncü bölüm 3.1.2.
[442] Önen, **a.g.e.,** s. 116.
[443] Ülgen, **a.g.e.,** s.119-120.
[444] Ülgen, **a.g.e.,** s. 93; Ercan, **a.g.e.,** s. 427.
[445] Önen, **a.g.e.,** s. 175.
[446] Budak, **a.g.e.,** s. 23.

Şekli anlamda kesin hüküm, hükme karşı başvurulabilecek bir olağan kanun yolu kalmamasını[447]ifade ederken; maddi anlamda kesin hüküm ise mahkeme kararının bağlayıcılığını ifade etmektedir[448]. İnşai etki ise, maddi hukukun inşai hükme bağladığı sonuçtur[449] ve inşai hükmün aktif işlevi inşai tesir ile gerçekleşir[450]. Maddi anlamda kesin hüküm, tespit edilmesi gereken vakıalar üzerinde ortaya çıkarken, inşai etki yeni bir durum meydana getiren bir sonuç doğurur[451] . HMK m. 303/3 uyarınca kesin hüküm, davanın tarafları ve külli halefleri hakkında geçerli olmakla beraber, genel kurul kararlarının iptali davasında verilecek hüküm, davanın inşai dava olması ve hükmün inşai tesiri nedeniyle herkes için bağlayıcı olacaktır. Bu bağlamda kesin hüküm etkisinin bir istisnasının inşai hükümler olduğunu söylemek mümkündür. TTK m.450'de mahkeme kararının "tüm pay sahipleri hakkında" hüküm ifade edeceği de özel olarak maddde metninde belirtilmiş ve zaten inşai etki ile ortaya çıkan sonuç bir kez daha zikredilmiştir.

Davanın kabul edilmesinin zaman bakımından etkisi ise, mahkeme kararının kesinleşmesi ile birlikte, dava konusu genel kurul kararı, alındığı tarihten itibaren geçmişe etkili olarak kaldırılmış olacağı doktrinde ifade olunmaktadır[452]. Bu bağlamda HMK m. 108/3'te inşai hükümlerin geleceğe etkili olduğu, aksi belirtilmedikçe geçmişe etkili olmayacağı düzenlendiğinden ve TTK'da G.K. kararlarının iptali davasının "geçmişe etkili olarak" kaldırılmış olacağına ilişkin özel bir düzenleme bulunmadığından kanımızca burada bir kanuni boşluk bulunmaktadır[453]. Ancak, iptal kararının geleceğe etkili olması durumunda ise, iptal edilmiş bir genel kurul kararı, karışıklığa yol açarak hak kayıplarına sebebiyet verebilecek mahiyette olup, bahsettiğimiz kanuni boşluğun giderilmesi gerekmektedir. Konuyla ilgili olarak doktrinde[454] de HMK m. 108/3'te gerçek olmayan kanun boşluğunun bulunduğu,

[447] Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 338; Pekcanıtez, Atalay ve Özekes, **a.g.e.,** s. 457; Önen, **a.g.e.,** s. 174; Kuru, **a.g.e.,** s. 4981.
[448] Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 339; Pekcanıtez, Atalay ve Özekes, **a.g.e.,** s. 458; Postacıoğlu ve Altay, **a.g.e.,** s. 749; Önen, **a.g.e.,** s. 175; Kuru, **a.g.e.,** s. 4986.
[449] Büyük, **a.g.e.,** s. 223.
[450] Önen, **a.g.e.,** s. 182.
[451] Büyük, **a.g.e.,** s. 224.
[452] Kuru, **a.g.e.,** 1478; Ülgen, **a.g.e.,** s. 215; Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 254; Türk, **a.g.e.,** s. 238; Moroğlu, **a.g.e.,** s. 327; Pekcanıtez vd., **a.g.e.,** s. 987.
[453]Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 157; Doktrinde Moroğlu tarafından iptal hükmünün geçmişe etkili olmasının yenilik doğuran bir hüküm olmasından kaynaklı değil, hukuki işlemlerin feshine dair bildirimlerin ve kesinleşmiş mahkeme hükümlerinin geçmişe etkililiğini kabul eden hukuk sistemimizden kaynaklandığı ifade edilmiştir. (Bkz. Moroğlu, **a.g.e.,** s. 327)
[454] Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 157-158.

örneğin babalık davasında verilen (TMK m. 301) veya soybağın reddi davasında (TMK m. 286) verilen kararların kanunda aksi öngörülmediği için geleceğe etkili olması durumunda tahammül edilemez sonuçların meydana geleceği, dolayısıyla inşai hükümlerin geçmişe etkili olup olmadığının hukuki ilişkinin mahiyeti dikkate alınarak dürüstlük kuralları çerçevesinde tayin edilmesinin gerektiği belirtilmiştir.

İkame edilen davanın kabul edilip kesinleşmesiyle beraber ise, doktrinde bu tip kararlar için "geçmişe etkili yenilik doğuran davalar" denmekte ve yenilik doğurucu etkisini kendiliğinden ortaya çıktığından, mahkeme ilamının icraya konulmasına da gerek bulunmamaktadır[455] . Yargılama gideri olan karşı vekalet ücreti için ise, ilamlı takip yapılabilir.

Yukarıda da ifade ettiğimiz üzere[460] , kararın yürütmesinin geriye bırakılmasına karar verilmediği müddetçe, alınan G.K. kararı, iptal davasına konu olmuş olsa bile, geçerli bir karar gibi hüküm ve sonuçlarını doğurur. Örneğin genel kurulda kârın dağıtılmamasına karar verilmiş olması durumunda, azınlık ortaklar bu kararı kötü niyetli bulup genel kurul kararlarının iptali davası açmış olmalarına rağmen yürütmenin geri bırakılmasına karar verilmediği için şirket kâr dağıtamaz. Keza genel kurul, şirketin sona erdirilmesine (fesih) karar vermesi durumunda bazı ortakların bu kararın kötü niyetli olduğunu savunarak genel kurul kararlarının iptali davası açtığı olayda, yürütme durdurulmazsa, şirket tasfiye sürecine girer ve ticaret sicilinden terkin işlemleri devam eder.

TTK m.450 uyarınca iptal kararının bir suretini zaman kaybetmeksizin ticaret siciline tescil ile internet sitesine koyulmasının zorunluluk olduğu düzenlemektedir. Bu madde kapsamında kalan kararlar, mahkeme tarafından verilmiş iptal kararları olup, davanın reddine dair kararların ise tescili ve internet sitesine koyulması gerekmez.

Her ne kadar, TTK m.30'a göre, tescil isteme süresinin 15 gün olduğu ifade olunmakta ise de, TTK m. 450 "derhal" ifadesini kullanarak, esasen farklı bir süre belirlenmiş ve bunun olabildiğince hızlı yapılması gerektiği düzenlemiştir. TTK m.

[455] Ercan, **a.g.e.,** s. 428-429; Kuru ve Aydın, **a.g.e.,** s. 416; Pekcanıtez vd., **a.g.e.,** s 987; Arslan vd., **a.g.e.,** s. 316.
[460] Bkz. üçüncü bölüm 3.13.1.

450. maddede belirtilen zorunluluğa hiç uyulmaması veya geç yerine getirilmesi durumunda ise, TTK m. 553 uyarınca yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğun gündeme gelmesi mümkündür.

3.16. Kanun Yolları

Hukuki yararı olan ve yasal süresinde olmak kaydıyla, yerel mahkemenin yanlış kararı verdiğini düşünen taraf, kanun yollarına başvurabilir. Böylece bu karar üst mahkeme tarafından bir daha incelenmiş olacaktır.

Anonim şirketler genel kurul kararlarının iptali davası sonucunda mahkeme tarafından verilen hükümler hakkında, HMK'daki genel kanun yolları hükümlerine göre olağan kanun yollarına başvurulabilir. HMK'da olağan kanun yolları istinaf ve temyizdir[461].

HMK m. 369 uyarınca, taraflardan birinin temyiz veya cevap dilekçesinde talep etmiş olması halinde, anonim şirketler genel kurul kararlarının iptali davasının temyiz incelemesi duruşmalı olarak görülür ve karara bağlanır.

Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda olağanüstü kanun yolu olarak ise yargılamanın iadesi kurumu düzenlenmiştir[462]. Genel kurul kararlarının iptali davalarında da kesinleşmiş hükümler için, davanın tarafları HMK m.374 ve devamı hükümlerine dayanarak yargılamanın iadesini talep edebilirler.

Genel kurul kararlarının iptali davalarında kanun yolu denetimi bakımından özellik arz eden bir durum bulunmamakta olup, HMK hükümleri bu dava bakımından da aynen uygulanacaktır.

İhtiyati tedbir niteliğindeki kararının yürütmesinin geri bırakılması kararı verilmediği takdirde, yerel mahkeme tarafından verilmiş davanın reddi kararının istinaf mahkemesi tarafından kaldırılmış ve Yargıtay tarafından onanmış olması durumunda veyahut yerel mahkemenin davanın kabulü kararının istinaf mahkemesi tarafından kaldırılıp sonrasında bu kararın Yargıtay tarafından bozulması ve istinaf

[461] Kuru ve Aydın, s. 1324; Arslan vd., **a.g.e.,** s. 660
[462] Kuru ve Aydın, **a.g.e.,** s. 1325; Arslan vd., **a.g.e.,** s. 660.

mahkemesi tarafından bozma kararına uyularak davanın kabul edilmiş olması durumunda yukarıda da ifade ettiğimiz[464] gibi İİK m. 40 uyarınca icranın iadesi kurumu gündeme gelecektir. İcranın iadesinin mümkün olup olmadığı somut olaya göre özellik gösterecektir.

3.17. Kötüniyetli Dava Açanların Sorumluluğu

TTK m.451 uyarınca açıkça kötüniyetli bir şekilde G.K. kararlarının iptali davasının açılması halinde, uğranılan zarardan davacıların müteselsilen sorumlu olacaklarını düzenlemiştir.

Bu hüküm, TBK m. m.49/2'de düzenlenen haksız fiile ilişkin genel nitelikteki hükmün önemine binaen özel olarak düzenlenmiş halidir.

TTK m. 451 hükmü aynı zamanda "Kötüniyetle veya haksız dava açılmasının sonuçları" başlıklı HMK m. 329 ile de uyumludur. Nitekim usul kanunumuzca da kötü niyetli tarafın yargılama giderleri ve diğer taraf vekil ile temsil ediliyorsa aralarında kararlaştırdıkları vekâlet ücretini ödemeye mahkûm edilebileceği düzenlenmiştir.

Kötü niyetli dava açılması bir haksız fiil meydana getirdiğinden[465], kötü niyetli genel kurul kararlarının iptali davasını açan davacıların sorumlu olabilmeleri için:

- ikame edilmiş genel kurul kararlarının iptali davasının reddedilmiş olması,
- şirketin zarara uğramış olması,
- açılan dava ile zarar arasında illiyet rabıtasının olması,
- davacının kötü niyetli olması,

şartlarının kümülatif olarak bulunması gerekmektedir[466].

Madde metninde kötü niyet unsuruna açıkça dikkat çekilmiş olup, kötü niyetten tam olarak ne anlaşılması gerektiği önemlidir. Buna göre kötü niyetten, zarar verme

[464] Bkz. üçüncü bölüm 3.13.2.
[465] Pınar Çağlayan Aksoy, **Hukuka ve Ahlaka Aykırılık Unsurları Çerçevesinde Salt Malvarlığı Zararlarının Tazmini,** 1.b. İstanbul: On İki Levha, 2016, s. 506.
[466] Ülgen, **a.g.e.,** s. 217; Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 264; Türk, **a.g.e.,** s. 243; Moroğlu, **a.g.e.,** s. 323; Yıldız, **a.g.e.,** s. 158.

kastının anlaşılması gerekmektedir[467]. Davacının hakkı ile menfaatini korumak amacıyla dava ikamesi, kötü niyetli olarak yorumlanamaz.

Kötü niyetli genel kurul kararlarının iptali davasından kaynaklı bu tazminat davasının davacısı şirketin kendisi olacak ve tahsil olunacak tazminat bedeli şirkete ödenecektir.

İstem bir para borcuna ilişkin olduğu için, dava açılmadan önce TTK m.5/A/1 uyarınca dava şartı zorunlu arabuluculuk yoluna gidilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde ikame edilecek bu dava, dava şartı eksikliğinden usulden reddedilecektir.

Tazminat istemi haksız fiil sorumluluğuna dayandığından, kanımızca tazminat davasının, TBK m. 72 hükmü uyarınca, 2 yıllık süre içerisinde açılması gerekmektedir.

3.18. Genel Kurul Kararlarının İptali Davasına İlişkin Özel Durumlar

Çalışmamızın bu kısmında değindiğimiz özel durumlar, G.K. kararlarının iptali davasının arz ettiği özellik bakımından, her davada doğrudan cereyan etmeyen ve bu dava kapsamında tartışılması gereken durumlardır. G.K. kararlarının iptali davalarında arabuluculuk, tahkim veya davanın kabulü kurumlarının mümkün olup olmadığı usul hukuku bakımından özellik arz etmektedir. Keza, G.K. kararlarının iptali davalarında iptali istenen G.K. kararının geri alınması veya teyidi yahut başka bir G.K. kararı ile ilgası ancak bu dava bakımından tartışılması mümkün olan konulardır.

3.18.1. Genel Kurul Kararlarının İptalinde Arabuluculuk

Arabuluculuk tarafların aralarındaki uyuşmazlıkları mahkemeye gitmeden, alternatif bir uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak arabulucular aracığı ile çözdükleri bir çözüm yöntemidir[468]. Taraflar arabuluculuk yolu ile uyuşmazlık hakkında bir anlaşmaya varamazlarsa, uyuşmazlık artık mahkeme tarafından çözüme kavuşturulacaktır. Bu bağlamda, ülkeden ülkeye farklılık göstermekte olan alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri, yargıdaki iş yükünün azalması ve makul süre içerisinde

[467] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 323.
[468] Karslı, **a.g.e.,** s. 879 vd.

tarafların ortak bir noktada buluşmasını sağlamak amacıyla ülkemizde de etkin bir şekilde uygulanmaktadır.

Arabuluculuk müessesi, ihtiyari ve zorunlu arabuluculuk olarak iki kategori içerisinde anılır ve uygulanır[469].

Zorunlu arabuluculuk açısından genel kurul kararlarının iptali davasını değerlendirdiğimizde, ticari davalarda TTK m. 5/A uyarınca her ne kadar arabuluculuğa başvurulması zorunluluk ise de, bu tip uyuşmazlıkların konusu alacak ve tazminat talepleri oluşturmaktadır. Eş söylemle, ticari nitelikteki alacak ve tazminat davaları için alternatif bir uyuşmazlık çözüm yolu olarak zorunlu arabuluculuğa başvurulması bir dava şartı olup, aksi takdirde davanın usulden reddi gerekmektedir. Bu bağlamda davada, bir miktar paranın ödenmesi veya herhangi bir tazminat talebi uyuşmazlık konusunu oluşturmadığından, genel kurul kararlarının iptali davası ikame edilmeden evvel, zorunlu arabuluculuk yönteminin de denenmiş olması bir dava şartı değildir. Ancak unutulmamalıdır ki, kötü niyetli genel kurul kararlarının iptali davası ikame edenlere karşı açılacak tazminat davasının konusunu bir miktar para oluşturacağından, bu dava bakımından zorunlu arabuluculuk yoluna gidilmesi gerekir.

İhtiyari arabuluculuk yönünden ise, genel kurul kararlarının iptali davasının yine arabuluculuk ile çözüme kavuşturulamadığı görülmektedir. Zira, arabuluculuk ancak ve ancak tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri özel hukuk bağlamındaki uyuşmazlıklar yönünden başvurulabilecek bir yöntemdir. Oysa bu davayı açma hakkının dava yoluyla kullanılması gereken yenilik doğuran hak niteliğinde olması arabuluculuk ile genel kurul kararlarının iptali davasını yine bağdaştırmaz[470].

3.18.2. Genel Kurul Kararlarının İptalinde Tahkim

Tahkim, taraflar bakımından zorunlu ve ihtiyari tahkim olarak ikiye ayrılır[471] . Şayet ihtilafın çözüme kavuşturulması için, mutlak suretle hakeme başvurulmasını gerekli kılan özel bir kanun hükmü mevcut ise, buna zorunlu tahkim adı verilir[472].

[469] Kuru ve Aydın, **a.g.e.,** s. 1116; Arslan vd., **a.g.e.,** s. 660.
[470] Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 235.
[471] Kuru ve Aydın, **a.g.e.,** s. 1862; Pekcanıtez vd., **a.g.e.,** s. 2593; Tanrıver, **a.g.e.,** s. 353.
[472] Kuru ve Aydın, **a.g.e.,** s. 1862.

Tarafların kural olarak mahkemeye ve fakat aralarında sözleşme yapmışlarsa tahkime başvurabilmesi durumu ise, ihtiyari tahkim olarak adlandırılır[473].

İptal davaları bakımından, tahkime başvurulmasını gerektiren özel bir kanun maddesi bulunmaması nedeniyle, genel kurul kararlarının iptali davası zorunlu tahkimin konusunu oluşturmaz.

İhtiyari tahkim yönünden ise, doktrinde genel kurul kararlarının iptalinin tahkime elverişli olduğunu savunan yazarlar[474] bulunmaktadır. Görüşlerinin temelini ise, genel kurulun kendi kararını kendi iradesiyle oradan kaldırmaya yetkili olduğu oluşturmaktadır[475]. Doktrinde Moroğlu[476] ise bu görüşe karşı çıkmakta ve TTK m. 445, 448/2 hükümlerinin tahkim müessesesi ile bağdaşmadığını, davacı ile davalı şirketin oluşturduğu veya belirlediği hakem kurulu tarafından verilen kararınn bütün pay sahipleri ve organlar için geçerli ve bağlayıcı olmasının kabul edilebilir bir durum olmadığı ifade edilmiştir. Nitekim Yargıtay[477] 05.12.2012 tarihli kararıyla da tahkim konusunda anasözleşmeye yazılacak bir hükmün veya yapılacak hakem sözleşmesinin geçeresiz olacağına karar vermiştir.

Kanımızca da genel kurul kararlarının iptali davasında ihtiyari tahkim yoluna gidilmesi mümkün değildir. Öncelikle bunun nedeni, davanın inşai bir dava olması ve inşai etkisi sebebiyle diğer pay sahipleri dahil iptal kararının herkes için sonuç doğurmasıdır. HMK m. 108/2'ye göre inşai hakkın dava yoluyla kullanılmasının zorunlu olduğu hallerde inşai dava açılır ve genel kurul kararlarının iptali davası da bu dava türüne bir örnektedir. İhtiyari tahkimin mümkün olduğunun kabul edilmesi halinde, örneğin farklı bir inşai dava türü olan "boşanma davasında ihtiyari tahkimin mümkün olup olmadığı" gibi bir tartışma konusu da cereyan edebilir. Boşanma davası yönünden verilen bu çarpıcı örnek ve kamu düzeninin bozulabileceği düşüncesi, esasen genel kurul kararlarının iptali davası bakımından da mevcuttur, zira iptal kararının etkisi çok geniştir ve bu nedenle de bir devlet mahkemesinin kararına ihtiyaç vardır. İlave olarak, gerek davaların birleştirilerek görülmesine ilişkin TTK m. 448/2

[473] Kuru ve Aydın, **a.g.e.,** s. 1873.
[474] Tolga Ayoğlu, **Sermaye Şirketleri Özelinde Şirketler Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümünde Tahkim,** 1.b. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018, s. 108.
[475] **a.g.e.,** 108-109.
[476] Moroğlu, **a.g.e.,** s.292.
[477] Yargıtay 11. HD., 2011/13485 E., 2012/19915 K. (Moroğlu, **a.g.e.,** s. 293'ten naklen alınmıştır.)

hükmü ve gerekse de duruşma gününe ilişkin TTK m. 448/1 hükmü dikkate alındığında, davanın kanun koyucu tarafından mahkeme huzurunda yargılama esas alınarak düzenlendiği görülmektedir ve tahkim hususu ise dışlanmıştır. Bu kapsamda ancak devlet mahkemeleri kararıyla ortaya çıkabilecek sonuçlar tahkim kurumuyla ortaya çıkamaz.

3.18.3. Davada Sulh ve Davalı Tarafından Davanın Kabulü Sorunu

HMK m. 308, "Kabul, davacının talep sonucuna, davalının kısmen veya tamamen muvafakat etmesidir." ifadesiyle, davanın davalı tarafından, şarta bağlı olmamak kaydıyla, kabul edilebileceğini hüküm altına almıştır. Tarafların kural olarak dava konusu üzerinde tasarruf yetkileri bulunduğundan, davalının davayı kabul etmesi mümkündür[479] . Bu şekilde davalı, mahkemeye karşı tek taraflı bir beyan ile talep sonucuna kısmen veya tamamen muvafakat etmektedir[480].

Kabul dava görülmekte iken mahkemeye hitaben yazılan bir dilekçe ile yapılabileceği gibi duruşma sırasında sözlü olarak da yapılabilir. Hüküm kesinleşinceye kadar davanın her aşamasında ileri sürülebilir[481] .

Sulh ise HMK m. 313'te düzenlenmiş olup, görülmekte olan bir davada tarafların aralarındaki uyuşmazlığı sona erdirmek amacıyla mahkeme huzurunda yapmış oldukları sözleşme anlamına gelmektedir[482] . Kabulden farklı olarak sulh şarta bağlı olarak yapılabilir[483]. Ancak mahkemenin kararları şarta bağlı olarak verilemediğinden, bu şart hüküm fıkrasına yazılamaz. Kabulde olduğu gibi, sulh de davayı sona erdirir ve hüküm kesinleşene kadar yapılabilir[484] .

İptal davası yönünden baktığımızda ise davayı sona erdiren her iki kurumun, davanın kendine has olan özellikleri nedeniyle uygulama alanı bulamayacağı

---

[479] Kuru ve Aydın, **a.g.e.,** s. 1075; Ercan, **a.g.e.,** s. 781
[480] Kuru ve Aydın, **a.g.e.,** s. 1075; Pekcanıtez, Atalay ve Özekes, **a.g.e.,** s. 448; Ercan, **a.g.e.,** s. 781.
[481] Kuru ve Aydın, **a.g.e.,** s. 1079; Pekcanıtez, Atalay ve Özekes, **a.g.e.,** s. 448; Ercan, **a.g.e.,** s. 783; **Budak / Karaaslan,** s. 354 vd.
[482] Pekcanıtez vd., **a.g.e.,** s. 2033; Pekcanıtez, Atalay ve Özekes, **a.g.e.,** s. 450; Ercan, **a.g.e.,** s. 786; Budak ve Karaaslan, **a.g.e.,** s. 356 vd.
[483] Pekcanıtez, Atalay ve Özekes, **a.g.e.,** s. 450.
[484] Pekcanıtez, Atalay ve Özekes, **a.g.e.,** s. 450; Ercan, **a.g.e.,** s. 788.

kanaatindeyiz[485]. Bu görüşümüzün ilk nedeni, sulh (HMK m. 313/2) ve kabulün (HMK m. 308/2) ancak tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği davalarda hüküm doğuracak olmasıdır. Oysa genel kurul kararlarının iptali davası, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf ettiği bir dava değildir, zira bir inşai dava olması ve ortaya çıkaracağı inşai etki nedeniyle bunun ancak mahkeme tarafından incelenip karara bağlanması gerekir. Bu sebeple de davalı, kabul beyanı veya sulh iradesinde bulunamaz. Bir diğer neden ise, davada davalı şirketin yönetim kurulu tarafından temsil ediliyor olmasından kaynaklanmaktadır. Gerçekten de karar organı olan genel kurulun aldığı bir kararın, dava konusu edildiği iptal davasında, yönetim kurulunun iddia olunan iptal sebepleri hakkında kabul beyanında bulunması veyahut sulh anlaşması yapması, kanımızca yönetim kurulunun genel kurulun kararlarını yorumlayıp, denetleyebilmesi anlamına gelir ki, bu durum anonim şirketlerin genel yapısıyla bağdaşmaz. İddia olunan geçersizlik (iptal istemi) durumu hakkında mahkemenin yargılama sonucunda karar vermesi gerekmektedir.

3.18.4. İptali Mümkün Olan Genel Kurul Kararının Teyidi veya Geri Alınması Sorunu

3.18.4.1. G.K. Kararlarının Teyidi

Hukukumuzda herhangi bir düzenleme bulunmamakla beraber, G.K. kararının teyit edilmesinden anlaşılması gereken, iptal edilebilme ihtimali bulunan G.K. kararının, yeni bir genel kurul kararıyla düzeltilmesidir[486].

Teyit kurumu ile şüphesiz ki, teyit edilerek G.K. kararındaki geçersizlik durumunun giderilmesi amaçlanmakta olup, teyit edilen karar ve teyit kararı olmak üzere iki G.K. kararının varlığı gerekir. Bu bağlamda bir kararın teyit edilebilmesi için ya aleyhine iptal davası açılmış olmalı ya da iptal davası açmak için tanınan üç aylık hak düşürücü süre dolmamış olmalıdır[487] . Üç aylık sürenin dolması durumunda ise G.K. kararı

[485] Doktrinde Kuru tarafından tasfiye memurlarının davadan feragat edebilecekleri (Bkz. Kuru, **a.g.e.,** s.3556), davada sulh olabilecekleri (Bkz. Kuru, **a.g.e.,** s. 3749) ve davayı kabul edebilekleri (Bkz. Kuru, **a.g.e.,** s 3682) ifade edilmiştir.
[486] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 346.
[487] Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 235; Türk, **a.g.e.,** s. 250.

geçerli hale gelir ve ortada teyit edilecek bir kararda kalmaz[488] . Teyit kararı ise, yeni bir G.K. kararıyla alınmakla, ilk karardaki geçersizlik halini ortadan kaldırır.

Teyit edilmiş bir G.K. kararının mevcudiyeti durumunda, eski karar artık sağlıklı bir hal almış olmasından dolayı, iptal davasına konu edilemeyeceği aşikar olup G.K. kararlarının iptal davası açılmış bir kararın sonradan teyit edilmesi durumunda ise ne olacağı sorusu, üzerinde durulması gereken bir konudur. Böyle bir durumun varlığı halinde HMK m. 331/1 uyarınca davanın esası hakkında karar verilmeden, karar verilmesine yer olmadığı kararı verilmesi gerekmektedir[489]. Zira davacı tarafından istenen hukuki sonuç yargılama dışında elde edilmiştir[490]. Hukuki niteliği itibariyle inşai dava olan iptal davasında, istenilen hukuki sonucun dava dışında meydana gelen vakıa ile gerçekleşerek davanın konusuz kalabilmesi için, talep sonucunun yargılama dışında meydana gelebilmesinin mümkün olması gerekmekte[491] olup, teyit kurumuyla bu durum mümkün hale gelmektedir. Mahkeme tarafından verilen bu karar, davanın konusuz kaldığının saptanması olduğundan, tespit kararı niteliğindedir[492].

Yargılama giderleri ise, davanın başındaki haklılık durumuna göre mahkeme tarafından takdir edilir. Diğer bir söylemle mahkeme, konusuz kalmaya neden oluşturan vakıa gerçekleşmemiş gibi davaya devam eder ve hangi tarafın haksız olduğunu tespit ederek yargılama giderlerini haksız çıkacak tarafa tahmil eder[493].

3.18.4.2. G.K. Kararlarının Geri Alınması

G.K. kararının geri alınması ise, iptal edilme ihtimali bulunan bir G.K. kararının yeni bir genel kurul kararı ile geçmişe etkili olarak kaldırılması anlamına gelmektedir. Geçmişe etkili olmaları bakımından ise G.K. kararlarının iptali davası ile benzerlik göstermektedir.

[488] Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 235.
[489] Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 271.
[490] Melih Işık, **Medeni Yargılama Hukukunda Davanın Konusuz Kalması,** 1.b.İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2024, s. 172.
[491] **a.g.e.,** s.173.
[492] **a.g.e.,** s.551.
[493] **a.g.e.,** s.574.

Teyit kurumundaki gibi burada da iki G.K. kararı mevcuttur. Bunlardan ilki geri alınan karar, ikincisi ise geri alma kararıdır.

Yine teyit kurumunda olduğu gibi, G.K.'un geri alma yetkisi sınırsız değildir. üç aylık süreye yine riayet edilerek kararın geri alınması gerekmektedir. Karar hakkında iptal davası açılmış veya üç aylık sürenin sona ermemesi gerekir, aksi halde zaten kararın iptal edilebilirliği ileri sürülemez.

Bir G.K. kararı ile karar geri alınmışsa artık aleyhine iptal davası açılabilecek bir karar da yoktur. Başka bir deyişle ortada bir karar söz konusu değildir. İptal davası ikame edilmiş olan bir G.K. kararının geri alınması durumunda ise davanın konusuz kalması sebebiyle karar verilmesine yer olmadığına karar verilmelidir ve teyit bahsinde açıkladığımız hususlar burada da aynı şekilde geçerlidir. Kanımızca alınan ikinci karar, geçmişe etkili olmak yerine geleceğe etkili olarak alınmışsa, kararın alındığı tarih ile geri alma karar tarihine kadar bir hak iddia edilmesi durumunda davacının hukuki yararı mevcuttur ve G.K. kararlarının iptal davasının, diğer şartları da tamsa, esasına girilmesi gerekir.

3.18.5. İptal Kararı ile Beraber Genel Kurul Kararının Düzeltilip Düzeltilemeyeceği Sorunu

Mahkeme tarafından verilen G.K. karının iptaline ilişkin hüküm, sadece kararın iptaline ilişkindir[494]. Bu kapsamda mahkemenin kural olarak, G.K.'un yerine geçer gibi bir karar vermesi veya şirketi bir kararı almaya yönelik bir karar vermesi mümkün değildir[495].

[494] Kırca, Şehirali ve Manavgat, **a.g.e.,** s. 258; Karadoğan, **a.g.e.,** s. 108; Moroğlu, **a.g.e.,** s. 331; Yıldız, **a.g.e.,** s. 157; Türk, **a.g.e.,** s. 245.
[495] Moroğlu, **a.g.e.,** s. 331.

SONUÇ

Bu çalışmada, anonim şirket G.K. kararlarının iptali davası, usul hukuku perspektifiyle ele alınmıştır. TTK m. 445 ve devamı maddeleri ile düzenlenen anonim şirket G.K. kararlarının iptali davası pay sahiplerinin haklarının korunması ve şirket içi denge ile yönetimsel meşruiyetin sağlanması bakımından önem taşımaktadır. Uygulamada sıklıkla karşılaşılan bu dava her ne kadar TTK'da özel hükümlerle düzenlenmişse de yapılan düzenleme birçok tartışmalı alanı ve kanuni boşluğu içinde barındırmaktadır. Davanın taraflarının belirlenmesi, dava konusunun devri, ıslah, davayı kabul, ispat yükü, yargılama usulü, harç ve giderlerin belirlenmesi gibi konular bunlar arasındadır. Çalışmamızda, tespit edebildiğimiz bu usulî problemlere dikkat çekilmiş, bu hususlara ilişkin kanaatlerimiz sunulmuş ve çözüme ilişkin öneriler geliştirilmiştir. Ortaya konan tespitler, doktrin ve yargı kararları ile desteklenmiş; kanaat bildirilen bölümler ise hem mevcut uygulamanın eksik ve sorunlu yönlerine hem de olması gereken hukuk açısından önerilere yer verilmiştir.

Anonim şirket G.K. kararının iptali davasının usul hukuku bakımından ele almadan önce, maddi hukuk yönünden incelediğimizde özetle aşağıdaki sonuçlara vardık:

Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenen ve bir tüzel kişi niteliği taşıyan anonim şirketler iradelerini organları vasıtasıyla beyan ederler. Anonim şirketlerin iki zorunlu organı bulunmakta olup, bu organlar G.K. ve Y.K'dir. Yargıtay'ın çeşitli kararlarında da ifade edildiği üzere bu organlardan herhangi birinin eksikliği, anonim şirketin feshi sebebini oluşturmaktadır. Anonim şirketin en yetkili organı G.K.'dir. G.K., toplantıya katılma hakkına haiz tüm pay şeriklerinin veya bunların usulüne uygun bir şekilde yetkilendirilmiş olan temsilcilerinin iştirakiyle oluşan, çağrıya ve gündeme bağlılık ilkelerine uygun olarak yılda bir defa toplanan, toplanmak ve karar almak için belirlenen nisaplara sahip olunması aranan bir organdır. G.K., anonim şirketin iradesini belirtmekte ve karar almaktadır.

G.K. kararlarının hukuki niteliği doktrindeki tartışmalı olup, kanaatimizce, genel kurul kararları tek taraflı hukuki işlemler niteliğindedir. Her ne kadar birden fazla pay sahibinin irade açıklamasıyla ortaya çıksa da, bu açıklamalar karşılıklı değil aynı yöne

yönelmiş irade beyanlarıdır. Dolayısıyla G.K. kararlarında tüzel kişiliğin yekpare iradesini oluşturan bir işlem türünden söz edilmektedir.

Karar verme organı olan ve şirket iradesini yansıtan G.K.'un yetkileri ise sınırsız değildir. Öncelikle kanun ve ana sözleşme hükümleri, G.K.'un yetkilerinin sınırını oluşturmaktadır. Burada "Kanun" ifadesi ile, Anayasa dahil tüm mevzuat hükümleri kastedilmektedir. G.K.'un doğrudan üçüncü kişilerin haklarını etkileyecek kararlar alması mümkün değildir. Benzer biçimde, G.K.'u oluşturan pay sahiplerinin bireysel hak ve menfaatleri, azınlık hakları ve imtiyazlı pay sahiplerinin hakları da genel kurulun yetki sınırlarını belirlemektedir. G.K.'u toplantıya çağırabilecek kişiler, yönetim kurulu, tek pay sahibi, azınlık pay sahibi, tasfiye memurları, iflas idaresi, kayyımdır. G.K. toplantısına katılmaya yetkili olan kişileri ise pay sahipleri, temsilciler, Y.K. üyeleri, intifa hakkı sahipleri, denetçiler ve bakanlık temsilcisi olarak saymamız mümkündür. Bu kişiler gündeme bağlılık ilkesine uygun olarak toplantı öncesinde belirlenen ve ilan edilen gündeme göre toplanır ve karar alırlar.

Temsilcinin G.K.'a katılımı bakımından, temsil yetkisinin verilmesine ilişkin TTK ile Anonim Şirket Genel Kurul Yönetmeliği arasında bir uyuşmazlık bulunmaktadır. TTK m.426'da pay sahibinin yazılı olarak yetkilendirdiği bir kişi aracılığıyla pay sahipliği haklarını kullanabileceği belirtilmiş ve sadece yazılılık şartı yeterli sayılmıştır. Ancak, Yönetmeliğin 18/7. maddesinde halka açık olmayan şirketlerde G.K.'a katılım için temsil yetkisinin noter onaylı olarak düzenlenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Kanımızca bu tereddütlü durumun, kanun koyucu tarafından öncelikle TTK m. 426'da değişiklik yapma yoluna gidilerek noter onaylı temsil yetkisi şartının kanun maddesine eklenerek giderilmesi gerekmektedir. Kanuna uygun olmayan yönetmeliğe bağlı olarak noter onaylı vekâlet zorunluluğu, şirket içi demokrasiye ve temsil hakkına aykırılık teşkil etmektedir.

G.K. toplantısına bir tane Y.K. üyesinin katılımı yeterli olup, diğer Y.K. üyelerinin toplantıya katılıp katılmamaları ise kendi isteklerine bırakılmıştır. Bu zorunluluğun sebebi olarak, TTK m. 437'de düzenlenmiş olan bilgi alma hakkını göstermemiz mümkündür.

Y.K. üyelerinin ve murahhas üyelerin genel kurula katılmamasının yaptırımının ne olacağı ise belirtilmiş değildir. Kanımızca, herhangi bir yaptırımın bulunmaması

yerinde olmayıp bu eksikliğin giderilmesi gerekmektedir, ancak bu eksiklik G.K. kararlarının oluşmasını ve geçerliliğini etkilemez.

G.K. kararlarının geçersizliği, doktrinde belirtildiği şekilde ihlal edilen kuralların niteliklerine yokluk, butlan, askıda hükümsüzlük ve iptal edilebilirlik olmak üzere dört şekilde meydana gelir. Kanımızca "irade beyanının" mevcut olmadığı anonim şirket G.K. kararları yokluk yaptırımına tabi olduğu için değil, ortada bir G.K. kararı zaten "yok olduğundan" dolayı yoktur. İrade beyanının bulunduğu ancak yine yoklukla malul olunması gerektiği görüşlerinin aksine, diğer noksanlık hallerinde davacının "yokluk" iddiası ile sağlamak istediği hukuki koruma, butlanın tespiti davası ile sağlanabilir. Bu nedenle elden dolaştırma yöntemiyle alınan kararlar gibi bazı haller, şekil eksikliğinden ötürü butlan yaptırımına tabi olmalıdır.

Yokluk iddiası, davada taraflarca bir vakıa olarak ileri sürülmemiş olsa bile, mahkemeye arz edilen vakıalardan hakim tarafından anlaşıldığı takdirde re'sen de dikkate alınır. Hakimin re'sen dikkate almasının nedeni ise, HMK m. 33 uyarınca hakimin Türk Hukukunu re'sen uygulamasıdır. Yokluğun tespiti davasını ikame eden kişinin, bu davayı açmada güncel hukuki bir yararı olmalıdır, hukuki yararın doğduğu an kanımızca, tehlikeli veya tereddütlü durumun ortaya çıktığı andır. Yargılamada basit yargılama usulü uygulanır, iddianın genişletilmesi ve değiştirilmesi yasağı dava dilekçesinin mahkemeye verilmesiyle başlar. G.K. kararının yokluğunun tespiti davasında yetkili mahkeme, şirket merkezinin bulunduğu yer mahkemesi olmakla beraber, TTK m. 445'de düzenlenen yetki kesin yetki olmadığı görüşündeyiz. Nitekim madde metninden yetkinin kesin olup olmadığı konusunda tereddüt bulunmaktadır.

G.K. kararının yokluğunun tespiti davası kabul edilmesi ile G.K. kararının yokluğu tespit edilir, bunun dışında bir eda veya inşai nitelikte karar verilmez. Verilen tespit hükmü HMK m. 303 uyarınca maddi anlamda kesin hüküm etkisine haizdir. Geçersizlik türlerinden biri olan butlan iddiası, bu iddiaya dayanmakta hukuki yararı bulunan herkes tarafından ve süreye bağlı olmaksızın itiraz seklinde ileri sürülebilir. Yargılamada basit yargılama usulü uygulanır.

Butlan iddiası, davada taraflarca bir vakıa olarak ileri sürülmemiş olsa bile, mahkemeye sunulmuş olaylardan anlaşıldığı takdirde hâkim tarafından re'sen de dikkate alınır. G.K. kararının butlanın tespiti davasında yetkili mahkeme, şirket

merkezinin bulunduğu yer mahkemesi olmakla beraber, TTK m. 445'de düzenlenen yetki kesin yetki değildir. Nitekim madde metninden yetkinin kesin olup olmadığı konusunda tereddüt bulunduğu kanaatindeyiz.

TTK m. 449 uyarınca, Y.K. üyelerinin görüşünü aldıktan sonra, dava konusu kararın yürütülmesinin geri bırakılmasına karar verebilir. Bu kararın hukuki niteliğinin ihtiyati tedbir olduğu kanaatindeyiz. Mahkeme geri bırakılması kararı verilebilmesi için mutlaka bir istemde bulunulması gerekir, talep olmaksızın geri bırakma kararı verilemez. Doktrindeki Y.K. üyelerinin görüşünün alınmasının zorunlu olup olmadığı tartışmalı olup, TTK m. 449'de özel hüküm bulunması nedeniyle, Y.K. üyelerinin görüşünün hakim tarafından alınması gerektiği görüşündeyiz. Butlanın tespiti kararı, davanın bir tespit davası olması ve verilen hükmün bir tespit hükmü olması nedeniyle HMK m. 303 uyarınca maddi anlamda kesin hüküm etkisini haizdir.

İptal beyanı, hukuki niteliği itibariyle bozucu yenilik doğuran bir haktır. Anonim şirketler G.K. kararlının iptal edilebilirliği de TTK'nin 445 ila 451. maddeleri arasında düzenlenmiştir. TTK m. 445 hükmünde üç temel iptal gerekçesine yer verilmiştir. Bunlar; kanun hükümlerine aykırılık, esas sözleşmeye aykırılık ve dürüstlük ilkesine aykırılık olarak belirtilmiştir ve ancak dava yoluyla ileri sürülebilmektedir. TTK m. 192/1'de, yapısal değişikliklere olumlu oy vermemiş ve bunu tutanağa geçirmiş ortaklar yönünden G.K. kararlarının iptali davası ikame edilebileceğini düzenlemiştir. Kanun koyucu burada açıkça, genel iptal sebeplerinden farklı olarak özel iptal sebebi öngörmüştür. İnternet sitesine ilişkin yükümlülüklere uyulmamasının yaptırımı ise TTK m.1524/2'de düzenlenmiş olup, bu bağlamda internet sitesine ilişkin yükümlülüklerin ihlal edilmesi G.K. kararları bakımından ayrıca özel iptal sebebi olarak kabul edilmiştir.

Kanuna aykırılık kavramı değerlendirilirken, yokluk veya butlan geçersizlik haline tabi olmayan, bunların dışında kalan kanuna aykırılık hallerinin meydana gelmesi anlaşılmaktadır. Nitekim, kurucu niteliğe haiz mutlak emredici kanun hükümlerine aykırılık hali yokluk; konusu bakımından mutlak emredici kanun hükümlerine aykırılık ise butlanın konusunu oluşturacaktır.

Dürüstlük kuralına TTK m. 445'te açıkça yer verilmesi ve bunun bir iptal nedeni olarak sayılması, kanımızca kanun koyucunun iradesinin, TMK m. 2'nin G.K. kararları hakkında da uygulanmasını sağlamak yönünde olduğunu göstermektedir.

Anonim şirket G.K. kararının iptali davasının medeni usul hukuku yönünden incelediğimizde özetle aşağıdaki sonuçlara vardık:

İkame edilen G.K. kararının iptali davası, hukuki niteliği itibariyle inşai bir davadır ve dava sonucunda verilen iptal kararı inşai nitelikte bir karardır.

İptali istenen karar için maddi vakıanın ve TTK m. 445'te belirtilen hukuki sebebin açıkça belirtilmesi gerekmektedir. Belirtilmemesi durumunda ise, HMK m. 119/2' uyarınca, bu eksikliklerin tamamlanması için süre verilemeyecektir. Vakıaları bildirilmeyen bir davada, hakim tarafından bunlar kendiliğinden araştırılamayacağından, HMK m. 194 somutlaştırma yükümlülüğü kapsamında ispat faaliyeti de yerine getirilemeyecek olup davanın esastan reddedilecektir.

Davacı sıfatı pay sahiplerine, Y.K'ye, kararların yerine getirilmesi kişisel sorumluluğuna sebep olacak Y.K. üyelerine ve halka açık anonim şirketlerde SPK'ye tanınmıştır. Y.K. iptal davası açmadan önce bu yönde bir karar alması gerekmektedir.

Bu kişilerin dava şartı olarak davayı açmada hukuki yararlarının bulunması şarttır. Kanunda açıkça belirtilen hallerde sınırlı sayı ilkesine tabi olarak G.K. kararlarının iptali davası açılabildiğinden, davacının zaten hukuki bir yararının var olduğu doktrinde tam bir ittifakla kabul edilmektedir.

G.K. toplantısında, bir karara peşinen muhalefet olunamayacağını ifade eden Yargıtay görüşüne katılmamaktayız. Kanaatimizce, peşinen muhalif olma durumu, her ne kadar G.K.'un teşekkül edip gündem maddelerinin tartışılıp fikir teatisi yapılmasına uygun olmasa da, bu durumda dahi pay sahibinin geçerli bir muhalefetinin bulunduğunun kabul edilerek vazgeçilmez nitelikteki dava açma hakkının sınırlandırılmaması gerekmektedir.

Y.K. üyelerinin G.K. kararlarının iptali davasını açabilmesi için, aleyhine dava açılacak olan G.K. kararının yerine getirilmesi gereken bir karar olması ve bu kararın yerine getirilmesi ile de üyelerin kişisel sorumluluğuna sebebiyet verebilecek olması

gerekmekte olup, bu şartlar birer dava şartıdır. Bunlar mevcut olmadan açılacak dava kanuna, esas sözleşmeye veya dürüstlük kurallarına aykırı bir G.K. kararı olsa dahi, dava şartı eksikliğinden dava reddedilecektir.

Anonim şirketlerin bir sermaye şirketi olduğu dikkate alınarak G.K. kararlarının iptali davası açma hakkının, pay sahipliğine değil, paya bağlı bir hak olduğu görüşündeyiz. Bu nedenle de davacı sıfatının dava sonuna kadar muhafaza edilmesi gerekmemektedir ve HMK m. 125 uyarınca davada dava konusunun devri mümkündür. Davalı sıfatı ise AŞ tüzel kişiliğidir ve davada Y.K. tarafından temsil edilir. Davanın Y.K. tarafından açılması halinde ise, şirket kayyım tarafından temsil edilir.

Mutlak ticari dava niteliğinde olan G.K. kararlarının iptali davasında görevli ve yetkili mahkeme, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesidir. Bu bağlamda şirket merkezi kavramından, anonim şirketin iş ve ilişkilerinin toplandığı, zorunlu olan kararların alındığı ve üçüncü kişilere karşı hukuki bir varlık olarak göründüğü yerin anlaşılması gerekmektedir. Kanımızca mahkemenin yetkisi kesin yetki değildir. Zira, TTK m. 445/1 ile HMK m.14/2 lafzından mahkemenin yetkisinin kesin olup olmadığı noktasında doğan bir tereddüt mevcuttur ve bu tereddüdün hukuki himaye talebinde bulunan taraf lehine yorumlanarak kesin yetki olarak yorumlanmaması gerekmektedir.

G.K. kararlarının iptali davası, G.K. kararını izleyen tarihten itibaren üç ay içerisinde açılacak bir davadır. Hak düşürücü süreler, nitelikleri itibariyle birer "itiraz" olduklarından hâkim tarafından re'sen dikkate alınır. Yapısal değişiklik kararlarına katılan şirketlerin ortakları tarafından ikame edilecek G.K. kararlarının iptali davaları ise, istisnai olarak, bu kararın TTSG'de ilanından itibaren iki ay içinde açılması gerekmektedir. Maddi hukuka ilişkin olan hak düşürücü sürenin geçirilmesi halinde, kanımızca HMK m. 95'te düzenlenmiş olan eski hale getirme kurumuna başvurulamaz. Eski hale getirme kurumu, usuli işlemlere ilişkin süreleri kapsamaktadır.

Basit yargılama usulünün uygulandığı bu davada, davacı için iddianın genişletilmesi ve değiştirilmesi yasağı dava dilekçesinin; davalı için savunmanın genişletilmesi ve değiştirilmesi yasağı cevap dilekçesinin verilmesiyle başlar. TTK m.

446 uyarınca Y.K. ve Y.K. üyeleri tarafından da dava açılabildiğinden bu kişiler tarafından dava açıldığı takdirde hangi yargılama usulünün uygulanması gerektiği TTK m. 1521'den anlaşılmamakta olup, buna ilişkin bir kanun boşluğu bulunmaktadır. Ayrıca bu dava türünde basit yargılama usulünün uygulanması hak kayıplarına sebebiyet verebilecek nitelikte olup, anonim şirketlerin yapısı itibariyle basit yargılama usulünün G.K. kararlarının iptali davasına uygun düşmediği kanaatindeyiz. Basit yargılama usulünde ön inceleme ve tahkikat aşamasının beraber yürütülmesi öngörülmektedir. Bu bağlamda esasen yine bir ön inceleme yapılmakta olup, basit yargılama usulünde ön inceleme aşamasının bulunmadığı gibi bir sonuç çıkarılmasının yanlış olacağı kanaatindeyiz. Uygulamada ise mahkemeler tarafından yazılı yargılama usulü gibi tahkikat için farklı bir gün verilmektedir. Oysa uygulamadaki bu durum, basit yargılama usulünün uyuşmazlıkların hızlı çözülmesine matuf amacıyla örtüşmemekte olup, HMK'da yer verildiği gibi, ilk celseye kadar delillerin celbedilmesi ve ilk celsede tanıkların dinlenmesi mümkündür ve tahkikat için yeni bir duruşma günü verilmesine gerek yoktur.

Hukuki yararları bulunması şartıyla, G.K. kararlarının iptali davasını açabilecek kişiler ve üçüncü kişiler tarafından fer'i müdahil olarak davaya müdahale kurumuna başvurmak mümkündür. Kanunda özel bir düzenleme ile dava açabilecek kişilerin sayılması ve dava açma süresinin tanınması, HMK bağlamında düzenlenen ve ancak "yardımcısı konumunda" katıldığı tarafın yanında yer alan fer'i müdahilin, müdahale hakkını ortadan kaldırmamalıdır. Dava açma hakkı tanınan ve dava açmamış olan kişilerin de fer'i müdahil olarak kabul edilmesi gerektiği görüşündeyiz.

Islah kurumunun uygulanabilirliği yönünden ise kanaatimiz, G.K. kararlarının iptali davasında, eklenmek veya değiştirilmek istenen G.K. kararına ilişkin hak düşürücü süre geçmemişse tam veya kısmi ıslah mümkün olacağı yönündedir. G.K. kararının iptali davasında böylece ıslah, davayı genişletme ve değiştirme yasağının istisnasını oluşturmaktadır.

G.K. kararlarının iptali davasında öncelikle davacı tarafından başvurma harcının ödenmesi gerekmekte olup, bu harç, maktudur ve peşin ödenir. Yargılama giderleri de aynı şekilde maktudur. Kanaatimizce, harç ve yargılama giderleri bakımından G.K. kararının iptaliyle taraflar lehine doğan menfaatin parasal karşılığının hakim

tarafından takdir edilerek ve 492 Sayılı Harçlar Kanunu ile Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi dikkate alınarak, nispi olarak hesaplanması gerekir.

Davada TTK m. 448'de alınması gereken teminat, kanımızca bir dava şartıdır. Bu şarta riayet edilmediği takdirde ise, HMK m. 88/1 uyarınca davanın usulden reddi gerekir.

Birden fazla dava açıldığında bu davaların birleştirilerek görüleceği hüküm altına alınmış olup, TTK m. 448/2 uyarınca birden fazla G.K. kararlarının iptali davaları arasında bağlantının bulunduğu kabul edilmiştir. Kanımızca aynı G.K. kararına karşı açılmış yokluk, butlan veya iptal davasının da bu kapsamda birleştirilerek görülmesi gerekmektedir. Doktrinde ifade edildiği şekliyle taraflar arasında şekli anlamda mecburi dava arkadaşlığı vardır. Davaların birleştirilerek görülmesi için, üç aylık süreden önce duruşmalara başlanamamaktadır. Bu şekilde davaların birleştirilerek görülmesi zorunlu hale getirilmiştir. TTK'daki bu özel düzenleme, G.K. kararlarının iptali davasının hızlı bir şekilde sonuçlandırılması ve delillerin beraber değerlendirilmesi için son derece yerindedir.

Kanımızca, TTK m. 448/2 hükmü, aynı G.K.'dan çıkan aynı kararlara ilişkin ikame edilen davalarda çelişkili kararların önlenmesine ilişkindir. Bu nedenle aynı G.K.'da alınmış farklı kararların birleştirilmesi için HMK m. 166'daki şartların aranması gerekmekte olup, doğrudan TTK m. 448/2'nin uygulanamaz.

G.K. kararlarının iptali davasında ispat yükü, genel kurallara uygun olarak bunu iddia eden davacının üzerindedir. Kanımızca somut olayın özelliklerine göre, tanık, keşif, bilirkişi, yemin gibi delillere başvurulması mümkün olup, senetle ispat kuralı ise bir hukuki muamele olmadığı için bu davada uygulanamaz. Etki kuralı açısından, kanaatimizce TTK m. 446/1-b'de sayılan aykırılıkların kararın alınmasında etkili olduğunun ispatı, yine bunu iddia eden davacı üzerindedir.

Kararların yürütülmesinin geri bırakılması kararı verilmedikçe, davanın kabulüne ilişkin karar kesinleşene kadar, iptali istenen G.K. kararı geçerli bir G.K. kararı gibi uygulanmaya devam edecek olup, TTK m. 449'daki kararın yürütmesinin geri bırakılmasına ilişkin düzenleme, hukuki niteliği itibariyle bir geçici hukuki koruma

tedbiridir. Kanaatimizce, bu düzenlemenin uygulaması ihtiyati tedbir ilkeleri doğrultusunda değerlendirilmelidir.

G.K. kararlarının iptali davasının davanın reddi kararı, davacının böyle bir hakkının olmadığı yönünde verilen bir menfi tespit hükmüdür ve HMK m. 303/3 kesin hüküm etkisi uyarınca külli haleflerini bağlamaktadır. Bu karar yenilik doğuran nitelikte değildir. Davanın kabul kararı ise, davada taraf olup olmadığı önemli olmaksızın tüm pay sahipleri bakımından hüküm ifade eder. HMK m. 303/3 uyarınca kesin hüküm, davanın tarafları ve külli halefleri hakkında geçerli olmakla beraber, G.K. kararlarının iptali davasında verilecek hüküm, davanın inşai dava olması ve hükmün inşai tesiri nedeniyle herkes için bağlayıcı olacaktır. Mahkeme iptal sebeplerini yerinde kabul ederse yalnızca iptal kararı verebilir, G.K.'un yerine geçerek farklı bir karar veremez.

Davanın kabul edilmesinin zaman bakımından etkisinde ise, alındığı tarihten itibaren geçmişe etkili olarak kaldırılmış olacağı doktrinde kabul edilmektedir. Bu bağlamda HMK m. 108/3'te inşai hükümlerin geleceğe etkili olduğu, aksi belirtilmedikçe geçmişe etkili olmayacağı düzenlendiğinden ve TTK'da G.K. kararlarının iptali davasının "geçmişe etkili olarak" kaldırılmış olacağına ilişkin özel bir düzenleme bulunmadığından kanımızca burada bir kanuni boşluk bulunmaktadır. Zira iptal kararının geleceğe etkili olması durumunda, iptal edilmiş bir G.K. kararı, karışıklığa yol açarak hak kayıplarına sebebiyet verebilecek mahiyette olup, doktrindeki geçmişe etkili olması gerektiğine ilişkin görüşe tam bir ittifakla katılarak, bu kanuni boşluğun giderilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

TTK m. 450'ye uyarınca iptale ilişkin mahkeme kararı, derhal ticaret siciline tescil edilir ve internet sitesine konulur. Bu tescil ve ilan, Y.K. tarafından yapılacaktır.

Mahkeme kararlarına karşı olağan kanun yolları ve olağan üstü kanun yollarına başvurulabilir. G.K. kararlarının iptali davası bakımından kanun yolları herhangi bir özellik göstermediğinden, HMK hükümleri kanun yolları bakımından da uygulanacaktır. Uygulanmaya devam eden bir G.K. kararı hakkında, yerel mahkeme tarafından verilmiş davanın reddi kararının istinaf mahkemesi tarafından kaldırılmış ve Yargıtay tarafından onanmış olması durumunda veyahut yerel mahkemenin davanın kabulü kararının istinaf mahkemesi tarafından kaldırılıp sonrasında bu kararın Yargıtay tarafından bozulması ve istinaf mahkemesi tarafından bozma kararına

uyularak davanın kabul edilmiş olması durumunda ise icranın geri iadesi kurumu gündeme gelir. Kanımızca bu dava bakımından İİK m.40 uyarınca icranın iadesi mümkündür. Ancak her somut olayın özelliklerine göre bunun hukuken ve fiilen mümkün olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

G.K. kararına karşı kötüniyetle iptal davası açılması ihtimalinde bunun yaptırımı TTK m.451'de düzenlenmiştir. Kötü niyetli dava açılması bir haksız fiil meydana getirdiğinden, kötü niyetli G.K. kararlarının iptali davasını açan davacıların sorumlu olabilmeleri için: ikame edilmiş G.K. kararlarının iptali davasının reddedilmiş olması, şirketin zarara uğramış olması, açılan dava ile zarar arasında illiyet rabıtasının olması, davacının kötü niyetli olması gerekmektedir.

G.K. kararlarının iptali davasının serbestçe tasarruf edilebilen bir hakka dayanmadığı görüşümüze bağlı olarak, sulh yahut kabulde bulunulamaz.

G.K. kararlarının iptali davasının serbestçe tasarruf edilebilen bir hakka dayanmadığı görüşümüze bağlı olarak, aynı şekilde bu sebeple, alternatif uyuşmazlık çözüm yollarından arabuluculuğa ve tahkim kurumlarına da G.K. kararlarının iptali davasında başvurulamaz. Zira kesinleşmiş iptal kararının yarattığı inşai etki nedeniyle, bunun devlet mahkemeleri tarafından incelenip karara bağlanması gerekmekte olup, özellikle bu dava bakımından ihtiyari tahkimin mümkün olabileceğine dair doktrin görüşlerine katılmamaktayız.

Teyit edilmiş bir G.K. kararının mevcudiyeti durumunda, eski karar artık sağlıklı bir hal almış olmasından dolayı, iptal davasına konu edilemez. İptal davası açılmış bir kararın sonradan teyit edilmesi durumunda ise, HMK m. 331/1 uyarınca davanın esası hakkında karar verilmeden, karar verilmesine yer olmadığı kararı verilmesi gerektiği görüşündeyiz.

Bir G.K. kararı ile karar geri alınmışsa artık aleyhine iptal davası açılabilecek bir karar da mevcut olmayacaktır. İptal davası ikame edilmiş olan bir G.K. kararının geri alınması durumunda ise, HMK m. 331/1 uyarınca davanın esası hakkında karar verilmeden, davanın konusuz kalması sebebiyle karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerektiği görüşündeyiz.

KAYNAKÇA

AYDEMİR, Dilek Karademir. **Medeni Usul Hukukunda Mahkemelerin Yetkisi.** Ankara: Adalet Yayınları. 2019.

AK, Mehmet. **Anonim Şirketlerde Genel Kurul Toplantıları ve Ticaret Sicili Uygulamaları**. y.y. Seçkin Yayıncılık. 2024.

ALTAŞ, Soner. **TTKya göre Anonim Şirketler.** Ankara: Seçkin Yayıncılık. 2024.

ARSLAN, Ramazan vd. **Medeni Usul Hukuku.** Ankara: Yetkin Yayınları. 2024.

ATALI, Murat, İbrahim ERMENEK ve Ersin ERDOĞAN. **Medeni Usul Hukuku.** Ankara: Yetkin Basımevi. 2022.

ATAAY, Aytekin. **Medeni Hukukun Genel Teorisi.** İstanbul: İÜHF. 1980.

ATAY, Ender Ethem. **Hukuk Başlangıcı,** Ankara: Gazi Kitabevi. 2017.

AKINCI, Şahın. **Borçlar Hukuku Bilgisi Genel Hükümler.** Konya: Sayram Yayınları. 2024.

ALKAN, Rıdvan. "TTK Bağlamında Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali" (Doğuş Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi) İstanbul. 2021.

AYAN, Mehmet ve Nurşen AYAN. **Medeni Hukuka Giriş**. Konya: Mimoza Yayıncılık. 2015.

ALANGOYA, Yavuz. "Yargılama Sırasında Tarafta (Yanda) İradi Olarak Meydana Gelen Değişme Hakkında Düşünceler". **İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Enstitüsü Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi.** Y.3. S.5 (1969).

AKSOY, Pınar Çağlayan. **Hukuka ve Ahlaka Aykırılık Unsurları Çerçevesinde Salt Malvarlığı Zararlarının Tazmini.** İstanbul: On İki Levha. 2016.

ATİK, Ebru Tüzemen. “Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptalinde ‘Muhalefetin Tutanağa Geçirtilmesi’ Koşulu ve Özellikle ‘Peşinen Muhalefet’in Geçerliliği Sorunu,”. **Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 09.06.2022 Kabul Tarihli Araştırma Makalesi.** (2022).

AYOĞLU, Tolga. **Sermaye Şirketleri Özelinde Şirketler Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümünde Tahkim.** İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. 2018.

ASLAN, Ali Çetin. **Medeni Usul Hukukunda Görev.** İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. 2022.

BAHTİYAR, Mehmet ve Esra HAMAMCIOĞLU. **Yeni TTK'ya Göre Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları.** İstanbul: Beta Yayıncılık. 2014.

BAHTİYAR, Mehmet. **Ortaklıklar Hukuku.** İstanbul: Beta Yayınevi. 2022.

BİLGİLİ, Fatih ve Ertan DEMİRKAPI. **Şirketler Hukuku Dersleri.** Bursa: Dora Yayıncılık. 2015.

BOLAYIR, Nur. **Medeni Usul Hukukunda Hakim Hukuku Re’sen Uygulaması İlkesi**. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. 2019.

BİLGEN, Mahmut. **Hukuk Yargılamasında Islah**. Ankara: Adalet Yayınevi. 2013.

BUDAK, Ali Cem. **Medeni Usul Hukukunda Üçüncü Kişilerin Haklarının Korunması**. İstanbul: Beta Yayınları. 2000.

BUDAK, Ali Cem ve Varol KARAASLAN. **Medeni Usul Hukuku.** İstanbul: Filiz Kitabevi. 2024.

BÜYÜK, Elif Irmak. **Medeni Usul Hukukunda İnşai Dava ve İnşai Hüküm.** İstanbul: MÜHF Özel Hukuk Doktora Tezleri Dizisi. 2021.

BUZ, Vedat. **Yenilik Doğuran Haklar.** y.y. Yetkin Yayınları. 2005.

ÇALIŞKAN, Merdan. **Anonim Şirketlerde Genel Kurul.** y.y. Adalet Yayınları. 2019.

ÇEBİ, Hakan. **Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Ortaklıkların Bölünmesi.** İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. 2010.

ÇEBİ, Hakan. **Şirketler Hukuku.** Ankara: Seçkin Yayıncılık. 2020.

ÇELİK, Aytekin. **Ticaret Hukuku.** y.y. Seçkin Yayıncılık. 2023.

ÇETİNER, Selma ve Armağan Ebru BOZKURT YÜKSEL. **Ticari İşletme ve Şirketler Hukuku.** y.y. Seçkin Yayıncılık. 2023.

DURAL, Mustafa ve Suat SARI. **Türk Özel Hukuku Temel Kavramlar ve Medeni Kanunun Başlangıç Hükümleri,** İstanbul: Filiz Kitabevi. 2020.

DOĞAN, İlyas. **Hukuka Giriş,** Ankara: Astana Yayınları. 2020.

ERİŞİR, Evrim. **Medeni Usul Hukukunda Taraf Ehliyeti.** İzmir: Turhan Kitabevi. 2007.

ERCAN, İsmail. **Uygulamacılar İçin Medeni Usul Hukuku El Kitabı,** Ankara: Seçkin Yayıncılık. 2020.

EREN, Fikret. **Borçlar Hukuku Genel Hükümler.** Ankara: Yetkin Yayınları. 2024.

ERMENEK, İbrahim. **Medeni Usul Hukukunda Davaların Birleştirilmesi ve Ayrılması.** Ankara: Yetkin Yayınları. 2014.

ERGÜN, Mevci. **Anonim Şirketler Hukuku,** y.y. Yetkin Yayınları. 2021.

GÜNEYSU, Nilüfer Boran. **Medeni Usul Hukukunda Karar.** Ankara: Adalet Yayınevi. 2014.

GÖRGÜN, Şanal / Levent BÖRÜ ve Mehmet KODAKOĞLU. **Medeni Usul Hukuku.** Ankara: Yetkin Yayınları. 2024.

GÜL, İbrahim. **İrade Bozukluğunun Sonucu Olarak İptal Edilebilirlik.** Ankara: Yetkin Yayınları. 2020.

GÜMÜŞ, Mustafa Alper. **Borçlar Hukukunun Genel Hükümleri.** Ankara: Yetkin Yayınları. 2021.

GÜNERGÖK, Özcan ve Şaban KAYIHAN. **Borçlar Hukuku Dersleri Genel Hükümler.** İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. 2024.

HANAĞASI, Emel. **Davada Menfaat.** Ankara: Yetkin Yayınları. 2009.

HATEMİ, Hüseyin. **Medeni Hukuk'a Giriş.** İstanbul: Vedat Kitapçılık. 2013.

HATEMİ, Hüseyin ve K. Emre GÖKYAYLA. **Borçlar Hukuku.** İstanbul:Vedat Kitapçılık. 2017.

IŞIK, Melih. **Medeni Yargılama Hukukunda Davanın Konusuz Kalması.** İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. 2024.

KARADOGAN, Fırat. "Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketler Genel Kurul Kararlarının İptali" (İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi,). İstanbul. 2016.

KARAASLAN, Varol. **Medeni Usul Hukukunda Hakimin Davayı Aydınlatma Ödevi.** Ankara: Adalet Yayınları. 2019.

KARSLI, Abdurrahim. **Medeni Muhakeme Hukuku**. İstanbul: Filiz Kitabevi. 2020.

KERVANKIRAN, Emrullah. **Anonim Şirketlerin Tasfiyesi.** Ankara: Seçkin Yayıncılık. 2015.

KALE, Serdar. **Medeni Yargılamada Taraf Ehliyeti.** İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. 2010.

KARAMANLIOĞLU, Argun. "Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Genel Kurulda Temsili". (Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel

Hukuk Anabilim Dalı Özel Hukuk Bilim Dalı Doktora Tezi). İstanbul. 2015.

KAYA, Arslan. **Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı.** Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları. 2001.

KAYA, Hasan. **Yargılama Giderleri.** Ankara: Adalet Yayınevi. 2021.

KAYIHAN, Şaban. **Şirketler Hukuku.** İstanbul: Seçkin Yayıncılık. 2023.

KENDİGELEN, Abuzer. **Yeni Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler.** İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. 2012.

KİRTİL, Neşe. "İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu Toplantısının Yapılması". **DEÜHF Dergisi.** S. Özel Sayı (2005).

KORKUT, Ömer. **Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı.** Adana: Karahan Kitabevi. 2012.

KURU, Baki ve Burak AYDIN. **Medeni Usul Hukuku El Kitabı.** Ankara: Yetkin Kitabevi. 2024.

KURU, Baki ve Ali Cem BUDAK. **Tespit Davaları.** İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. 2010.

KURU, Baki. **Hukuk Muhakemeleri Usulü.** C.I İstanbul: Demir Demir Yayınevi 2001.

KAYALI, Ferna İpekel. **Türk Ticaret Kanunu'na Göre Birleşmeler.** İstanbul: Vedat Kitapçılık. 2014.

KILIÇOĞLU Ahmet M. **Borçlar Hukuku Genel Hükümler.** Ankara: Turhan Kitabevi. 2024.

KIRCA, İsmet, Feyzan Hayal ŞEHİRALİ ÇELİK ve Çağlar MANAVGAT. **Anonim Şirketler Hukuku Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü.** C. 2/2. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü. 2016.

MUŞUL, Timuçin. **Medeni Usul Hukuku Temel Bilgiler.** Ankara: Yetkin Basımevi. 2009.

MOROĞLU, Edoğan. **Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü.** İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. 2014.

NARBAY, Şafak ve Buğra Kesici. "Ticaret Ortaklıklarında Yapısal Değişiklik Kararına Karşı Öngörülen İptal Davası Üzerine Karşılaştırılmalı Bir İnceleme" **Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi,** C.1, S.2. (Kasım, 2014)

OĞUZMAN, Kemal ve Nami BARLAS. **Medeni Hukuk,** İstanbul: Vedat Kitapçılık. 2015.

OĞUZMAN, Kemal ve Turgut ÖZ. **Borçlar Hukuku Genel Hükümler,** C.I. İstanbul: Vedat Kitapçılık. 2015.

ÖZDİLEK, Ali Osman. **Anonim Şirketlerde Genel Kurula Elektronik Ortamda Katılım Genel Kurul Kararlarının Yokluk ve Butlan Açısından Değerlendirilmesi.** Ankara: Seçkin Yayıncılık. 2017.

ÖNEN, Ergun. **İnşai Dava.** Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Adalet Yüksek Okulu Yayınları No:1.

ÖZÇELİK, Pelin. **Anonim Şirketlerde Kuruluştan Doğan Hukuki Sorumluluk,** y.y. Seçkin Yayıncılık. 2020.

PASLI, Ali. "Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Kullanılan "Oy"un Niteliği", **İÜHFM Dergisi.** (2009). (Çevrimiçi) https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/97586 (Erişim Tarihi: 14/05/2025)

PEKCANITEZ, Hakan, Oğuz ATALAY ve Muhammet ÖZEKES. **Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı.** İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. 2022.

PEKCANITEZ, Hakan vd. **Pekcanıtez Usul Medeni Usul Hukuku.** C.I. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. 2017.

PEKCANITEZ, Hakan ve Nedim MERİÇ. **Medeni Usul Hukukunda Fer'i Müdahale.** İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. 2020.

PULAŞLI, Hasan. **Şirketler Hukuku Genel Esaslar (Genel Esaslar)**. Ankara: Adalet Yayınevi. 2024.

PULAŞLI, Hasan. **Şirketler Hukuku Şerhi.** (Şerh) Ankara: Adalet Yayınevi. 2014.

POSTACIOĞLU, İlhan E. Ve Sümer ALTAY. **Medeni Usul Hukuku Dersleri.** İstanbul: Vedat Kitapçılık. 2020.

POROY, Reha, Ünal TEKİNALP ve Ersin ÇAMOĞLU. **Ortaklıklar Hukuku I.** İstanbul: Vedat Kitapçılık. 2021.

POLAT, Burak. "Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarına Karşı Açılan İptal Davası Sırasında Pay Devrinin Davacılık Sıfatına Etkisi". **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi.** Y.12. S.45. (Ocak 2021).

REİSOĞLU, Safa. **Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler,** İstanbul: Beta Yayıncılık. 2014.

SAKA, Zafer. **Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul.** İstanbul: Vedat Kitapçılık. 2004.

SALDIROĞLU, Burak. **Almanya'da Şirket Türleri ve Girişimci Şirket**. y.y. Seçkin Yayıncılık. 2024.

SULU, Muhammed. **Anonim Ortaklıklarda Şirket Menfaati Kavramı.** İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. 2019.

ŞENER, Oruç Hami. **Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku.** Ankara: Seçkin Yayıncılık. 2022.

ŞEKER, Muzaffer. **Yazılmamış Sayılma.** İstanbul: On İki Levha Yayınları. 2015.

ŞENOCAK, Kemal. **Şirketler Hukuku Şerhi.** C.2, y.y. Seçkin Yayıncılık. 2023.

TANRIVER, Süha. **Medeni Usul Hukuku.** Ankara: Yetkin Yayınları. 2024.

TANRIVER, Süha. **İlamlı İcra Takibinin Dayanakları ve İcranın İadesi.** Ankara: Yetkin Yayınları. 1996.

TEKİNALP, Ünal. **Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığın Esasları.** İstanbul: Vedat Kitapçılık. 2011.

TEKİNALP, Ünal. **Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku.** İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015.

TÜRK, Mehmet Cemil. **Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali.** y.y. Adalet Yayınları. 2019.

ULUSOY, Erol ve Mustafa Erdem CAN. **Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları, Azınlığın Genel Kurulun Toplantıya Çağırılması ve Gündemin Belirlenmesi Konusundaki Yetkileri.** Ankara: Bilge Yayınevi. 2014.

UMAR, Bilge. **Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi.** Ankara: Yetkin Basımevi. 2014.

ÜSTÜNDAĞ, Saim. **İhtiyati Tedbirler.** İstanbul: Fakülteler Matbaası. 1981.

ÜNLÜTEPE, Mustafa. **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**. Ankara: Seçkin Yayıncılık. 2021.

ÜLGEN, Burcu Dalay. "Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali" (Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi). 1993.

YAVAŞ, Murat. **Senetle İspat ve Senede Karşı Senetle İspat Kuralları İle Bu Kuralların İstisnaları.** Ankara: Turhan Kitabevi. 2009.

YAYLA, Ümit. **Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Uyarınca Anonim Ortaklık Genel Kurulları ve Elektronik Genel Kurullar.** İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. 2013.

YARDIMCI, Taner Emre. **Hukuk Davalarında Mecburi Dava Arkadaşlığı.** Ankara: Adalet Yayınevi. 2021.

YARDIMCI, Taner Emre. "Genel Kurul Kararının İptali Davasında Genel Kurul Tutanağına Muhalefet Şerhi İşlenmesi Bir Dava Şartı Mıdır?", (ed. Ali Cem Budak ve Varol Karaaslan), **İlamat Torbası İstinaf Mahkemesi Karar İncelemeleri,** C.III., 2023, İstanbul: Filiz Kitabevi.

YILDIZ, Şükrü. "Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali". (Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi). 1989.

YILDIZLI, Ufuk. "Medeni Usul Hukuku'nda Ön İnceleme". (Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi). 2018. İstanbul.

YILMAZ, Ejder. **Hukuk Sözlüğü.** Ankara: Yetkin Yayınları. 2011.

YILMAZ, Ejder. **Islah.** Ankara: Yetkin Yayınları. 2021.

YILMAZ, Ejder. **Geçici Hukuki Himaye Tedbirleri.** Ankara: Yetkin Yayınları 2001.

YILMAZ, Zekeriya. **Hukuk Muhakemeleri Kanununa Göre Hukuk Davalarında Yargılama Harç ve Giderleri ile Vekalet Ücreti.** Ankara: Seçkin Yayınları. 2011. YARDIMCI, Taner Emre. "Anonim Şirket Genel Kurul Kararının İptalinde Dava Dilekçesinin Islahı". **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.** ss. 321-337. (2020).

YILMAZ, Zehra, Sanem. **Sermaye Şirketlerinde Geçici Hukuki Korumalar,** Ankara: Adalet Kitabevi, 2010.